

Ο ΑΝΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ, Η ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΕΣ ΣΕ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ μετά τη φονική πυρκαγιά

Οι εκθέσεις αναδεικνύουν ελλείψεις και αδυναμίες ΣΕΛΙΔΕΣ 2-3

ΑΠΟΥΣΑ Η ΕΛΛΑΔΑ, ΕΥΘΥΝΕΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ - ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗ ΚΑΙ Η ΤΟΥΡΚΙΑ...

ΚΑΤΑΠΙΝΕΙ ΚΡΗΤΗ - ΚΥΠΡΟ

ΝΕΑ ΤΑΞΗ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΤΗ:
Στρατοί με «Ρομπότ
Δολοφόνους»

ΣΕΛΙΔΑ 14

Η «Καταιγίδα»
που κατέστρεψε
την Κράινα

ΣΕΛΙΔΑ 14

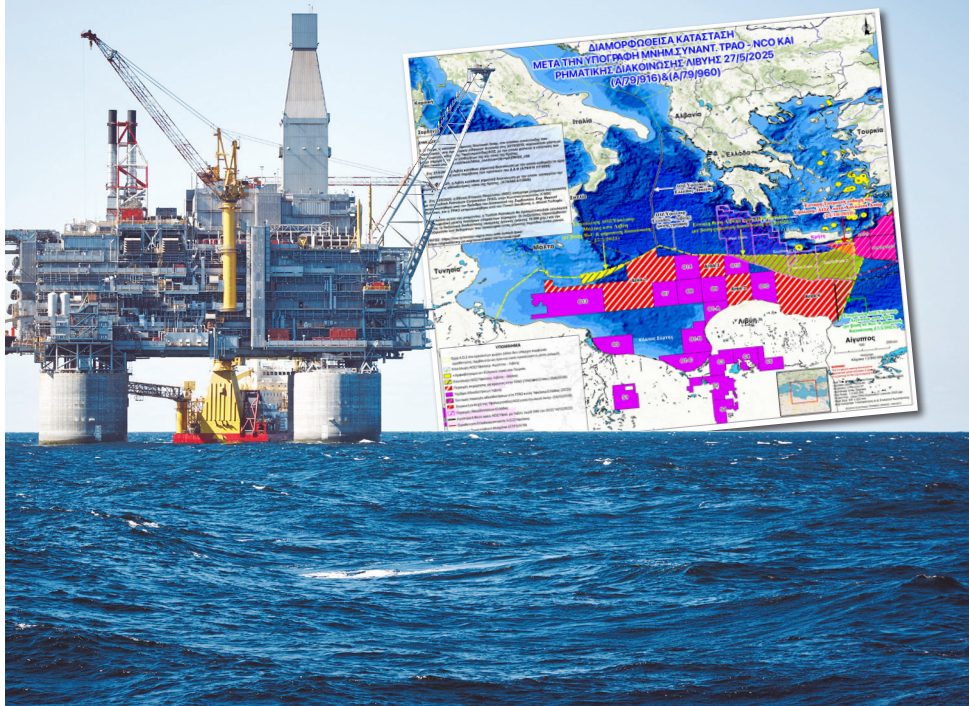
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ
ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ:
Επικοινωνιακό
πυροτέχνημα
ή ανατροπή των
ισορροπιών;

ΣΕΛΙΔΕΣ 24-25

Η Κύπρος αντιμέτωπη
με την υλοποίηση
του 112

ΣΕΛΙΔΕΣ 10-11

ΚΛΕΒΕΙ ΑΟΖ, ΑΠΕΙΛΕΙ ΚΑΙ ΕΠΙΔΙΔΕΤΑΙ ΣΕ ΥΒΡΙΔΙΚΟ ΠΟΛΕΜΟ ΜΕΣΩ ΛΙΒΥΗΣ, ΣΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΩΝ

Καταπίνει τις ΑΟΖ της Κύπρου και της Κρήτης η Τουρκία, χρησιμοποιώντας τη στρατηγική του υβριδικού πολέμου, μέσω του μεταναστευτικού, σε τρία μέτωπα: Του Αιγαίου, των κατεχομένων της Κύπρου και της Λιβύης, όπου οι Βάσεις της αποτελούν νέο κάστρο εκτός των τουρκικών συνό-

ρων, την ίδια στιγμή που η Συρία εξελίσσεται σε πρώτη τάξεως προτεκτοράτο και σε επέκταση των συνόρων της Τουρκίας με το Ισραήλ. Η Γαλάζια Πατρίδα ξεπερνά τα προκαθορισμένα της σύνορα, μέσω των τουρκικών συμμάχων, και η Ανατολική Μεσόγειος -και όχι μόνο- τίθεται υπό τουρκική κηδεμονία, που

δεν απειλεί μόνο την Ελλάδα και την Κύπρο, αλλά και το Ισραήλ, δημιουργώντας συνθήκες κοινής άμυνας. Κυρίως, δε, η Κύπρος, χωρίς να είναι το Ισραήλ το τελευταίο ανάχωμα στις επεκτατικές μουσουλμανικές τάσεις, θα βρεθεί εντελώς περικυκλωμένη και αποκομμένη από την Ελλάδα. ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

Οι κυπριακοί δρόμοι συνεχίζουν να βάφονται με αίμα

Όταν το λάθος κοστίζει ζωή - Τι καταγράφει και τι εισηγείται η Τροχαία

ΣΕΛΙΔΕΣ 4-5

ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Στην Κύπρο
του φόβου και
της ατιμωρησίας

ΣΕΛΙΔΕΣ 16-17

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
ΜΙΛΟΥΝ ΣΤΗ «Σ»

Εστίες με το σταγονόμετρο, ενοίκια στα ύψη

ΣΕΛΙΔΕΣ 22-23

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΑΒΒΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

Η πυρκαγιά στα χωριά Λεμεσού
έκανε στάχτη κομρασμούς αρμοδίων
για δήθεν ετοιμότητα

ΣΕΛΙΔΑ 7

ΘΕΣΗ

Ο αδύναμος κρίκος...

Το κράτος εμφανίζει εικόνα αποσύνθεσης. Μαστίζεται από καταστροφικές φωτιές, απεργίες, θανατηφόρα τροχαία, σκάνδαλα και ηλεκτρικά καλώδια με την Ελλάδα που έμειναν παγωμένα. Και ο Πρόεδρος δείχνει αμήχανος και ανίκανος να λάβει αποτελεσματικές αποφάσεις. Επιδίδεται σε αποτυχημένα επικοινωνιακά διαγγέλματα, που υποτιμούν τη νοημοσύνη του πολίτη και εξελίσσονται σε μπούμερανγκ. Χωρίς να υπάρχει κάποιος να τον συμβουλευτεί. Και να σκεφτεί κανείς ότι είχε υποσχεθεί να διορίσει Υπουργούς και άλλους συνεργάτες, οι οποίοι θα ήταν καλύτεροι από τον ίδιο...

Συνέχεια στη σελίδα 2

ΘΕΣΗ

Η καμένη γη, που άφησε πίσω της η φωτιά στα κρασοχώρια της Λεμεσού, έφερε στην επιφάνεια τις αδυναμίες του συστήματος και την έλλειψη ευθύνης και ικανοτήτων σε θέσεις-κλειδιά. Από τους υπουργούς ως το Δημόσιο και τους σχετικούς μηχανισμούς. Η φιλοπμία των μονάδων πυρόσβεσης και των εθελοντών δεν αρκεί. Και ο Πρόεδρος ζητά συγγνώμη. Είναι άραγε αρκετή; Γιατί τίθεται το ερώτημα; Διότι η συγγνώμη αυτή ειπώθηκε κατά τρόπον επικοινωνιακά άγαρμπο, με αποτέλεσμα να τον λοιδορήσουν και να τον ειρωνευτούν χιλιάδες πολιτών στα μέσα κοινωνική δικτύωσης. Γιατί; Διότι τον Ιούνιο ο Εκπρόσωπος του δήλωνε ότι είναι απολύτως έτοιμο το κράτος ν' αντιμετωπίσει τις πυρκαγιές και ο ίδιος με τους υπουργούς του ισχυρίζονταν την ώρα της κρίσης πως έπρατταν τα μέγιστα, παρότι η έλλειψη συντονισμού και η αδυναμία αποτελεσματικής δράσης δεν μπορούν να αποκρυβούν. Δύο νεκροί, σιάχτες και βιβλική καταστροφή.

Και τώρα τι μας λέει ο Πρόεδρος; Περιμένει τη σχετική έκθεση για να κερδίσει χρόνο. Για να δει τι

θα πράξει; Θα πάρει κεφάλια υπουργών και ποιων, αλλά και πότε; Πριν από ή μετά τις 10 Αυγούστου, που θα συμπληρωθούν οι 18 μήνες, για να έχουν τα σχετικά ωφέληματα; Εάν, όμως, έχουν πολιτικές ευθύνες γιατί να μη συντρέχουν ακόμη και ποινικές από μια τέτοια καταστροφή; Συντρέχουν; Θα τολμήσει; Πώς, όμως, να τολμήσει όταν ακόμη και αυτή η Γενική Εισαγγελία έχει χάσει την αξιοπιστία της; Υπάρχει και κάτι άλλο, εξίσου σημαντικό: Εάν ο Πρόεδρος καταλογίσει ευθύνες στους υπουργούς του, πώς θα ήταν δυνατό να εξαιρέσει εαυτόν; Εκείνος τους διόρισε. Δεν έχει ευθύνη; Και πώς αυτή η ευθύνη γίνεται πράξη; Με μια συγγνώμη, που μοιάζει με επιταγή χωρίς αντίκρισμα;

Ερώτημα σαφές, στο οποίο ο Πρόεδρος οφείλει ν' απαντήσει: Τι συμβαίνει τελικά; Πέσατε έξω στις επιλογές σας; Διότι, τι να υποθέσει ο πολίτης, όταν οι αποτυχημένοι συνεργάτες σας, είναι -όπως υποσχεθήκατε- καλύτεροι από εσάς; Εάν δεν δοθεί απάντηση, υπάρχει ή όχι ο κίνδυνος να θεωρηθείτε εσείς, κ. Πρόεδρε, ο αδύναμος κρίκος της Κυβέρνησης;..

Σε μέγκεν διλημμάτων ο Πρόεδρος μετά τη φονική πυρκαγιά

Ο ανασχηματισμός, η ευθύνη και οι πολιτικές ισορροπίες

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Έτος 46ο – 1η Έκδοση 3 Φεβρουαρίου 1976

Εκδότης και Συνιδρυτής: Κώστας Ν. Χατζηκωστής

Διατελέσας Διευθύνων Σύμβουλος: Άντης Χατζηκωστής (2002-2010)

Διευθυντής Εκδοτικού Οίκου Δίας: Χρυσάνθος Τσουρούλλης

Βοηθός Αρχισυντάκτης: Ανδρέας Κόκκινος

Advertising Specialist: Καρολίνα Νεοκλέους

Λειτουργός Εμπορικού: Ελισάβετ Ηρακλέους

Brand Manager: Σωτήρης Κυριάκου

Δημιουργικό: Χάρης Κασιδάμης

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ

Κεντρικό Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 22580580,

Φαξ: 22580518

Εμπορικό Τμήμα: 22580513, 22580491, 22580487, Φαξ: 22580455

Ιστοσελίδα: www.simerini.com

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: sintaxi@simerini.com

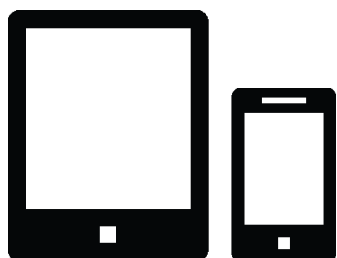
Λεωφόρος Άντη Χατζηκωστή 31 και Αρχαγγέλου Γωνία, 2059 Στρόβολος, Λευκωσία.

Εκτύπωση: MILKRO DIGITAL CYPRUS LTD

Διανομή: Kronos Public Ltd

Copyright © Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

PDF EDITION

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΗ «Σ» ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ SMARTPHONES ΚΑΙ TABLETS

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

Για έγκυρη και αξιόπιστη ενημέρωση στο www.simerini.com.cy

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
panagiotoucs@sig-malive.com

Σε δύσκολη πολιτική εξίσωση έχει μετατραπεί η διαχείριση της φονικής πυρκαγιάς στη Λεμεσό για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Νίκο Χριστοδουλίδη. Οι έντονες αντιδράσεις της κοινής γνώμης και οι επικρίσεις για την ανεπαρκή αντίδραση του κρατικού μηχανισμού τον φέρνουν αντιμέτωπο με σκληρά διλήμματα, με τα σενάρια περί επικείμενου ανασχηματισμού να οργιάζουν.

Συγκεκριμένα, ο Πρόεδρος βρίσκεται σε αδιέξοδο, καθώς από τη μια πλευρά, εάν προχωρήσει σε άμεσο ανασχηματισμό, είναι σαν να παραδέχεται ότι υπήρξαν σοβαρά λάθη στη διαχείριση της κρίσης, σηματοδοτώντας τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου. Από την άλλη, αν επιλέξει να διατηρήσει το κυβερνητικό σχήμα ως έχει, κιν-

δυνεύει να αναλάβει εξολοκλήρου το πολιτικό κόστος, γεγονός που πλήττει την εικόνα του ίδιου.

Η χρονική συγκυρία παίζει επίσης καθοριστικό ρόλο, αφού, εάν ο ανασχηματισμός δεν γίνει πριν από τις 10 Αυγούστου, θα δημιουργηθεί η εντύπωση πως η καθυστέρηση ήταν σκόπιμη, ώστε οι Υπουργοί που πιθανόν θα απομακρυνθούν, να διασφαλίσουν το δικαίωμα στη συνταξιοδότηση. Ένα τέτοιο σενάριο θα εντείνει ακόμα

χρεωθεί πολιτικό κόστος, ειδικά σε μια περίοδο κατά την οποία η δημοσκοπία της καταγράφει πτωτική τάση, ενόψει και των βουλευτικών εκλογών. Τυχόν απομάκρυνση της Μαρίας Παναγιώτου, χωρίς πολιτική διαβούλευση, ενδέχεται να προκαλέσει εσωτερικές ρωγμές και επιπλοκές στη «συμμαχία».

Υπενθυμίζεται ότι ο προηγούμενος ανασχηματισμός, τον Ιανουάριο του 2024, έγινε υπό πίεση λόγω προβληματικών επικοινωνιακών επιλογών. Αυτή τη φορά, ο Πρόεδρος φέρεται να επιδιώκει πιο προσεκτικές κινήσεις και νέα, πιο αυστηρά, κριτήρια στην επιλογή των προσώπων.

Μένει να φανεί αν τα τρία συνεργαζόμενα κόμματα της συμπολίτευσης, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ και ΔΗΠΑ, θα έχουν ουσιαστικό ρόλο στις αποφάσεις αυτές, καθώς μέχρι στιγμής τηρούν στάση υποστήριξης προς την Κυβέρνηση και ενισχύουν την ισορροπία στον δημόσιο διάλογο.

Οι εκθέσεις

Όπως πληροφορείται η «Σ», οι εκθέσεις για τη φονική πυρκαγιά στην ορεινή Λεμεσό δεν περιλαμβάνουν ξεκάθαρα λάθη

Οι εκθέσεις αναδεικνύουν ελλείψεις και αδυναμίες

περισσότερο την κοινωνική και πολιτική πίεση.

Ιδιαίτερη βαρύτητα έχουν και οι εσωτερικές ισορροπίες με τα κόμματα που στηρίζουν την Κυβέρνηση. Ένα από αυτά είναι η ΕΔΕΚ, από την οποία προέρχεται η Υπουργός Γεωργίας, Μαρία Παναγιώτου, ένα από τα πρόσωπα που έχουν βρεθεί στο επίκεντρο της κριτικής. Η ΕΔΕΚ δεν επιθυμεί να

ή παραλείψεις, αλλά αναδεικνύουν ελλείψεις και αδυναμίες στη διαχείριση της κρίσης.

Κάθε εμπλεκόμενη Υπηρεσία καταγράφει λεπτομερώς τις ενέργειες στις οποίες προέβη πριν και κατά τη διάρκεια της πυρκαγιάς, τεκμηριώνοντας τα γεγονότα και καταλήγοντας σε εισηγήσεις για διορθωτικές κινήσεις. Παρόλα αυτά, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, καμία από τις εκθέσεις δεν παραδέχεται σαφή λάθη ή παραλείψεις όσον αφορά την αντιμετώπιση της φωτιάς, την ενημέρωση των κατοίκων ή την οργάνωση των εκκενώσεων. Οι Υπηρεσίες αναγνωρίζουν κυρίως ελλείψεις στον συντονισμό, στην επικοινωνία με τις τοπικές Αρχές και στη λειτουργία του συστήματος ειδοποίησης και εκκένωσης.

Εκθέσεις υπέβαλαν στην πολιτική ηγεσία η Αστυνομία και η Πυροσβεστική προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης, η Πολιτική Άμυνα προς τον Υπουργό Εσωτερικών και το Τμήμα Δασών προς την Υπουργό Γεωργίας. Οι αναφορές αυτές περιλαμβάνουν τεκμηρίωση των ενεργειών που έγιναν και επισημάνσεις για σημεία που παρουσίασαν προβλήματα ή χρειάζονται βελτίωση.

Είναι κοινώς αποδεκτό ότι στην καταπολέμηση της μεγάλης αυτής πυρκαγιάς υπήρξαν σοβαρές αδυναμίες. Ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στο διάγγελμά του παραδέχθηκε τις αδυναμίες αυτές. Υπήρξαν προβλήματα στον συντονισμό των δυνάμεων, στην άμεση ειδοποίηση των κατοίκων και στην αποτελεσματική εκκένωση των χωριών που απειλήθηκαν. Υπήρξαν δρόμοι που παρέμειναν ανοικτοί ενώ είχαν περικυκλωθεί από τις φλόγες και η διαδικασία εκκένωσης βασίστηκε κυρίως σε πρωτοβουλίες των κατοίκων και των εθελοντών πυροσβεστών.

Παρόλο που δεν υπήρξε πρόβλημα με την παροχή νερού στα πυροσβεστικά οχήματα, τα διαθέσιμα επίγεια μέσα αποδείχθηκαν ανεπαρκή για την έκταση και την ένταση της πυρκαγιάς. Επίσης, λόγω των δύσκολων καιρικών συνθηκών, υπήρχε ανάγκη για εναέρια μέσα παρακολούθησης στην περιοχή, τα οποία, όμως, δεν στάλθηκαν εγκαίρως. Η φωτιά εξαπλώθηκε τόσο γρήγορα, που σύντομα έγινε αδύνατο να τεθεί υπό έλεγχο και έκαιγε ανεξέλεγκτα για δύο συνεχόμενες μέρες. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η Κύπρος δεν έχει ακόμη ένα ολοκληρωμένο σύστημα έγκαιρης ειδοποίησης 112, όπως προβλέπεται πανευρωπαϊκά.

Μεταξύ των εισηγήσεων που αναμένεται να υποβληθούν είναι η δημιουργία ενιαίου συντονιστικού φορέα πολιτικής προστασίας, που θα περιλαμβάνει την Πολιτική Άμυνα, εθελοντικές ομάδες και άλλους φορείς. Ο νέος αυτός Οργανισμός θα έχει την ευθύνη της οργάνωσης και του συντονισμού σε περιόδους κρίσεων, ώστε να υπάρχει καλύτερη ετοιμότητα και ανταπόκριση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Επικοινωνιακά λάθη

Η Υπουργός Γεωργίας επικαλέστηκε δήλωση συμβούλου του Προέδρου, λέγοντας πως «ο μόνος τρόπος να προλαβαίναμε αυτήν την πυρκαγιά ήταν να μην ξεσπάσει». Την ίδια ώρα, ο Υπουργός Δικαιοσύνης, από την πλευρά του, δήλωσε ότι «πέρα από το ατυχές περιστατικό των δύο συνανθρώπων μας, δεν είχαμε καμία απολύτως απώλεια ζωής». Και οι δύο έκαναν επικοινωνιακά λάθη και άστοχες δηλώσεις οι οποίες δεν μπορούν ν' αποτελούν θέσεις μελών της Κυβέρνησης.

Στη συνέχεια, ο Πρόεδρος, στο διάγγελμά του, αναφέρθηκε στην κλιματική αλλαγή, όμως δεν μπορεί ν' αποτελεί δικαιολογία για τις ανεπάρκειες του κρατικού μηχανισμού. Αφού απολογήθηκε, ανακοίνωσε μέτρα στήριξης, αποζημιώσεων, φορολογικές ελαφρύνσεις και άλλες ενέργειες στήριξης, όλα αυτά είναι

σός υπέστη τεράστιο πλήγμα. Δύο ζωές χάθηκαν, πολλές οικογένειες ξεοπιτώθηκαν και οι κόποι μιας ζωής από γεωργούς και κτηνοτρόφους καταστράφηκαν ολοσχερώς.

Αντιδράσεις κομμάτων

Ο ΔΗΣΥ επεσήμανε πως ο Πρόεδρος Νίκος Χριστοδουλίδης αναγκάστηκε να κρατήσει αποστάσεις από τους Υπουργούς

του, οι οποίοι υποστήριζαν ότι όλα λειτούργησαν ομαλά, όμως δεν είχε το θάρρος να λάβει αποφάσεις. Η πρόεδρος του κόμματος, Αννίτα Δημητρίου, τόνισε πως μια συγγνώμη δεν είναι αρκετή και πως οι πολιτικές ευθύνες έπρεπε ήδη να είχαν αναληφθεί.

Από την άλλη, το ΑΚΕΛ δήλωσε πως ο λόγος του Προέδρου αποδεικνύει ότι δεν υπάρχει πρόθεση

ανάληψης ευθύνης από την Κυβέρνηση για την τεράστια ζημιά που υπέστη η χώρα. Υποστήριξαν ότι κανείς δεν παραιτείται, δεν απομακρύνεται και ότι στο Προεδρικό αγνοούν την έντονη απαίτηση της κοινωνίας. Παράλληλα, διερωτήθηκαν αν ο Πρόεδρος θεωρεί πως οι αρμόδιοι Υπουργοί μπορούν να συνεχίσουν στα καθήκοντά τους.

Το Κίνημα Οικολόγων υπογράμμισε πως η λογοδοσία για τις καταστροφικές πυρκαγιάς στη Λεμεσό δεν μπορεί να εξαντληθεί σε μια δημόσια απολογία. Αντίστοιχα, το «Άλμα» άσκησε έντονη κριτική στον Πρόεδρο επειδή, αντί να αποδώσει ευθύνες και να ζητήσει παραιτήσεις, επέλεξε να ξεκινήσει προσωπικά έρευνα για τα λάθη, αγνοώντας κάθε αίσθηση πολιτικής ευθύνης.

Όταν ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος, Κωνσταντίνος Λετυμπιώτης, ρωτήθηκε αν πρέπει να υπάρξουν παραιτήσεις Υπουργών, απέφυγε ν' απαντήσει ευθέως, δηλώνοντας πως προτεραιότητα αυτήν τη στιγμή είναι να στηριχθούν όσοι επλήγησαν. Υποστήριξε πως οι Υπουργοί ήταν παρόντες και ενεργοί από την πρώτη στιγμή στα κέντρα συντονισμού και πως η απολογία του Προέδρου εξέφρασε το σύνολο της Πολιτείας. Όσον αφορά τις φήμες για παραιτήσεις, δεν υπάρχει καμία επίσημη επιβεβαίωση ή ένδειξη για επικείμενο ανασχηματισμό, παρόλο που συζητήσεις έχουν γίνει.

“
Η Κύπρος δεν έχει
σύστημα ειδοποίησης 112, όπως
προβλέπεται πανευρωπαϊκά

απαραίτητα και αυτονομία.

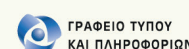
Όταν η χώρα βιώνει μια καταστροφή με ανθρώπινες απώλειες και ανυπολόγιστες υλικές ζημιές, δεν αρκεί μία τυπική συγγνώμη εκ μέρους της Πολιτείας. Η Πολιτεία δεν είναι κάτι αόριστο ή απρόσωπο. Είναι οι αρμόδιοι φορείς που κρατούν στα χέρια τους τη διοίκηση του κράτους και φέρουν ευθύνη για το ότι δεν προέβλεψαν ούτε απέτρεψαν μια τέτοια τραγωδία.

Όταν η χώρα καίγεται, οι λέξεις δεν είναι αρκετές. Απαιτούνται ριζικές κινήσεις, αποφάσεις, παραιτήσεις, αποπομπές. Μόνο έτσι μπορεί να περάσει το μήνυμα πως το κράτος σέβεται τους πολίτες του και δεν κρύβεται πίσω από λόγια και διαγγέλματα. Η ορεινή Λεμε-

Αν είσαι 17-66 ετών,
μπορείς με μόλις 10-15 λεπτά
να σώσεις μέχρι
και 3 ζωές.

Γίνε αιμοδότης σήμερα!
www.gov.cy/moh/kentro-aimatos

ΔΡΟΜΟΙ ΒΑΜΜΕΝΟΙ ΜΕ ΑΙΜΑ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ χωρίς τέλος...

Όταν το λάθος κοστίζει ζωή - Τι καταγράφει και τι εισηγείται η Τροχαία

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Τα θανατηφόρα τροχαία δυστυχήματα εξακολουθούν ν' αποτελούν μian από τις πιο τραγικές και επαναλαμβανόμενες πληγές της κυπριακής κοινωνίας. Παρά την πρόοδο στην τεχνολογία, την αυστηροποίηση των ποινών και τις διαρκείς εκκλήσεις για υπεύθυνη οδήγηση, η ασφαλτος συνεχίζει να στοιχίζει ζωές - συχνά νέων ανθρώπων - αφήνοντας πίσω της οικογένειες βυθισμένες στο πένθος και ένα αίσθημα ανασφάλειας για το μέλλον.

Με φόντο την αυξητική τάση που καταγράφεται, η «Σημερινή» επικοινωνήσει με το Τμήμα Τροχαίας του Αρχηγείου Αστυνομίας, ζητώντας απαντήσεις για την κατάσταση στους κυπριακούς δρόμους.

Παρά τα μέτρα πρόληψης και την πρόοδο που σημειώθηκε τα προηγούμενα χρόνια, η Κύπρος καταγράφει και πάλι αύξηση στα θανατηφόρα τροχαία δυστυχήματα. Όπως σημειώνει το Τμήμα Τροχαίας του Αρχηγείου Αστυνομίας, την τελευταία χρονιά (2024) παρατηρήθηκε αύξηση των θανατηφόρων τροχαίων δυστυχημάτων σε σύγκριση με το 2023. Το 2023 τα θύματα από θανατηφόρες τροχαίες

συγκρούσεις ήταν 34, έναντι 37 το 2022 - γεγονός που σηματοδότησε μείωση κατά 8,1% από το 2022 στο 2023. Ωστόσο, το 2024 σημειώθηκε αύξηση, με 41 θανάτους σε τροχαία, δηλαδή 21% περισσότερους σε σύγκριση με το 2023. Σε σχέση με το 2023, τα θανατηφόρα τροχαία δυστυχήματα το 2024 ήταν αυξημένα - τόσο στον αριθμό των θανάτων (από 34 σε 41), όσο και στον αριθμό των θανατηφόρων ατυχημάτων (από 32 σε 36).

Το 2020 ήταν η χρονιά με τους

περισσότερους θανάτους από τροχαία την τελευταία πενταετία, καθώς οι θάνατοι έφτασαν τους 48. Αντίθετα, το 2023 σημειώθηκε

Σχεδόν 80-90% των θανατηφόρων τροχαίων αποδίδονται στην ανθρώπινη συμπεριφορά, κυρίως του οδηγού

ελαχίστη επίδοση με 32 θανατηφόρες τροχαίες συγκρούσεις και 34 θανάτους - τα χαμηλότερα από την έναρξη της καταγραφής. Το 2024 παρουσιάζει ανάκαμψη: 36 θανατηφόρες τροχαίες συγκρούσεις και 41 θάνατοι, δηλαδή αύξηση σε σχέση με το 2023. Μέχρι σήμερα για το 2025 έχουν προκληθεί 25 θανατηφόρες τροχαίες συγκρούσεις και 25 νεκροί. Σε σύγκριση με την ίδια χρονική περίοδο για το 2024, υπήρξαν 23 θανατηφόρες τροχαίες συγκρούσεις με 26 νεκρούς.

Η Τροχαία επισημαίνει ότι

την ευθύνη για τα περισσότερα θανατηφόρα τροχαία δυστυχήματα, τόσο στην Κύπρο όσο και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, φέρει ο ανθρώπινος παράγοντας, που παραβιάζει βασικούς κανόνες οδικής κυκλοφορίας. Βάσει στατιστικών στοιχείων που διατηρεί η Αστυνομία, σχεδόν 80-90% των δυστυχημάτων αποδίδονται στην ανθρώπινη συμπεριφορά, κυρίως του οδηγού. Σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να φταίει και ο πεζός (π.χ. αιφνίδια διάσχιση δρόμου). Ειδικά οι νέοι οδηγοί (18-30 ετών) έχουν στατιστικά υψηλότερη συμμετοχή σε θανατηφόρα, λόγω ταχύτητας και απειρίας.

Σχετικά με τις περιπτώσεις όπου ο οδηγός χρησιμοποιεί όχημα που δεν του ανήκει ή είναι δηλωμένο ως ακινητοποιημένο, η Τροχαία ξεκαθαρίζει ότι δεν έχει καμία σημασία αν το όχημα τού ανήκει ή όχι ή είναι ακινητοποιημένο. Σημασία έχει η οδική συμπεριφορά του οδηγού ή των άλλων που εμπλέκονται σε μία οδική τροχαία σύγκρουση.

Ζώνες, κράνη και απουσία βασικής οδικής συνείδησης

Η μη τήρηση βασικών κανόνων οδικής ασφάλειας, όπως η μη χρήση ζώνης ασφαλείας και κράνους, αποτελεί διαχρονικό πρόβλημα στην Κύπρο. Αν και η κατάσταση έχει βελιωθεί σε σχέση με παλαιότερα, τα ποσοστά μη συμμόρφωσης παραμένουν ανησυχητικά - ειδικά σε ορισμένες ομάδες πληθυσμού. Στατιστικά, όσον αφορά τη χρήση ζώνης ασφαλείας, περίπου 1 στους 4 επιβάτες πίσω καθίσματος δεν φορά ζώνη. Πολλοί οδηγοί φορούν μόνο για ν' αποφύγουν το πρόστιμο, όχι για λόγους ασφαλείας. Σε θανατηφόρα δυστυχήματα, ένα μεγάλο ποσοστό θυμάτων δεν έφεραν ζώνη ασφαλείας, κάτι που αναδεικνύεται ως καθοριστικός παράγοντας σε θανάσιμους τραυματισμούς. Παρόλο που η χρήση ζώνης είναι υποχρεωτική, η συμμόρφωση δεν είναι καθολική.

Ιδιαίτερα προβληματική είναι και η συμπεριφορά πολλών νεαρών δικυκλιστών ή οδηγών delivery, που συχνά δεν φορούν κράνος ή το φορούν λάθος. Πολλοί χρησιμοποιούν μη εγκεκριμένα ή κακοδεμένα κράνη, που δεν προστατεύουν. Σε μεγάλο ποσοστό των θανατηφόρων τροχαίων συγκρούσεων με μοτοσυκλέτες, το θύμα δεν φορούσε κράνος ή το είχε λυμένο.

Η συμβολή των καμερών και των εξωδίκων

Η Τροχαία εντείνει τις προσπάθειές της για την αντιμετώπιση της υπερβολικής ταχύτητας, η οποία παραμένει μία από τις κύριες αιτίες σοβαρών και θανατηφόρων τροχαίων ατυχημάτων. Εφαρμόζει μια σειρά από στοχευμένα μέτρα για την ενίσχυση της οδικής ασφαλείας, με τη στρατηγική τοποθέτησης καμερών φωτοεπισήμανσης. Οι κάμερες τοποθετούνται σε σημεία υψηλού κινδύνου, περιοχές με συχνές παραβάσεις ή και μελανά

σημεία, όπου στο παρελθόν έχουν γίνει τροχαίες οδικές συγκρούσεις.

Επίσης, διεξάγονται εβδομαδιαίες εκστρατείες ελέγχου ταχύτητας σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Οδικής Αστυνόμευσης (ROADPOL), εστιάζοντας σε περιοχές με υψηλή συχνότητα ατυχημάτων. Επιπρόσθετα, πραγματοποιούνται εκστρατείες ενημέρωσης και εκπαιδευτικά προγράμματα για την ευαισθητοποίηση των οδηγών σχετικά με τους κινδύνους της υπερβολικής ταχύτητας και τη σημασία της τήρησης των ορίων ταχύτητας. Η Τροχαία επιδιώκει τη μείωση των τροχαίων ατυχημάτων μέσω της πρόληψης και της ενίσχυσης της συμμόρφωσης των οδηγών με τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας, με στόχο την προστασία της ανθρώπινης ζωής.

Υπάρχουν σαφείς ενδείξεις και στατιστικά στοιχεία που δείχνουν ότι η παρουσία των καμερών έχει συμβάλει θετικά στη μείωση τροχαίων παραβάσεων και σοβαρών δυστυχημάτων, τουλάχιστον στα σημεία όπου έχουν τοποθετηθεί. Έχει παρατηρηθεί σημαντική μείωση ταχύτητας και παραβίασης κόκκινου σε διασταυρώσεις με σταθερές κάμερες. Μειώθηκε η ταχύτητα κατά 30–40% στις πρώτες εβδομάδες λειτουργίας και οι παραβάσεις φωτεινών σηματοδοτών έως και 50% σε ορισμένα σημεία. Σε δρόμους όπου οι οδηγοί γνωρίζουν την ύπαρξη καμερών, επιδεικνύουν πιο προσεκτική οδήγηση και περιορίζουν τη χρήση κινητού ή αυξάνουν τη χρήση ζώνης.

Ταυτόχρονα, τα πρόστιμα για τροχαίες παραβάσεις έχουν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, κυρίως λόγω της επέκτασης του συστήματος φωτισοπισήμανσης. Από την 1η Οκτωβρίου 2024 τέθηκαν σε εφαρμογή αυξημένα πρόστιμα για διάφορες παραβάσεις, όπως υπέρβαση ταχύτητας, παράλειψη χρήσης ζώνης ασφαλείας, χρήση κινητού τηλεφώνου κατά την οδήγηση και οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ.

Οι οδηγοί που λαμβάνουν

εξώδικο τείνουν να μειώνουν τις παραβάσεις, τουλάχιστον προσωρινά, ειδικά σε σημεία όπου υπάρχουν κάμερες. Η πιθανότητα προστίμου λειτουργεί ως ισχυρό κίνητρο για τήρηση ορίων ταχύτητας και άλλων κανόνων. Ωστόσο, σε αρκετές περιπτώσεις, μετά από την αρχική συμμόρφωση, πολλοί οδηγοί επιστρέφουν σε παλιές συνήθειες. Ορισμένοι επιδεικνύουν σωστή οδήγηση μόνο σε περιοχές με κάμερες. Υπάρχει επίσης δυσπιστία και ενίοτε γκρίνια για την αυστηρότητα των προστίμων, κάτι που επηρεάζει τη συνολική αποδοχή του συστήματος. Παρ' όλα αυτά, τα εξώδικα έχουν φέρει θετικά αποτελέσματα και συμβάλλουν στην αλλαγή της συμπεριφοράς των οδηγών, ιδιαίτερα σε περιοχές με συχνή επιτήρηση.

Η παρουσία των καμερών έχει συμβάλει θετικά στη μείωση των παραβάσεων και στην αλλαγή της οδηγικής συμπεριφοράς

Αιτίες, μέτρα και ανάγκη κοινωνικής ευαισθητοποίησης

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία, τα κυριότερα αίτια για τα θανατηφόρα τροχαία το 2024 περιλαμβάνουν τη χρήση κινητού τηλεφώνου κατά την οδήγηση (11 από τα 20 περιστατικά), την

υπερβολική ταχύτητα (σε 19 από τα 35 δυστυχήματα), την αμέλεια πεζών, την παραβίαση σήμανσης, την κατανάλωση αλκοόλ ή ναρκωτικών ουσιών και τη μη χρήση ζώνης ή κράνους.

Η Τροχαία εισηγείται αυστηρότερες ποινές και ταχύτερη επιβολή τους για σοβαρές παραβάσεις, συστηματικούς ελέγχους σε επικίνδυνες περιοχές, επέκταση του συστήματος καμερών και χρήση σύγχρονων τεχνολογιών. Επίσης, δίνεται έμφαση σε εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές, νέους και επαγγελματίες οδηγούς, σε ενημερωτικές εκστρατείες για τους κινδύνους της ταχύτητας, της χρήσης κινητού και των ουσιών, της χρήσης ασφαλιστικής ανάλυσης ατυχημάτων και τον διαμοιρασμό στοιχείων μεταξύ των αρμόδιων φορέων.

Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για την οδική ασφάλεια στην Κύπρο έχουν βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, όμως υπάρχει ακόμα πεδίο για περαιτέρω ενίσχυση. Οι εκστρατείες ενημέρωσης από δημόσιους φορείς και ΜΚΟ, τα εκπαιδευτικά προγράμματα σε σχολεία, η χρήση κοινωνικών δικτύων και η συνεργασία με τα ΜΜΕ ενισχύουν τη διάδοση του μηνύματος. Στόχος είναι το μήνυμα της οδικής συνείδησης να φτάσει σε συγκεκριμένες ομάδες υψηλού κινδύνου. Η χρήση νέων τεχνολογιών, η συνεργασία με κοινότητες και η ένταξη της οδικής ασφάλειας σε ευρύτερα προγράμματα υγείας και πρόληψης θα βοηθήσουν ουσιαστικά στη διαμόρφωση ασφαλέστερης οδηγικής κουλτούρας.

Κράτους καθήκον: Καθολική Τροχαία Πειθαρχία

ΛΑΖΑΡΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΣ

ΥΣΤΥΧΩΣ αποτύχαμε ν' αποτρέψουμε αποτελεσματικά τον Τροχαίο Χάροντα. Τον αριθμό των Τροχαίων Ανθρωποκτονιών, δεν καταφέραμε δραστηρικά να τον μειώσουμε. Για να προσδοκούμε την ελαχιστοποίηση και, κατ' ευχήν, τον εκμηδενισμό του. Οι μέχρι τώρα προσπάθειες αποδεικνύονται, αλίμονο, Σισύφειες!

- Οι αδικοχαμένοι όμως της ασφάλτου, οι ανάπηροι και προπάντων η καθημερινή αγωνία για την τύχη των παιδιών μας και ολώνων μας στους δρόμους της θανατηφόρας απειλής, δεν επιτρέπει κανέναν εφησυχασμό.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ πληθυντικό στο «αποτύχαμε», θέλει να επιστήσει την προσοχή του καθενός μας στην προσωπική ευθύνη για την επιβαλλόμενη συνειδητά ασφαλέστερη χρήση των δρόμων. Για την εξ απαλών ονύχων διδασκαλία της Οδικής Συνείδησης. Σε όλον ανεξαιρέτως τον πληθυσμό, πασών των ηλικιών.

- Ουδόλως, όμως, τούτος ο πληθυντικός ισοβαθμίζει τις ευθύνες για την αναγκαιότητα **ΕΠΙΒΟΛΗ** και την **ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ** της Οδικής Ασφάλειας:

- Η πρωτίστη ευθύνη και το μέγιστο μερίδιο του φαινομένου για το «αποτύχαμε» ανήκει στο κράτος. Στους εκάστοτε κυβερνώντες, νομοθετούντες και δικάζοντες. Σε όλες τις καθ' ύλην και κατά τόπο αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες και τοπικές διοικήσεις.

- **Νόμιμη ΑΞΙΩΣΗ** κάθε ανθρώπου προς το κράτος, και αντίστοιχη καθ' ολοκληρίαν **ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ** του κράτους προς όλους, είναι να παρέχει και διαρκώς να περιφρουρεί, με αυστηρή επάρκεια, την αποτελεσματική ασφάλεια στην χρήση των δρόμων.

ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ αυτό το καθήκον περιλαμβάνει έναν πολύ μεγάλο αριθμό επιμέρους υποχρεώσεων. Αλληλοσυναπτόμενων. Οι οποίες ορίζουν μεταξύ άλλων:

(1) Την διαρκή φροντίδα για την βέλτιστη υποδομή του οδικού δικτύου. Την καταλληλότητα των δρόμων και άρτια σήμανσή τους.

(2) Την ασιτάπητη μέριμνα για τον έλεγχο καταλληλότητας των διακινούμενων οχημάτων. Και:

(3) Υπεράνω όλων, την αυστηρότερη έγνοια για την επιβολή - εις άπαντας, καθ' άπασαν την επικράτειαν και κατά πάντα χρόνο - της Τροχαίας Πειθαρχίας.

ΧΩΡΙΣ ποτέ την παραμικρή αμφιβολία, επίμονα υποστηρίζουμε ανέκαθεν ότι ο «πυρήνας - κλειδί» απ' το άλφα ως το ωμέγα, στο αλφαβητάρι για την επαρκέστερη επίτευξη της οδικής ασφάλειας,

για την αποτελεσματικότερη αποτροπή του Τροχαίου Χάροντα, για την δραστηκότερη πρόληψη των Τροχαίων Ανθρωποκτονιών, ήταν, είναι, και θα 'ναι πάντα η επιβολή και ο άτεγκτος έλεγχος της Τροχαίας Πειθαρχίας. Κι αυτό προϋποθέτει την αυστηρή Αστυνόμευση. Η οποία διευκολύνεται πλέον και από την σύγχρονη τεχνολογία για την 24ωρη επιτήρηση του οδικού δικτύου.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ η πλειονότητα των οδηγών συστηματικά απειθαρχητοι. Το αντίθετο συμβαίνει. Εάν υπολογιστούν οι αριθμοί αύξησης των οχημάτων, αποτελεί επίτευγμα πώς δεν πολλαπλασιάζονται αντιστοίχως και οι τροχαίες ανθρωποκτονίες. Πειθαρχία είναι η απάντηση. Και η άτεγκτη επιμονή για την επιβολή

νατηφόρα τροχαία σύγκρουση στην Λεωφόρο Λάρνακος της Αγλαντζιάς δημοσιεύτηκε ότι η τοπική αυτοδιοίκηση, ύστερα κι από διαμαρτυρίες περιοίκων που παρατηρούσαν θορυβώδεις κι επικίνδυνες νυχτερινές «κόντρες ταχύτητας» στο εν λόγω κομμάτι του δρόμου, απευθύνθηκε στις αρμόδιες αστυνομικές Αρχές, χωρίς να τύχει κάποιας εμπράκτως αποτελεσματικής ανταπόκρισης.

- Είχαμε πριν από δεκαετίες πολύ χειρότερες και θανατηφόρες «κόντρες» στο κομμάτι εκείνο της Λεωφόρου Γρίβα Διγενή στην Έγκωμη, από το Μετόχι του Κύκκου, μέχρι τον κυκλικό κόμβο «Κολοκασίδη». Τις νυχτερινές ώρες τον αποκαλούσαν «δρόμο - σκοτώστρα». Η αστυνόμευση κρίθηκε

Βάση Επισκοπής των Άγγλων αποικιοκρατών. Σε όλο το μήκος της αγγλοκρατούμενης διαδρομής, η εκεί αυστηρότατη αστυνόμευση δεν επέτρεπε την παραμικρή τροχαία απειθαρχία. Ούτε οποιοδήποτε... οβήσιμο προστίμων. Αποτέλεσμα: Μηδέν θανατηφόρα.

(γ) Ένας Αρχηγός Αστυνομίας προ 20ετίας, με αποφασιστικότητα για την αντιμετώπιση των τροχαίων ανθρωποκτονιών από μεθυσομένους οδηγούς, επέβαλε την «διανυκτέρευση» (κράτηση) στ' αστυνομικά κελιά σε όποιους τα δραστήρια περίπολα «άλκοτεστ» συλλαμβάναν να οδηγούν πωμένους. Και το πρωί κατευθείαν στο δικαστήριο. Ήταν τότε, που, για να πας να διασκεδάσεις πίνοντας με τους φίλους σου, επέλεγες ταξί.

- Θυμόμαστε το 2006 έναν συνάδελφο που με την σύζυγό του έστειλαν την εξής ευχαριστήρια επιστολή: «Κύριε Αρχηγέ. Αστυνομικοί της Τροχαίας ανέκοψαν μεταμεσονύκτιες ώρες το αυτοκίνητο που οδηγούσε ο 23χρονος γιος μας. Επέστρεψε από διασκέδαση. Του έκαναν άλκοτεστ και τον βρήκαν πωμένο. Το αυτοκίνητό του το κράτησαν στον αστυνομικό σταθμό. Τον ίδιο μάς τον έστειλαν σπίτι με ταξί. Ήταν γεμάτα τα κελιά από άλλους πωμένους, γι' αυτό και δεν τον κράτησαν. Την επομένη προσήχθη στο δικαστήριο: 250 λίρες πρόστιμο και τρία αστεράκια, ποινή, στην άδεια οδηγού. Θέλω να μεταφέρετε, κ. Αρχηγέ, την ευγνωμοσύνη και τις ευχαριστίες της οικογένειάς μας, στους αστυνομικούς της Τροχαίας και στο Δικαστήριο. Έχουμε τον γιο μας ζωντανό, αρτιμελή και χωρίς να σκοτώσει κάποιον με το οδηγημά του. Και, κυρίως, ξέρουμε ότι δεν θα οδηγήσει ξανά πωμένος».

- Ένας φίλος, ανώτερος τότε αξιωματικός της ΕΦ, μεμφοίταν

εαυτόν που τον εξανάγκασαν να διανυκτερεύσει στο κελί λόγω άλκοτεστ, παρ' ότι υπηρεσιακά συνεργαζόταν στενότερα με την Αστυνομία. Για την ωφελιμότητα όμως επιβολής της Τροχαίας Πειθαρχίας, τους ευγνωμονούσε.

- Την ίδια, όμως, ωφέλιμη για το κοινό καλό και για το δημόσιο συμφέρον, Οδική Συνείδηση, δεν είχε δυστυχώς και ο τότε Γενικός Εισαγγελέας, που «γνωμάτευσε» διαταγή κατάργησης της κράτησης των συλλαμβανόμενων παραβατών του άλκοτεστ! Κρίμα...

(δ) Για έντεκα μήνες το 2007 δοκιμάστηκε, με ελπιδοφόρα αποτελέσματα, το Σύστημα Φωτοεπισημάνσεων. Με τις πρώτες λίγες σταθερές και κινητές κάμερες τροχαίας. Προέκυψε μείωση κατά 50% των τροχαίων συγκρούσεων στους επιτηρούμενους δρόμους.

- Λόγω ασύγγνωστης κρατικής ανεπάρκειας, οι τότε κάμερες καταργήθηκαν. Και, λόγω κακουργηματικής αμέλειας, επί 14 χρόνια (2007-2021) δεν υπήρχαν. Δύναται να υπολογισθεί άραγε πόσες τροχαίες ανθρωποκτονίες θα αποτρέπονταν, εάν επί 14 έτη λειτουργούσαν πολλαπλασιαζόμενες οι κάμερες τροχαίας, εξαναγκάζοντας έτσι τους πάντες στην τροχαία πειθαρχία;

(ε) Αλλά και τώρα, δεν είναι λίγοι οι δημαγωγούντες που υποσκάπτουν το κρατικό καθήκον επαρκούς επιτήρησης της τροχαίας πειθαρχίας. Γιατί λ.χ. δεν πρέπει να «κρύβονται» τα «ραντάρ της Τροχαίας» και γιατί πρέπει να «προειδοποιούνται» οι διακινούμενοι για τις «ενέδρες» των κινητών καμερών; Δεν είναι μήπως υποχρέωση όλων, σε όλους τους δρόμους, όλο το 24ωρο, το όριο ταχύτητας, η ζώνη ασφαλείας, το κράνος μοτοσικλετιστών, τα χέρια χωρίς κινητό τηλέφωνο; Κρίμα...

Δεν είναι λίγοι οι δημαγωγούντες που υποσκάπτουν το κρατικό καθήκον επαρκούς επιτήρησης της τροχαίας πειθαρχίας. Δεν είναι μήπως υποχρέωση όλων, σε όλους τους δρόμους, όλο το 24ωρο, το όριο ταχύτητας, η ζώνη ασφαλείας, το κράνος μοτοσικλετιστών, τα χέρια χωρίς κινητό τηλέφωνο; Κρίμα...

της σε όλους. Πρωταρχικό καθήκον του κράτους.

ΑΞΙΖΕΙ ίσως να παραθέσουμε κάποιες σκόρπιες ψηφίδες τροχαίων γεγονότων. Παρατηρήσεων, διαπιστώσεων, προβληματισμών, υπενθυμίσεων, από καταστάσεις που συνέβησαν. Ίσως κριθούν χρήσιμες και ωφέλιμες για εκείνους που σήμερα έχουν το καθήκον να εκπληρώνουν με επάρκεια τις υποχρεώσεις της Πολιτείας για την ασφαλέστερη διακίνηση στους δρόμους.

(α) Μετά την πρόσφατη θα-

ανεπαρκής. Η επιμονή της τοπικής αυτοδιοίκησης Έγκωμης ανέκοψε αποτελεσματικά τον Τροχαίο Χάροντα: Μεσαίο διαχωριστικό κιγκλίδωμα σε όλον τον δρόμο. Αποτελεσματικά κυρώματα στην άσφαλτο. Επιτρεπτό όριο ταχύτητας 50 και αλλού 30 χλμ. Κάμερες 24ωρης φωτοεπισημάνσεως κάθε παράβασης. Αριθμητικό έκτοτε αποτέλεσμα: Ελάχιστα θανατηφόρα.

(β) Πριν από χρόνια, προτού κατασκευαστεί ο νέος δρόμος Λεμεσού - Πάφου, ο παλιός περνούσε μέσα από την Βρετανική

Η πυρκαγιά στα χωριά Λεμεσού έκανε στάχτη κομπασμούς αρμοδίων για δήθεν ετοιμότητα

“

ΣΑΒΒΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

Κρανίου τόπος. Στάχτες και αποκαΐδια. Η κατερείπωση μιας ολόκληρης ζωής, που παραδόθηκε στη λαίλαπα των φλογών. Απελπισία. Οργή. Θυμός. Στων καμένων χωριών της Λεμεσού, την ολόμαυρη ράχη, κάλπασε ακόμα μια φορά και όχι για πρώτη φορά, η κυβερνητική ανευθυνότητα, η ανοργανωσιά, η ανικανότητα υπηρεσιών και υπευθύνων, η έλλειψη συντονισμού την κρίσιμη ώρα. Μια πυρκαγιά που ξέσπασε στο χωριό Μαλιά, επεκτάθηκε και κατέκαψε σαράντοντας κυριολεκτικά ολόκληρα χωριά, τα κρασοχώρια μας. Χάθηκαν δάση, πανέμορφες κοιλάδες, δρυμοί, αμπέλια, περιβόλια, ποταμάκια και ρυάκια, η πανίδα και η χλωρίδα της περιοχής. Μια τρομακτική σιωπή τάφου και οσμή θανάτου κυριαρχεί στις καμένες βουνοπλαγιές και στα χωριά που έγιναν στάχτη.

Κάποιοι ευθύνονται για το νέο έγκλημα σε βάρος του τόπου, του περιβάλλοντος, της περιουσίας αλλά και για τον φρικτό θάνατο δύο ηλικιωμένων, που δεν πρόλαβαν να σωθούν. Σε διάγγελμά του, ο Κύπριος Πρόεδρος παραδέχτηκε ότι «απαιτείται βελτίωση αδυναμιών του συστήματος και των σχετικών μηχανισμών για να μπορούμε ν' ανταποκρινόμαστε σε τέτοια κρίσιμα περιστατικά. Άρα, πρέπει να δούμε τι δεν λειτούργησε, γιατί δεν λειτούργησε και να γίνουν οι όποιες αναγκαίες διορθωτικές κινήσεις. Ως Πολιτεία, οφείλουμε να εντοπίσουμε όλα τα κενά, παραλείψεις και ν' αναγνωρίσουμε ότι, σε μια κρίσιμη στιγμή όπως αυτή, δεν ανταποκριθήκαμε όπως έπρεπε. Εκ μέρους της Πολιτείας απολογούμαι».

Ο Ν. Χριστοδουλίδης εξήγησε 12 μέτρα για τους πυρόπληκτους. Μένει να φανεί πότε και πώς θα υλοποιηθούν, διότι όλοι γνωρίζουμε πόσο αναποτελεσματικό, ανίκανο και βραδυκίνητο είναι το κυπριακό κράτος. Στο μεταξύ, καμία έρευνα από ανεξάρτητη Ερευνητική Επιτροπή και καμία υποβολή παραίτησης. Βέβαια, είδαμε και σε άλλες καταστροφές ότι σοβαρά πορίσματα και εκθέσεις Επιτροπών πετάχτηκαν στον κάλαθο και καθυβρίστηκαν από εκείνους που όφειλαν να συμμορφωθούν. Να πούμε, λοιπόν, τα πράγματα με τ' όνομά τους. Πρώτος υπεύθυνος, ο πρώην Πρόεδρος, Γ. Βασιλείου.

Όταν εξελέγη στην προεδρία, και στο πλαίσιο της ενταξιακής πορείας της Κύπρου στην ΕΕ, αποφάσισε ότι οι πολυχιλιόχρονοι κυπριακοί αμπελώνες έπρεπε να ξεριζωθούν και να φυτευτούν ξένες, γαλλικές ποικιλίες για παραγωγή κρασιών ποιότητας. Ο Βασιλείου νόμισε ότι

το κυπριακό cabernet sauvignon ή το merlot ή ακόμα το shiraz θα μπορούσαν να συναγωνιστούν τα αντίστοιχα γαλλικά ή και ιταλικά. Ολόκληροι αμπελώνες ξεριζώθηκαν, φυτεύτηκαν ελάχιστα με ξένες ποικιλίες, αλλά...

Στη θέση τους βλάστησαν άγρια χόρτα, χαμηλή βλάστηση, θάμνοι, πρώτη και καλύτερη εύφλεκτη καύσιμη ύλη. Οι αμπελουργοί ήταν οι πρώτοι αντίπαλοι της φωτιάς. Γιατί δεν υπήρχαν πυρκαγιές διαντα βου-

τη βοσκή από κοπάδια, τα οποία έτρωγαν τη χαμηλή χορτολιβαδική βλάστηση, δηλ. την πρώτη καύσιμη ύλη για πυρκαγιές.

Στις ημιορεινές και ορεινές περιοχές της Κύπρου χτίστηκαν με πέτρα δόμες που άλλοτε ήταν καλυμμένες με αμπέλια και σήμερα γεμάτες με θάμνους, αγριόχορτα. Τραγική εικόνα εγκατάλειψης... Τα τελευταία χρόνια, νέοι αμπελουργοί και οινοποιοί έδωσαν μιαν ανάσα ζωής, που κάνκε και αυτή από

“

ΛΕΤΥΜΠΙΩΤΗΣ: «Η φετινή αντιπυρική περίοδος βρίσκει την Κυπριακή Δημοκρατία περισσότερο προετοιμασμένη και ενισχυμένη από ποτέ. Το κράτος διαθέτει πλέον: - Τον μεγαλύτερο αριθμό δασοπυροσβεστών που υπήρξε ποτέ. - Τον πιο ισχυρό στόλο επίγειων μέσων δασοπυρόσβεσης. - Τον πληρέστερο και πολυπληθέστερο στόλο εναέριων μέσων στην Ιστορία του κράτους πολύ νωρίτερα από άλλες χρονιές»

νά και τα ημιορεινά ήταν καλυμμένα με αμπέλια; Διότι το αμπέλι είναι φυσικό ανάχωμα στην πυρκαγιά και λειτουργεί ως αντιπυρική ζώνη. Το ξεριζώμα των αμπελιών οδήγησε και στο ξεριζώμα των κατοίκων από τη γη και τη μετατροπή τους σε... «γκαρσόνια» σε ξενοδοχεία και σε ταβέρνες στις πόλεις. Όπως έλεγε με πίκρα ένας κοινοτάχνης καμένου χωριού: «Οι τότε κρατούντες έδωσαν σημασία στον τουρισμό και στις υπηρεσίες και εγκατέλειψαν την ύπαιθρο». Αργότερα, απαγόρευσαν

την πρόσφατη πύρινη καταστροφή. Κατά καιρούς, αγροτικές οργανώσεις έκρουσαν τον κώδωνα του κινδύνου για την απερίημωση της υπαίθρου και ειδικά τους φοβερούς κινδύνους για τα ημιορεινά και τα ορεινά. Διαδοχικές κυβερνήσεις κλήθηκαν να δώσουν κίνητρα, να αξιοποιήσουν κοινοτικά κονδύλια, να ενθαρρύνουν νέους να παραμείνουν στα χωριά τους και ν' ασχοληθούν είτε με την αμπελουργία είτε με τοπικές βιοτεχνίες.

Φωνή βοώντος... Πέρα από κά-

ποιες εποχικές αποφάσεις, δεν μεθοδεύτηκε ένα μακράς πνοής σχέδιο για ανασυγκρότηση και δημογραφική αναζωογόνηση των ορεινών κοινοτήτων. Έναν χρόνο πριν από την καταστροφική πυρκαγιά που ξέσπασε στον Αρακαπά και επεκτάθηκε σε κοινότητες της Λάρνακας, υπάλληλοι του Τμήματος Δασών προειδοποίησαν, με επιστολή, τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Ν. Αναστασιάδη, για τους κινδύνους που απειλούσαν τα δάση, το περιβάλλον και τους ανθρώπους. Ουδενμία ανταπόκριση υπήρξε. Ανάλογη στάση είχε τηρήσει και ο τότε Υπουργός Περιβάλλοντος. Η πρόσφατη πυρκαγιά, με καμένη έκταση 120 τ. χλμ., είναι η χειρότερη μετά από εκείνη που ξέσπασε στην περιοχή Λεύκας, το 1974, και κατέκαψε 216 τ. χλμ. Την τελευταία 10ετία είχαμε την πυρκαγιά στη Σολιά, που έκαψε 18,5 τ. χλμ. μιας πανέμορφης περιοχής, και το 2021 την πυρκαγιά στον Αρακαπά, που έκαψε έκταση 52 τ. χλμ.

Σε διάστημα 10 χρόνων χάσαμε σχεδόν 200 τ. χλμ. από δάση, περιβόλια, φυτείες, βιοτεχνίες, σπίτια, ζώα, προπάντων ανθρώπινες ζωές. Πρόσφατα διατυπώθηκαν ισχυρισμοί για σχέδιο εμπρηστών να κάψουν ό,τι έχει απομείνει. Κάθε πολίτης τρομάζει και μόνο στην πιθανότητα να πάρει φωτιά το πανέμορφο δάσος του Τροόδους με τις δεκάδες μοναδικά χωριά του. Οι πυρκαγιές οφείλονται κατά 95% και πλέον στον ανθρώπινο παράγοντα: Από καψάλισμα, εργασία, από σύρματα της ΑΗΚ, ακόμα και από πυρομανείς

ή άλλους εγκληματίες. Η τελευταία φονική πυρκαγιά φαίνεται πως είναι έργο εμπρηστών.

Νόμοι υπάρχουν, αλλά... δεν εφαρμόζονται από εκείνους που είναι εντεταλμένοι και ακριβοπληρωμένοι να τους επιβάλουν. Ο Πρόεδρος της Κύπρου προκαλείται: Ποιος θα διερευνήσει τι και γιατί ΔΕΝ λειτούργησε την κρίσιμη ώρα; Γιατί τώρα αυτή η ανίκανη, ανεπρόκοπη, δυσλειτουργική, γραφειοκρατική, δηλ. ανάξια Πολιτεία ΘΑ αναζητήσει κενά και παραλείψεις; Γιατί παρατηρείται ακόμα αυτός ο ολέθριος διαχωρισμός υπηρεσιών, που μάχονται τον ίδιο εχθρό; Γιατί δεν δημιουργείται ΜΙΑ υπηρεσία πολιτικής προστασίας και να συμμαζέψει όλες τις συναρμόδιες υπηρεσίες υπό έναν φορέα και υπό έναν υπεύθυνο; Απορούμε: Αυτοί που κατ' ισχυρισμόν απέτυχαν ν' αντιμετωπίσουν τη φωτιά, θα εκδώσουν πόρισμα για την ανεπάρκειά τους;

Στις 3/6/2025, ο Κυβ. Εκπρόσωπος κόμπαζε: «Η φετινή αντιπυρική περίοδος βρίσκει την Κυπριακή Δημοκρατία περισσότερο προετοιμασμένη και ενισχυμένη από ποτέ. Το κράτος διαθέτει πλέον: - Τον μεγαλύτερο αριθμό δασοπυροσβεστών που υπήρξε ποτέ. - Τον πιο ισχυρό στόλο επίγειων μέσων δασοπυρόσβεσης. - Τον πληρέστερο και πολυπληθέστερο στόλο εναέριων μέσων στην Ιστορία του κράτους πολύ νωρίτερα από άλλες χρονιές». Η πυρκαγιά κατέκαψε και έκανε στάχτη και αποκαΐδια την κυβερνητική αλαζονεία, υπεροψία και μέθη.

ΑΠΟΥΣΑ Η ΕΛΛΑΔΑ, ΕΥΘΥΝΕΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ - ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗ ΚΑΙ Η ΤΟΥΡΚΙΑ...

Καταπίνει Κρήτη - Κύπρο

Κλέβει ΑΟΖ, απειλεί και επιδίδεται σε υβριδικό πόλεμο μέσω Λιβύης, Συρίας και κατεχομένων

ΓΙΑΝΝΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ,
Δρ των Διεθνών
Σχέσεων

Καταπίνει τις ΑΟΖ της Κύπρου και της Κρήτης η Τουρκία, χρησιμοποιώντας τη στρατηγική του υβριδικού πολέμου, μέσω του μεταναστευτικού, σε τρία μέτωπα: Του Αιγαίου, των κατεχομένων της Κύπρου και της Λιβύης, όπου οι Βάσεις της αποτελούν νέο κάστρο εκτός των τουρκικών συνόρων, την ίδια στιγμή που η Συρία εξελίσσεται σε πρώτης τάξεως προτεκτοράτο και σε επέκταση των συνόρων της Τουρκίας με το Ισραήλ.

Κύπρος, NATO και τουρκικός στρατός

Η Γαλάζια Παιρίδα ξεπερνά τα προκαθορισμένα της σύνορα, μέσω των τουρκικών συμμαχιών και η ανατολική Μεσόγειος -και όχι μόνο- τίθεται υπό τουρκική κηδεμονία, που δεν απειλεί μόνο την Ελλάδα και την Κύπρο, αλλά και το Ισραήλ,

“

Φόρμουλα για την αποχώρηση του Αττίλα σε δυο φάσεις

δημιουργώντας συνθήκες κοινής άμυνας. Κυρίως, δε, η Κύπρος, χωρίς να είναι το Ισραήλ το τελευταίο ανάχωμα στις επεκτατικές μουσουλμανικές τάσεις, θα βρεθεί εντελώς περικυκλωμένη και αποκομμένη από την Ελλάδα, διότι:

Α) Η Αθήνα δεν έχει στρατιωτική παρουσία στην Κύπρο, ως θα όφειλε, λόγω της κατοχής, της ηθικής και των συνθηκών εγγύτητας, που της προσδίδουν ένα τέτοιο νομικό δικαίωμα προστασίας των Ελλήνων του νησιού και της ίδιας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Άλλωστε, η ελληνική στρατιωτική παρουσία θα ήταν εργαλείο αποτροπής και πλήρους αποχώρησης των τουρκικών στρατευμάτων, καθώς και του τερματισμού της τουρκικής κηδεμονίας στην Ανατολική Μεσόγειο, που έχει αντίκτυπο και στο Αιγαίο και στη Λιβύη ως το Ιόνιο και την

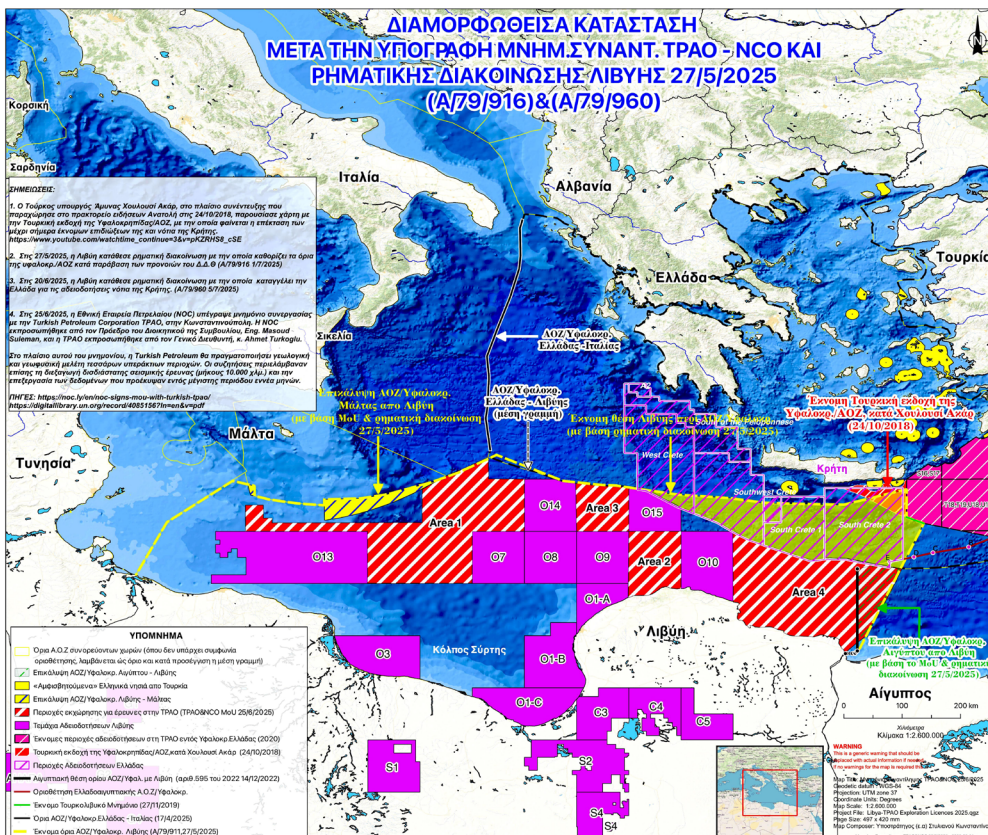
Αλβανία, όπου διαθέτει επίσης η Άγκυρα Βάσεις. Τι φοβόταν πάντα η Τουρκία και γιατί διενήργησε, μεταξύ άλλων, εισβολή; Φοβόταν

ελληνική στρατιωτική παρουσία στο μαλακό της υπογάστριο. Η παρουσία ελληνικού στρατού στην Κύπρο και η απόσυρσή του, μπορεί

να είναι το αποτέλεσμα της ταυτόχρονης απόσυρσης του τουρκικού και της δημιουργίας συμμαχικών σχέσεων ασφάλειας με τη λύση

Πίνακας Τουρκικής Παρουσίας στη Συρία

Παράμετρος	Τιμή / Κατάσταση
Αριθμός στρατιωτών	20.000
Βάσεις & εγκαταστάσεις	12 Βάσεις + 114 παρατηρητήρια. Σύνολο 126
Επιχειρησιακή Περίοδος	2016 ως σήμερα (Νέο κύμα από Νοέμβριο 2024)
Εκπαίδευση & Υποστήριξη	Συμβουλευτικές Υπηρεσίες, Εκπαίδευση συριακών δυνάμεων
Νομική βάση	Επίσημη πρόσκληση από τη νέα κυβέρνηση (Sharaa)
Κύριος στόχος	Καταπολέμηση PKK/YPG, δημιουργία «buffer zones» και πολιτική σταθεροποίησης με αύξηση της τουρκικής επιρροής

Πιάστηκε στον ύπνο η Αθήνα ή είπε τη μισή αλήθεια...

Ας εξηγήσουμε τον χάρτη αυτό, που δείχνει πώς δημιουργείται το σκηνικό μετά τη ρηματική διακοίνωση της Λιβύης στις 27 Μαΐου του 2025. Πρώτο, με κίτρινο χρώμα καθορίζονται τα όρια της λιβυκής υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ, χωρίς να αναγνωρίζονται τέτοια δικαιώματα στην Κρήτη, με αποτέλεσμα: Α) Να διεκδικεί η Λιβύη από την ελληνική ΑΟΖ 42.166 τ. χλμ. Με τη ρηματική διακοίνωση της 20ης Ιουνίου η Λιβύη ισχυρίστηκε ότι τα οικόπεδα που έχει αδειοδοτήσει η Ελλάδα εμπίπτουν στη δική της ΑΟΖ, άρα η Αθήνα ενεργεί παράνομα (αθασί χρώμα με διακεκομμένες γραμμές «South Grete 1 and 2»). Β) Να παραβιάζεται τμήμα της ΑΟΖ της Μάλτας (βλέπε κίτρινο χρώμα με λοξές σκούρες μπλε γραμμές) και της Αιγύπτου εκεί που γράφει «Area 4» (υπάρχει μια μαύρη κάθετη γραμμή). Δεύτερο, η ροζ περιοχή με λευκές λοξές γραμμές μεταξύ Κρήτης και Ρόδου είναι τα οικόπεδα που αδειοδότησε η Τουρκία στη δική της εταιρεία, «Τουρκική Εταιρεία Πετρελαίων» (ΤΡΑΟ), ισχυριζόμενη ότι ούτε η Ρόδος ούτε η Κρήτη, άλλα ούτε και τα άλλα ελληνικά νησιά έχουν δικαίωμα σε ΑΟΖ. Είναι δε πρόδηλον πως με τον τρόπο αυτό η Τουρκία κλείνει τις πύλες του ανατολικού Αιγαίου. Σε αυτό συνδράμει και η τουρκική αμφισβήτηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Ελλάδας επί αριθμού νήσων (βλέπε κίτρινο χρώμα). Τρίτο, με το μελιτζανί χρώμα καταγράφονται τα οικόπεδα, που έκοψε η Λιβύη και με κόκκινο χρώμα με άσπρες λοξές λευκές ρίγες αποτυπώνονται τα οικόπεδα του Μνημονίου Συναντίληψης Τουρκίας - Λιβύης (Εταιρείες ΝΑΑ και ΤΡΑΟ) της 25ης Ιουνίου του 2025. Υπενθυμίζουμε ότι στις 20 Ιουνίου είχε σταλεί νέα ρηματική διακοίνωση από τη Λιβύη, που ισχυριζόταν ότι, τα οικόπεδα, τα οποία είχε αδειοδοτήσει η Ελλάδα, ήταν εντός της δικής της ΑΟΖ. Και η θέση της αυτή στηριζόταν στη ρηματική διακοίνωση της 27ης Μαΐου. Επί τουτούς εγείρεται το εξής ερώτημα: Η Ελλάδα ισχυρίστηκε μετά τις 25 Ιουνίου ότι τα οικόπεδα αυτά, δηλαδή της Λιβύης και της Τουρκίας, είχαν λάβει υπόψη τη μέση γραμμή. Αυτή, όμως, ήταν η μισή αλήθεια. Διότι η Λιβύη είχε προχωρήσει στις προαναφερθείσες δυο ρηματικές διακοινώσεις, δηλαδή της 27ης Μαΐου και της 20ής Ιουνίου, με τις οποίες αμφισβητούσε τα ειδικά κυριαρχικά δικαιώματα της Ελλάδας. Συμπέρασμα: Η δεν γνώριζε η Αθήνα, οπότε πιάστηκε στον ύπνο, ή τις γνώριζε και τις απέκρυψε.

του Κυπριακού, μέσω της ένταξής μας στο NATO, εφόσον, ούτως ή άλλως, ανήκουμε οπωσδήποτε στη Συμμαχία, λόγω της συμμετοχής των τριών εγγυητριών δυνάμεων. Η Κύπρος ανήκει στο NATO. Παρότι αυτό συμβαίνει, στην πράξη δεν θέλουμε να το παραδεχθούμε και ως εκ τούτου όλα τα οφέλη καταλήγουν στην Τουρκία, που διαθέτει κατοχικό στρατό, καθώς και στη Βρετανία, που έχει Βάσεις στο νησί. Ζημιωμένο από αυτήν τη σχέση είναι το νόμιμο κράτος. Δηλαδή, η Κυπριακή Δημοκρατία. Προβαλλόταν δε το επιχείρημα ότι δεν θα ήταν ορθή η επιλογή του NATO, λόγω των σχέσεών μας με τη Ρωσία, τις οποίες όμως χαλάσαμε για το χατίρι της Ουκρανίας και των εταίρων. Υπάρχει, όμως, άλλο ένα ερώτημα: Γιατί η Τουρκία αντιδρά στην ένταξη της Κύπρου στο NATO; Διότι δεν μας θέλει στα πόδια της, αφού μπορούν ν' αλλάζουν οι μεταξύ μας σχέσεις και μπαίνει φρένο στην αναθεωρητική της πολιτική. Κανείς δεν ισχυρίζεται ότι το NATO είναι φύλακας άγγελος της Ελλάδας, για παράδειγμα. Αλλά, εάν δεν ήταν η Ελλάδα στο NATO, θα είχε ή όχι κάποιος από τα ελληνικά νησιά, και δη το Καστελόριζο, την τύχη της Κύπρου; Θα είχε ήδη προκληθεί ή όχι κρίση ή ακόμη και πόλεμος στο Αιγαίο; Η συμμετοχή σε μια συμμαχία είναι ένα πράγμα και η διπλωματία και η ιοχός που διαθέτεις, καθώς και η πολιτική που ακολουθείς, είναι άλλο. Για το γεγονός ότι η πολιτική των «ήρεμων νερών» έφερε πάγωμα κυριαρχικών και ειδικών κυριαρχικών δικαιωμάτων της Ελλάδας στη θάλασσα δεν μπορεί κάποιος να δαιμονοποιεί τις ΗΠΑ ή την Ευρώπη μόνο, αλλά οφείλει να δεχτεί ότι είναι το αποτέλεσμα της εξευμενιστικής πολιτικής των Αθηνών, που τροφοδοτεί την τουρκική επιθετικότητα. Το ίδιο και το αυτό συμβαίνει με το Κυπριακό. Αντί της αποτροπής και της πρόκλησης κόστους στην Τουρκία, υιοθετείται η πολιτική του «καλού παιδιού», που οδηγεί από την τουρκική πολιτική της ομοσπονδίας στη νέα αξίωση της Άγκυρας, αυτή δηλαδή των δύο κρατών και της ισότιμης κυριαρχίας.

Κλείνει και η πύλη της Καρπάθου

Β) Η Τουρκία αποκόπει τις ανατολικές πύλες του Αιγαίου στο ύψος της Κρήτης, της Καρπάθου και της Ρόδου, κυρίως με τη στρατιωτική της Βάση στο Ακράς και τη διάταξη των δυνάμεών της, αμφισβητώντας,

ταυτοχρόνως, όπι τα ελληνικά νησιά διαθέτουν ΑΟΖ. Έτσι αποκόπτει τον διάυλο Ελλάδας - Κύπρου, και ταυτοχρόνως αποκτά ως σύμμαχό της τη Λιβύη, η οποία όχι μόνο υπέγραψε το μνημόνιο με την Τουρκία, αλλά διεκδικεί και την ΑΟΖ της Κρήτης, την οποία κράτα εγκλωβισμένη. Όπως και τη Ρόδο και την Κάρπαθο. Συν του γεγονότος ότι κλείνει και η άλλη πύλη του Αιγαίου μεταξύ Κυθήρων και Κρήτης, ενώ ο κάθετος νοτιός άξονας από τις τουρκικές Βάσεις στην Αλβανία ως εκείνες της Λιβύης δημιουργεί άλλη μια απειλή στο Ιόνιο. Η Ελλάδα δεν απειλείται μόνο στο Αιγαίο, όπου η Τουρκία θέλει να φτάσει στον 25ο Μεσημβρινό, αλλά και στο Ιόνιο. Όσο δε για την Κύπρο, αυτή κείται μόνιμως μακράν από την εποχή του Κίμωνα. Τώρα, βεβαίως, έχουμε και τη Συρία, με την οποία, όπως σε ανύποπτο χρόνο είχαμε γράψει, βρίσκεται σε συνομιλίες για τον καθορισμό της μεταξύ τους ΑΟΖ και του ψευδοκράτους, χωρίς να υπολογίζουν την Κυπριακή Δημοκρατία.

Διπλό προτεκτοράτο

Τόσο η Λιβύη όσο και η Συρία είναι τουρκικά προτεκτοράτα. Τον Ιούνιο 2025, ο Τούρκος Υπουργός Άμυνας, Yaşar Güler, επιβεβαίωσε ότι «υπάρχουν πάνω από 20.000 Τούρκοι στρατιώτες αυτήν τη στιγμή στη Συρία» και ότι δεν υπάρχει πρόθεση ν' αποσυρθούν «με τίποτα» στο άμεσο μέλλον. Μετά την πτώ-

Με μπλε χρώμα αποτυπώνεται η «Γαλάζια Πατρίδα», η οποία εκτείνεται, πλέον, πέραν των ορίων της προς τη Λιβύη. Μετά τη διακήρυξη της 27ης Μαΐου, η Λιβύη μαζί με την Τουρκία καταπίνουν την ΑΟΖ και την υφαλοκρηπίδα της Κρήτης. Και πού αποσκοπούν; Να ενώσουν τις ΑΟΖ τους και: 1. Να εγκλωβίσουν την Κρήτη. 2. Να κλείσουν τις πύλες του Αιγαίου, από την Κρήτη ως τη Ρόδο μέσω Καρπάθου, αλλά να πράξουν, πλέον, το ίδιο και από την πλευρά των Κυθήρων. 3. Να αποκόψουν την Κύπρο από την Ελλάδα.

Η Τουρκία διατηρεί ναυτική παρουσία και χρήση του λιμανιού της Misrata ως Βάσης αποβίβασης και εφοδιασμού από το 2020. Ταυτοχρόνως, διαθέτει Βάση ξηράς,

για εκπαίδευση και στρατηγικές επιχειρήσεις.

3. Εκπαιδευτικά Κέντρα και Διοικητική Υποστήριξη Τουρκικά στρατεύματα, μαζί

με την ιδιωτική παραστρατιωτική εταιρεία ασφαλείας (όπως η SADAT), λειτουργούν στο Ταϊουρα, όπου υπάρχει κέντρο εκπαίδευσης και στο AlKhums, όπου υπάρχει

Πίνακας Τουρκικής Παρουσίας στη Λιβύη

Περιοχή / Βάση	Φύση Παρουσίας	Σκοπός & Εξοπλισμός
AlWatiya	Αεροπορική Βάση	Τουρκική αναβάθμιση με HİSAR100, Korkut, ηλεκτρονικό πόλεμο
Misrata (λιμάνι + ξηρά)	Ναυτική & εδαφική Βάση	Λιμενικά/εφοδιαστικά, ενδυνάμωση GNA (Κυβέρνηση Εθνικής Συμφωνίας)
Tajoura, AlKhums	Εκπαιδευτικά κέντρα & εκπαίδευσης ειδικών δυνάμεων	Εκπαίδευση προσωπικού GNA
Γενική υποστήριξη	Πληροφοριακός & συμβουλευτικός ρόλος (MIT, SADAT)	Επιτήρηση, στρατιωτική υποστήριξη

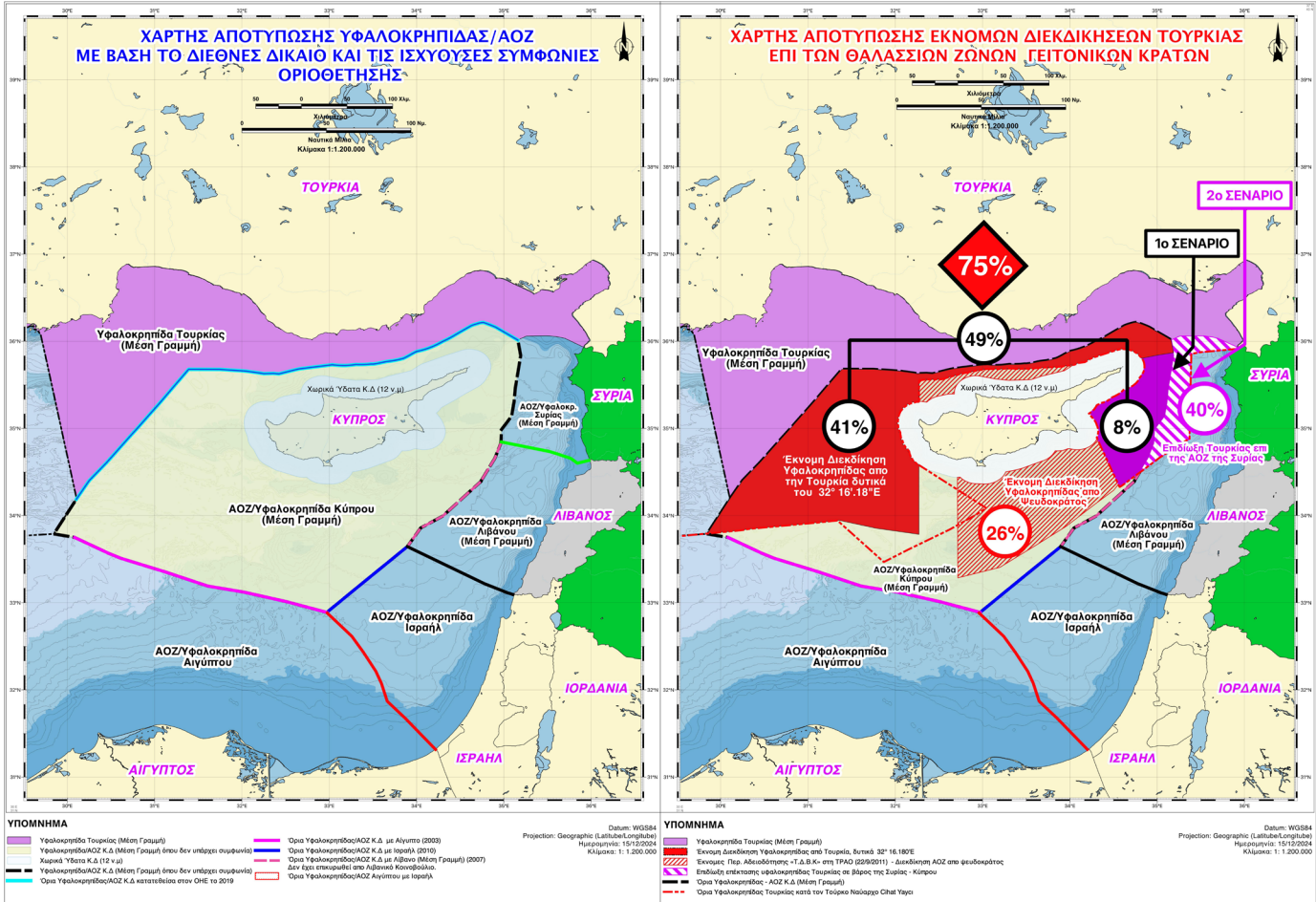
Πώς η Τουρκία κλέβει και την τελευταία πύλη του Αιγαίου

ση του καθεστώτος Άσανι, περί τον Δεκέμβριο του 2024, η προσωρινή κυβέρνηση υπό τον Ahmed alSharaa προσκάλεσε την Τουρκία για ανασυγκρότηση και εκπαίδευση των Ενόπλων Δυνάμεων τής Συρίας και την παραχώρηση δυο στρατιωτικών Βάσεων σε Homs και Palmyra, καθώς και για παροχή τεχνικής υποστήριξης και εκπαίδευσης, η οποία αφορά: 1) Στην ενίσχυση της αμυντικής ικανότητας της Συρίας. 2) Στις τουρκικές Βάσεις και στη στρατιωτική συνεργασία, που ενισχύει την επιρροή της Άγκυρας επί του νέου συριακού κράτους.

Σε ό,π αφορά τη Λιβύη, η στρατιωτική της παρουσία περιλαμβάνει:

1. Αεροπορική Βάση AlWatiya (Okba Ibn Nafa Air Base), η οποία βρίσκεται στη δυτική Λιβύη, στο Nuqat al Khams, 127 χλμ. νοτιοδυτικά της Τρίπολης και 28 χλμ. από τα σύνορα με Τυνησία. Από τον Ιούνιο ως τον Αύγουστο του 2024, τα τουρκικά στρατεύματα αντικατέστησαν τα αμερικανικά συστήματα MIM23 Hawk με πιο σύγχρονα HİSAR100 αντιαεροπορικά, μαζί με KORAL συστήματα ηλεκτρονικού πολέμου και KORKUT/Korkut100 SPAAG.

2. Ναυτική και Εδαφική Βάση στη Misrata

Μοντέλο Τουρκολυβικού Μνημονίου (Σημερινή 15/12/2024)

Εκ των πραγμάτων εγείρεται το εξής ερώτημα: Τι θα συμβεί εάν το νέο καθεστώς της Συρίας τεθεί υπό τον έλεγχο της Συρίας και υπογράψουν ΑΟΖ; Σε-νάριο πρώτο, εάν υιοθετηθεί η οριοθέτηση επί τη βάσει της μέσης γραμμής, η Τουρκία θα πάρει από την ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας το 8%. Αυτό το 8% θεωρείται σήμερα ως να ανήκει στο ψευδοκράτος. Επί τη βάσει του ποσοστού αυτού η Τουρκία θα ελέγχει το 49% της Κυπριακής ΑΟΖ. Το υπόλοιπο 26% θεωρείται ως ΑΟΖ του ψευδοκράτους. Τουρκία και ψευδοκράτος παίρνουν το 75% της Κυπριακής ΑΟΖ. Ενδέχεται, δε, το 8% της κυπριακής ΑΟΖ, που θα προκύψει κατόπιν συμφωνίας με τη Συρία, να μεταβιβαστεί στο ψευδοκράτος. Το χειρίστο σενάριο είναι εάν εμπλακεί ως δρων το ψευδοκράτος στην όποια συμφωνία Συρίας - Τουρκίας. Και όλ' αυτά στο μοντέλο του τουρκολυβικού μνημονίου, που μοιάζει σαν εφιάλτης. Το δεύτερο σενάριο είναι ενταγμένο στα όρια της Γαλάζιας Πατρίδας. Επί τη βάσει αυτού του σεναρίου η Τουρκία παίρνει 8% από την Κυπριακή ΑΟΖ και το 40% της συριακής.

Η Κύπρος αντιμέτωπη με την υλοποίηση του 112

Το κράτος επιχειρεί σήμερα να επανεκκινήσει τη διαδικασία υλοποίησης του PWS

ΘΕΚΛΑ ΚΑΚΚΟΥΡΑ

Οι πρόσφατες πυρκαγιές στην ορεινή Λεμεσό ανέδειξαν με τον πλέον εμφανικό τρόπο την ανάγκη για την ύπαρξη ενός λειτουργικού και τεχνολογικά σύγχρονου μηχανισμού έγκαιρης ειδοποίησης του πληθυσμού. Σε μια εποχή που οι καταστάσεις έκτακτης ανάγκης αυξάνονται σε συχνότητα και ένταση, η άμεση και στοχευμένη ενημέρωση των πολιτών είναι απαραίτητη για την προστασία της ζωής και της περιουσίας τους.

Παρά το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως υποχρεωτική τη λειτουργία του πανευρωπαϊκού αριθμού 112 και του Συστήματος Έγκαιρης Προειδοποίησης (Public Warning System – PWS), η Κύπρος εξακολουθεί να μη διαθέτει πλήρως ενεργοποιημένους αυτούς τους μηχανισμούς. Το αποτέλεσμα είναι να εντοπίζονται σημαντικά κενά στην επιχειρησιακή ικανότητα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ασφάλεια των πολιτών.

Την ίδια ώρα, επικρατεί σύγχυση γύρω από τον ρόλο του ευρωπαϊκού αριθμού έκτακτης ανάγκης 112, ο οποίος προορίζεται για την υποβολή κλήσεων από πολίτες, όχι για την αποστολή ειδοποιήσεων. Το κράτος επιχειρεί σήμερα να επανεκκινήσει τη διαδικασία υλοποίησης του PWS, μετά την ακύρωση του αρχικού διαγωνισμού και με στόχο την ολοκλήρωσή του έως το 2026. Ωστόσο, οι επανειλημμένες καθυστερήσεις και προσφυγές αναδεικνύουν την ανάγκη για πιο σταθερό σχεδιασμό, τεχνική επάρκεια και θεσμική συνέπεια, προκειμένου η χώρα ν' ανταποκρίνεται με πληρότητα στις υποχρεώσεις της έναντι των πολιτών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το χρονικό των καθυστερήσεων

Το PWS, το σύστημα που θα επιτρέπει την αποστολή μαζικών ειδοποιήσεων στους πολίτες σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης (πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμοί, τρομοκρατικές επιθέσεις), είχε τεθεί ως προτεραιότητα ήδη από το 2022, όταν προκηρύχθηκε ανοικτός διαγωνισμός για την υλοποίησή του. Ωστόσο, ο διαγωνισμός ακυρώθηκε τον Μάιο του 2024, μετά

από προσφυγές που υποβλήθηκαν στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών.

Ακολούθησε επαναπροκήρυξη τον Δεκέμβριο του 2024, με την τεχνική αξιολόγηση των προσφορών να ολοκληρώνεται στις 16 Ιουλίου 2025. Η περίοδος για υποβολή

ενστάσεων λήγει σήμερα, 3 Αυγούστου. Αν δεν υπάρξουν νέες νομικές εμπλοκές, η σύμβαση θα κατακυρωθεί τον Σεπτέμβριο και το έργο θα πρέπει να παραδοθεί το πρώτο εξάμηνο του 2026.

Την ώρα που άλλες χώρες στέλνουν ειδοποιήσεις εκκένωσης με

ακρίβεια και ταχύτητα σε καθορισμένες γεωγραφικές περιοχές, στην Κύπρο το σύστημα παραμένει υπό υλοποίηση, αφήνοντας κενό εκεί όπου θα έπρεπε να υπάρχει άμεση κρατική παρέμβαση.

112 και PWS: Δύο συστήματα, διαφορετικοί ρόλοι

Ο πανευρωπαϊκός αριθμός 112 έχει συχνά συγχυθεί στην κυπριακή δημόσια σφαίρα με το PWS. Όμως, πρόκειται για δύο διακριτά συστήματα.

Το 112 είναι ο αριθμός που καλούν οι πολίτες για να ζητήσουν άμεση βοήθεια σε περιπτώσεις

έκτακτης ανάγκης όπως ατύχημα, πυρκαγιά, εγκληματική ενέργεια. Στην Κύπρο, η Αστυνομία λειτουργεί ως το κεντρικό σημείο λήψης των κλήσεων, τις οποίες διαβιβάζει άμεσα στην Πυροσβεστική ή την Υπηρεσία Ασθενοφόρων. Το PWS, από την άλλη, είναι το εργαλείο που χρησιμοποιείται για την αποστολή μαζικών ειδοποιήσεων προς τον πληθυσμό. Και είναι αυτό το σύστημα που λείπει σήμερα.

Σε απάντηση σε σχετικές ερωτήσεις, το Υπουργείο Εσωτερικών διευκρίνισε πως η αναστάτωση στον πρώτο διαγωνισμό προέκυψε λόγω αδυναμιών στους όρους προκήρυξης, οι οποίες δεν έγιναν εκ προθέσεως, αλλά δημιουργήσαν περιθώριο νομικών προσφυγών. Αυτήν τη φορά, για να αποφευχθεί νέο αδιέξοδο, ζητήθηκε η εμπλοκή εμπειρογνώμονα από το εξωτερικό, ο οποίος επανασχεδίασε το πλαίσιο του διαγωνισμού.

Το Υπουργείο εκφράζει αισιοδοξία πως δεν θα υπάρξουν νέες ενστάσεις και το έργο θα προχωρήσει κανονικά με ορίζοντα υλοποίησης το 2026. Ερωτήματα, ωστόσο, παραμένουν όσον αφορά το γιατί χρειάστηκε να φτάσουμε στο σημείο οι πολίτες να απειλούνται από τις φλόγες χωρίς ένα στοιχειώδες σύστημα ειδοποίησης.

Κρίσιμο έργο σε αναμονή, με ορίζοντα το 2026

Η έλλειψη ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού έγκαιρης ειδοποίησης του πληθυσμού σε περιπτώσεις

Ενώ στην Κύπρο το PWS είναι ακόμη στα χαρτιά, άλλες χώρες της Ε.Ε. έχουν υλοποιήσει πλήρως το σύστημα και αξιοποιούν την τεχνολογία για να προστατεύουν ζωές

έκτακτης ανάγκης αναδεικνύει θεσμικά ελλείμματα, που χρήζουν άμεσας αντιμετώπισης. Οι πρόσφατες πυρκαγιές κατέδειξαν με σαφήνεια την ανάγκη ύπαρξης ενός σύγχρονου και αξιόπιστου εργαλείου επικοινωνίας με τον πολίτη, στη βάση ευρωπαϊκών προτύπων.

Σε απαντητικές δηλώσεις προς τη «Σημερινή», το Υπουργείο Εσωτερικών διευκρίνισε ότι η Πολιτική Άμυνα, ως το επίσημο σημείο επαφής με την Ευρωπαϊκή Ένωση για το σύστημα 112, έχει αναλάβει τον συντονισμό της διαδικασίας για την υλοποίηση του Συστήματος Έγκαιρης Προειδοποίησης (PWS). Όπως σημειώνεται, η διαδικασία προχωρεί βάσει χρονοδιαγραμμάτων, τα οποία τηρούνται χωρίς παρεκκλίσεις, και νοουμένου ότι δεν θα υπάρξουν νέες προσφυγές, η υπογραφή της σύμβασης αναμένεται εντός του τρίτου δεκαμήρου του Σεπτεμβρίου. Το έργο προβλέπεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου εξαμήνου του 2026.

Το Υπουργείο επισημαίνει ότι για τον περιορισμό του κινδύνου νέων καθυστερήσεων επιστρατεύθηκε διεθνής εμπειρογνώμονας, ο οποίος παρέχει τεχνική καθοδήγηση στον επανασχεδιασμό των όρων του διαγωνισμού. Παράλληλα, διαβεβαιώνεται ότι το έργο παραμένει μεταξύ των άμεσων προτεραιοτήτων της Κυβέρνησης, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της επιχειρησιακής ετοιμότητας και της πολιτικής προστασίας.

Πώς λειτουργούν τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης στην Ευρώπη

Ενώ στην Κύπρο το PWS είναι ακόμη στα χαρτιά, άλλες χώρες της Ε.Ε. έχουν υλοποιήσει πλήρως το σύστημα και αξιοποιούν την τεχνολογία για να προστατεύουν ζωές. Το κοινό σημείο αναφοράς είναι ο ευρωπαϊκός αριθμός έκτακτης ανάγκης 112, που σε πολλές χώρες έχει ενσωματωθεί σε προηγμένα ηλεκτρονικά συστήματα άμεσας ειδοποιήσεων.

Σε χώρες όπως η Ισπανία, η Φινλανδία, η Τσεχία και η Ολλανδία, ο αριθμός 112 λειτουργεί ως ο μοναδικός αριθμός έκτακτης ανάγκης. Η τεχνολογία Advanced Mobile Location (AML) επιτρέπει τον ακριβή γεωεντοπισμό του κα-

λούντιος, ακόμα και σε περιοχές με περιορισμένη κάλυψη δικτύου, αυξάνοντας την ταχύτητα και την αποτελεσματικότητα της ανταπόκρισης των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης.

Επιπλέον, σε χώρες όπως το Βέλγιο, το σύστημα έχει επεκταθεί με πρόσθετους αριθμούς, όπως ο 1722, που χρησιμοποιείται για μη επείγοντα περιστατικά, ώστε να μην επιβαρύνεται το 112 σε περιπτώσεις μαζικών φυσικών καταστροφών ή κακοκαιρίας. Παράλληλα, έχουν ενσωματωθεί λειτουργίες προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες, όπως η επικοινωνία μέσω real-time text.

Στη Γερμανία και την Αυστρία, παρότι υπάρχουν διαφορετικοί αριθμοί για Αστυνομία και υγειονομικά περιστατικά (110 και 144), ο αριθμός 112 παραμένει ο βασικός αριθμός έκτακτης ανάγκης, με δυνατότητες επαναδρομολόγησης κλήσεων, ώστε να εξασφαλίζεται η γρήγορη ανταπόκριση.

Αναφορικά με το Public Warning System (PWS), αρκετές χώρες της Ε.Ε. το έχουν υλοποιήσει πλήρως.

Η Γερμανία χρησιμοποιεί τεχνολογίες όπως το Cell Broadcast για την αποστολή μαζικών μηνυμάτων σε κινητά τηλέφωνα σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, όπως πλημμύρες ή πυρκαγιές. Στην Ολλανδία, το σύστημα «NL-Alert» στέλνει αυτόματα ειδοποιήσεις σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές.

Φινλανδία, Τσεχία, Ισπανία και Βέλγιο έχουν λειτουργικά συστήματα PWS που ενεργοποιούν άμεσα τον πληθυσμό μέσω πολλαπλών καναλιών, όπως μηνύματα κινητών, ραδιόφωνο και τηλεόραση.

Αντίστοιχα Γαλλία και Ιταλία εφαρμόζουν συστήματα μαζικής προειδοποίησης, ενσωματώνοντας το 112, με στόχο την ενημέρωση του κοινού για επικείμενους κινδύνους.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως υποχρέωση την υλοποίηση αυτών των συστημάτων σε όλα τα κράτη-μέλη, όμως η ταχύτητα και η πληρότητα της εφαρμογής διαφέρουν σημαντικά. Κάποιες χώρες έχουν καταφέρει να αξιοποιήσουν πλήρως τις νέες τεχνολογίες, ενώ άλλες ακόμα παλεύουν με θέματα συντονισμού και υποδομών.

ΑΠΟΨΗ **ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΟΡΦΙΤΗΣ***

Περίσκεψη πάνω από τις στάχτες

Η πρωτοφανής καταστροφική πυρκαγιά, που έπληξε τις τελευταίες μέρες ένας σημαντικό κομμάτι της ελεύθερης παιρίδας μας, άφησε πίσω της ερείπια με κατεστραμμένα σπίτια και περιουσίες, οικολογική καταστροφή, δύο νεκρούς και αρκετούς τραυματίες και ανυπολόγιστες ακόμα οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις.

Οι δυνάμεις της Πυροσβεστικής, της Αστυνομίας, του Τμήματος Δασών, της Πολιτικής Άμυνας και εκατοντάδες εθελοντών πάλεψαν νυχθημερόν με τις φλόγες και έδωσαν μαθήματα ανθρωπιάς, αυταπάρνησης και ηρωισμού που δεν πρέπει να παραγνωρίσουμε. Σημαντική επίσης ήταν και η συμβολή των πηπικών μέσων από άλλες χώρες όπως η Ιορδανία, η Αίγυπτος, το Ισραήλ, η Ισπανία, η Ελλάδα, ο Λίβανος και η Σουηδία, ενώ πρόθεση για βοήθεια εξέφρασαν η Σλοβενία, η Ιταλία και η Σερβία, γεγονός που αποδεικνύει ότι η Κυπριακή Δημοκρατία τυγχάνει διεθνούς αναγνώρισης και υποστήριξης.

Ο πόνος για τους χαμένους και ταλαιπωρημένους συνανθρώπους μας και η απελπισία για τη μεγαλύτερη καταστροφή που υπέστη η χώρα μας στη νεότερη ιστορία της σε καμιά απολύτως περίπτωση δεν θα πρέπει να μας οδηγήσει σε μνησικαμία και ισοπέδωση για τα όσα θετικά επισημείωσαν και σε λαϊκισμό για την εξυπηρέτηση μικροπολιτικών σκοπιμοτήτων. Βεβαίως σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρήθηκαν φαινόμενα ασυνεννοησίας και έλλειψης συντονισμού από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Κράτους, γεγονός που με παρηγορία και ειλικρίνεια ομολόγησε ο ίδιος ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας μετά τη συνάντησή του με τους Προέδρους των Κοινοτήτων που έχουν επηρεαστεί.

Απολογούμενος ευθαρσώς στον κυπριακό λαό ομολόγησε ότι «δεν πράξαμε όσα έπρεπε» και ανέλαβε ο ίδιος προσωπικά τις ευθύνες για λάθη και παρα-

λείψεις που παρατηρήθηκαν από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Κράτους, κυρίως λόγω της έλλειψης αποτελεσματικού συντονισμού. Η ομολογία και η απολογία του Προέδρου της Δημοκρατίας θα πρέπει ν' αποτελέσει την απαρχή μιας ειλικρινούς και σε βάθος ενδοσκοπήσης και επαναξιολόγησης του θέματος και λήψης όλων των ενδεδειγμένων μέτρων και να αντιμετωπιστούν και επιλυθούν οι παθογένειες όλων των προηγούμενων δεκαετιών που αφορούν το τεράστιο θέμα της ασφάλειας των πολιτών και της Πολιτείας μας σε ένα γενικότερο πλαίσιο.

Ιδιαίτερη προσοχή και ενδιαφέροντος θα πρέπει να τύχουν τα αποτελέσματα των διοικητικών

λυτών και σωτήρων, οι οποίοι από πρωίας μέχρι νυκτός εκστομίζουν ύβρεις κατά πάντων ή εναντίον όσων βάλουν στο στόχαστρό τους, θεωρώντας τους εαυτούς τους αυθεντίες. Επί του προκειμένου θα υπενθυμίσω ότι τα Μ.Κ.Δ. γέννησαν και εξέθρεψαν το φαινόμενο Φειδίας Παναγιώτου με τις γνωστές παρενέργειες και τα ευτράπελα της πολιτικής μας ζωής!

Μερίδα των πολιτικών και συμπολιτών μας -ιδιαιτέρα από τους αντιπολιτευόμενους- αξίωσαν και αξιώνουν την παραίτηση του Προέδρου της Δημοκρατίας, λες και αν παραιτηθεί ο Πρόεδρος θα επέλθει η Θεία Δίκη και θ' αντιμετωπιστούν όλα τα δεινά που μαστίζουν τον τόπο μας, και στη συγκεκριμένη περίπτωση θα αντιμετωπιστούν και οι πυρκαγιές.

Αξίζει να ερωτηθούν οι θιασώτες αυτής της ιδέας, και ιδίως οι προερχόμενοι από τους αριστερούς κύκλους, γιατί δεν αξίωσαν την παραίτηση του Αλέξη Τσίπρα όταν οι φονικές πυρκαγιές κατέκαιγαν ανθρώπους, σπίτια, περιουσίες και τη φύση στο Μάτι; Αν οι πυρκαγιές αποτελούσαν αιτία παραίτησης Προέδρων και Κυβερνήσεων, όπως ατυχώς αξιώνουν επώνυμοι και ανώνυμοι λαϊκιστές, υβριστές και συνθηματολόγοι, τότε θα έπρεπε να παραιτηθούν πρώτοι και καλύτεροι οι Πρόεδροι των ΗΠΑ, όπου καίγονταν ολόκληρες Πολιτείες της χώρας τους επί σειράν μηνών αλλά και οι ηγέτες πλείστων Μεσογειακών χωρών, αφού σύμφωνα με έγκυρη ανάρτηση της ΝΑΣΑ φλέγεται ολόκληρη η Μεσόγειος!

Είναι λοιπόν ώρες νηφαλιότητας, περίσκεψης, ομοψυχίας και συστράτευσης στον αγώνα για την αποκατάσταση των περιοχών που επλήγησαν ανεπανόρθωτα και στη μάχη για την απάμβλυνση του ανθρώπινου πόνου, που μετέτρεψε σε στάχτη τις ζωές και τα όνειρα των δύστυχων συνανθρώπων μας.

**Αντιπρόεδρος του Κυπριακού Κέντρου Μελετών*

“
Μέσα στην τραγικότητα των στιγμών που βιώνει η κοινωνία και η πατρίδα μας δεν χωρούν ακραίες συμπεριφορές, άστοχες κριτικές, επιζήμιοι λαϊκισμοί και αδιέξοδα συνθήματα, όπως αυτά που βλέπουν το φως της δημοσιότητας

ερευνών που διέταξε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και η παρακολούθηση και ο έλεγχος της εφαρμογής των μέτρων που εξαγγέλθηκαν από την Κυβέρνησή του. Μέσα στην τραγικότητα των στιγμών που βιώνει η κοινωνία και η πατρίδα μας δεν χωρούν ακραίες συμπεριφορές, άστοχες κριτικές, επιζήμιοι λαϊκισμοί και αδιέξοδα συνθήματα, όπως αυτά που βλέπουν το φως της δημοσιότητας τόσο στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης όσο και στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.

Ιδιαίτερα πολλά από τα Μ.Κ.Δ. έχουν μετατραπεί σε εφελήτρια και καταφύγια αυτόκλητων ανα-

19.7.1974: Μυστική συνάντηση Peter Ramsbotham - Γλ. Κληρίδη

Αποδεσμεύθηκε μετά τον θάνατο του Κληρίδη!

ΦΑΝΟΥΛΑ ΑΡΓΥΡΟΥ,
Ερευνήτρια/
δημοσιογράφος

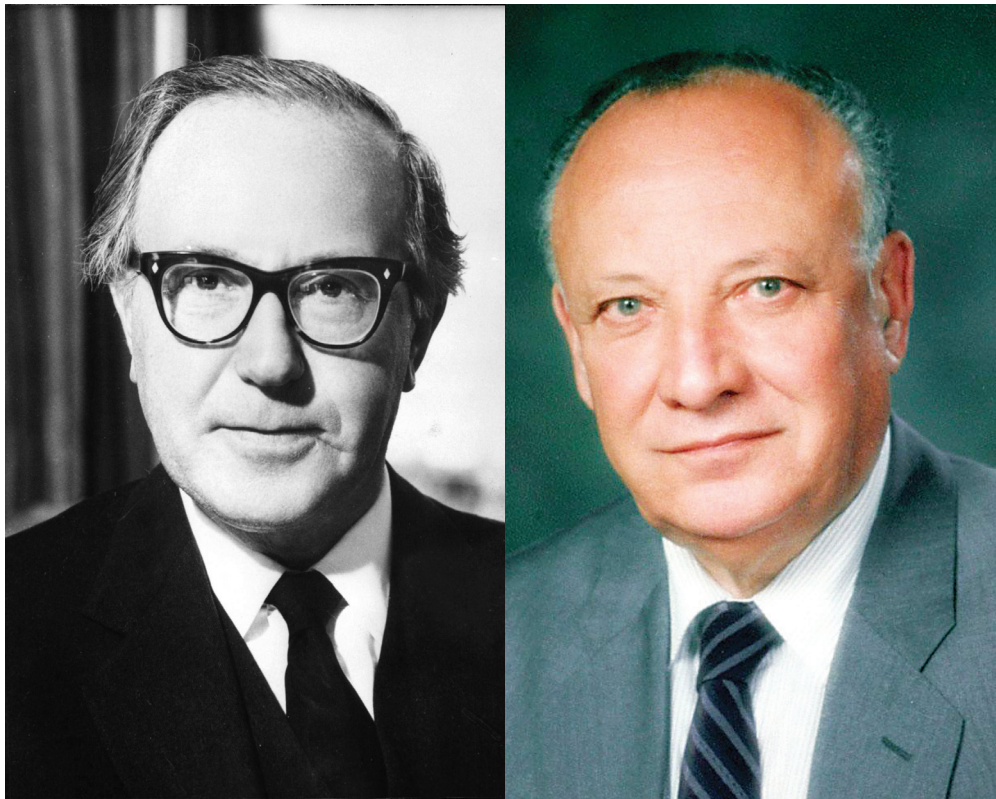
Μιά κρυμμένη και αστραπιαία επαφή με τον Γλαύκο Κληρίδη είχε στις 19.7.1974, παραμονές της πρώτης τουρκικής εισβολής και ημέρα της ομιλίας του Μακαρίου στον ΟΗΕ, ο Βρετανός πρέσβης στην Ουάσιγκτον, Peter Ramsbotham. Τα πρακτικά της συνάντησης κατά την αποδέσμευση των εγγράφων για το 1974 κρατήθηκαν απόρρητα και αποδεσμεύθηκαν στις 30.12.2014, έναν χρόνο μετά τον θάνατο του Γλ. Κληρίδη (15.11.2013).

Έγραψε ο πρέσβης στην αναφορά του (20.7.1974), ζητώντας το περιεχόμενο της συνομιλίας να κρατηθεί άκρως μυστικό, για λόγους προσωπικής ασφάλειας του Κληρίδη:

«Επισκέφθηκα τον Κληρίδη στο σπίτι του το πρωί της 19ης Ιουλίου. Του τόνισα την απουσία μας ν' αποφευχθεί πόλεμος μεταξύ δύο συμμάχων και η εμφύλια διαμάχη στην Κύπρο... Ανέφερα την τρέχουσα κατάσταση στο Συμβούλιο Ασφαλείας και τις συνομιλίες μεταξύ Βρετανίας και Τουρκίας (Σημ. Φ.Α. σίγουρα για το πράσινο φως για εισβολή) και ολοκλήρωσα λέγοντας πως οπδήποτε και να συμβεί στην Κύπρο, η απάντηση δεν θα βρεθεί στη νήσο αλλά μεταξύ των δύο δυνάμεων Ελλάδας και Τουρκίας.

»Ο Κληρίδης συμφώνησε πλήρως ότι τώρα πρέπει να γίνουν παραχωρήσεις από Αθήνα και Άγκυρα. Οι Έλληνες πρέπει ν' αντιληφθούν ότι η Αθήνα πρέπει να δώσει κάτι στους Τούρκους, για να γλυτώσουν το πρόσωπο των Τούρκων για κάτι που ευθύνεται η Αθήνα...

»Υπενθύμισε τη συνομιλία μας στις 12 Ιουλίου και είπε ότι ήταν ξεκάθαρο τώρα πως οι φόβοι του ήταν δικαιολογημένοι ότι ο Αρχιεπίσκοπος είχε εκμηδύνει λανθασμένα τις προθέσεις της χούντας... Παρόλο ότι συμφώνησε πως η απάντηση στο πρόβλημα στην Κύπρο πρέπει να βρεθεί με μια αποδεκτή λύση από Αθήνα και Άγκυρα, μια τέτοια λύση ήταν αδύνατη εκτός και αν συνεπαγόταν την απομάκρυνση της παράνομης και αντισυνταγματικής προεδρίας Νίκου Σαμψών, ότι ο

Peter Ramsbotham.

Γλαύκος Κληρίδης.

Νίκος Σαμψών δεν ήταν αποδεκτός και θα συνέχιζε να μην είναι αποδεκτός από τους Τούρκους. Ακόμα πιο σημαντικό, δεν ήταν αποδεκτός από την πλειοψηφία των Ελληνοκυπρίων...

»Γι' αυτόν τον λόγο, αν δεν ανατρεπόταν ο Σαμψών, ο ίδιος θα έδιδε παραίτηση από Πρόεδρος της Βουλής και ως συνομιλητής... Η ανάληψη της εξουσίας από τον Σαμψών ήταν παραβίαση του συντάγματος του 1960.

»Ο Κληρίδης πιστεύει ότι ο Μακάριος δεν μπορεί να επιστρέψει εκτός με εξωτερική επέμβαση και δεν πρέπει να επιστρέψει είτε ως Πρόεδρος είτε ως Αρχιεπίσκοπος. Το έπαιξε ευκαιρικά (opportunistic) για να πάρει υποστήριξη από τους αριστερούς και τους κομμουνιστές. Αποκαλύφτηκε τώρα ότι είχε πάρει και κρύψει μεγάλες ποσότητες οπλισμού παράνομα με συνεργασία της Τσεχοσλοβακίας και, αναμφίβολα, της Σοβιετικής Ένωσης, καθώς και άτομα που τον περιστοιχίζαν με πολιτικές σκέψεις. Έντονη σοβιετική υποστήριξη προς αυτόν από την ημέρα του πραξικοπήματος ήταν ακόμα ένα θέμα. Αν επιστρέψει, θα βασίζεται ακόμα περισσότερο εις Ανατολάς...

»Ο Κληρίδης είπε ότι η απομάκρυνση του Σαμψών μπορεί να γίνει μόνο με απόφαση των Αθηνών, οι υπόλοιποι δεν χρειάζεται να απομακρυνθούν, εσωτερικώς η συνταγματική τάξη μπορούσε ν' αποκατασταθεί με απόφαση της Βουλής... Ρεαλιστικά, πρέπει να

γίνει αποδεκτό ότι οι Τούρκοι θα θέλουν να καλυτερεύσουν τη θέση των Τουρκοκυπρίων. Αν ήταν Τούρκος, σίγουρα θα ήθελε

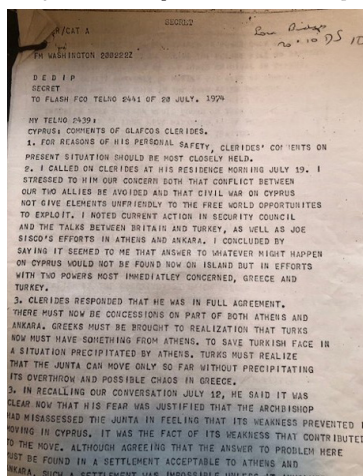
γύ (δεν διευκρινίζεται αν εννοούσε τον Τζέιμς Κάλαχαν ή τον Χένρι Κίσιγκερ) και τον Τζο Σίσκο, και θα έκανα σίγουρο ότι θα μείνουν

Στις 27 Ιουλίου 1974, ο μεν Ραούφ Ντενκτάς επιβεβαίωσε τον Βρετανό Ύπ. Αρμοστή Stephen Oliver ότι ο τουρκικός στόχος ήταν μια ανεξάρτητη Κύπρος με αυτονομία στο κάθε καντόνι μέσα σε μια ομόσπονδη υποδομή, ο δε Γλ. Κληρίδης ανέλπιστα (έγραψε) είχε την ίδια άποψη

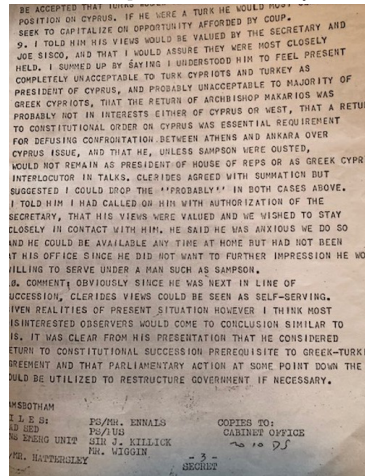
να εκμεταλλευτεί την ευκαιρία με το πραξικόπημα.

»Του είπα ότι οι απόψεις του θα ληφθούν υπόψη από τον Υπουργό

εμπιστευτικές... Ανακεφαλalaίωσα τα όσα είπε, πως η κατάσταση είναι απειράδεκτη για τους Τουρκοκυπρίους και την Τουρκία και ίσως και για την

Η πρώτη σελίδα του τηλεγραφήματος του Πρέσβη, 20.7.1974, προς Φόρεϊν Όφισ, με τις λεπτομέρειες, που έμεινε σφραγισμένη μέχρι το 2014!

Η τελευταία (3) σελίδα του τηλεγραφήματος προς Φόρεϊν Όφισ με την υπογραφή του πρέσβη, με αντίγραφο στους αξιωματούχους Ennals, Sir J. Killick, Wiggin, Hattersley και το Υπουργικό Γραφείο.

γλειοψηφία των Ελληνοκυπρίων, ότι η επιστροφή Μακαρίου ίσως να μην ήταν προς το συμφέρον της Κύπρου ή της Δύσης... και αν ο Σαμψών δεν έφευγε, ο ίδιος θα έδιδε παραίτηση από Πρόεδρος της Βουλής και ως συνομιλητής. Ο Κληρίδης συμφώνησε, με μόνη διαφορά, μου είπε να αφαιρέσω τα δύο ίσως.

»Του είπα ότι τον επισκέφθηκα με εξουσιοδότηση του Υπουργού, ότι εκπνώνονται οι απόψεις του και ότι θέλουμε να κρατήσουμε επαφή. Είπε ότι και ο ίδιος το επιθυμεί και θα είναι διαθέσιμος στο σπίτι του...

Σχόλιο πρέσβη: «Σίγουρα και εφόσον είναι ο δεύτερος στη σειρά, οι απόψεις του Κληρίδη εξυπηρετούν τον ίδιο παρόλο που υπό τις παρούσες συνθήκες πολλοί παρατηρητές θα έφθαναν στα ίδια συμπεράσματα...».

(Ο πρέσβης Ramsbotham πέθανε το 2010. Εισακούστηκε και οι δηλώσεις Κληρίδη έμειναν απόρρητες μέχρι ένα χρόνο μετά τον θάνατό του. Ο πρέσβης είχε υπηρετήσει ως Ύπ. Αρμοστής στην Κύπρο το 1969-1971, αλλά ήταν και άνθρωπος των Μυστικών Υπηρεσιών (MI5) για μακρό διάστημα κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, από τον Απρίλιο του 1941, στα Βαλκάνια, τις χώρες της Βαλτικής, αντικατασκοπία κλπ. Από την Κύπρο μετατέθηκε στην Τεχεράνη και μετά το 1974 στην Ουάσιγκτον. Τελευταίο του πόστο, αποικιακός Κυβερνήτης στις Βερμούδες...).

Γλαύκος Κληρίδης - Δέχεται τα τετελεσμένα της εισβολής πριν από τη δεύτερη φάση

Στις 27 Ιουλίου 1974, ο μεν Ραούφ Ντενκτάς επιβεβαίωσε τον Βρετανό Ύπ. Αρμοστή στη Λευκωσία Stephen Oliver ότι ο τουρκικός στόχος ήταν μια ανεξάρτητη Κύπρος με αυτονομία στο κάθε καντόνι μέσα σε μια ομόσπονδη υποδομή, ο δε Γλ. Κληρίδης ανέλπιστα (έγραψε) είχε την ίδια άποψη, ότι δύο πιθανότητες υπήρχαν: διχοτόμηση ή ομοσπονδιακή λύση, ήταν δε πρόθυμος να διαπραγματευτεί με τον Ντενκτάς ομόσπονδη λύση βασισμένη στον τότε εδαφικό διαχωρισμό, ήταν ρεαλιστικό...

Υπενθυμίζω ότι, στις 16 Αυγούστου 1974, όταν το Φόρεϊν Όφισ τελεσίδικα αποφάσισε ως «λύση» τη Δικονομική Διζωνική Ομοσπονδία, ταυτόχρονα επέλεξε και τον Γλαύκο Κληρίδη ως τον άνθρωπο για την προώθησή της...

Πηγή: Βρετανικό Εθνικό Αρχείο - βιβλίο Φ.Α. «Διζωνική vs Δημοκρατία 1955-2019».

Ο ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΑΤΤΙΛΑΣ ΠΛΗΤΤΕΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η περιπέτεια του οχηματαγωγού «Ρέθυμνον»

Αλληλοδιαψεύδονται οι Αρχηγοί

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

Μέρος Δ'

Στις 21 Ιουλίου αποφασίστηκε, χωρίς να ενημερωθεί ο Αρχηγός Ναυτικού Πέτρος Αραπάκης, η ενίσχυση της Κύπρου με χερσαίες δυνάμεις μεταφερόμενες από τη θάλασσα. Για τον σκοπό αυτό είχε επιταχθεί το Ο/Γ «Ρέθυμνον», με μεγάλη μεταφορική δυνατότητα και ταχύτητα. Τις εσπερινές ώρες της 21ης Ιουλίου άρχισε η επιβίβαση στο πλοίο 573 οπλιτών και 550 Κυπρίων εθελοντών (κυρίως φοιτητών), υπό τον συνταγματάρχη Παπαποστόλου, που είχε διατελέσει πριν από λίγα χρόνια Διοικητής Καταδρομών της Εθνικής Φρουράς.

Αρχηγός της αποστολής ορίσθηκε ο άλλοτε αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού, έφεδρος Πλοίαρχος Σπύρος Ζούλιας. Η όλη επιχείρηση οργανώθηκε από το Αρχηγείο Ενόπλων Δυνάμεων, ενώ ο Αρχηγός Ναυτικού, όπως προαναφέρθηκε, δεν ενημερώθηκε καθόλου. Τα μεσάνυχτα της 21ης Ιουλίου, το πλοίο, λόγω της μεγάλης ταχύτητάς του, έπλεε ήδη στη θαλάσσια περιοχή μεταξύ Ρόδου και Κρήτης. Τα μεσάνυχτα της 22ας προς 23η Ιουλίου, και ενώ το πλοίο βρισκόταν κοντά στην Κύπρο, ο Πλοίαρχος Ζούλιας έλαβε σήμα του Αρχηγείου Ενόπλων Δυνάμεων, που του έλεγε: «Σπεύσατε και αποβιβάσατε τα τμήματα εις Ρόδον απειλούμενη υπό Τούρκων». Ύστερα από σύντομη σύσκεψη αποφασίστηκε η άμεση εκτέλεση της εντολής του ΑΕΔ.

Όταν το πλοίο έφθασε στη Ρόδο, και αποβίβασε τις δυνάμεις του, διαπιστώθηκε ότι στο νησί επικρατούσε απόλυτη ηρεμία, τάξη και ασφάλεια. Κανένας δεν απειλείτο. Οι στρατιώτες που βρίσκονταν εκεί έκαναν περίπατο, όταν η παραλία και η γενική εικόνα ήταν εκείνη της ειρηνικής περιόδου. Το σήμα ήταν διατυπωμένο με παραπειστικό τρόπο από τους εγκεφάλους του Αρχηγείου Ενόπλων Δυνάμεων. Διότι, προφανώς, είχαν εκμηδύνει ότι, οι 550 Κύπριοι, φοιτητές οι περισσότεροι, δεν θα συμφωνούσαν να γυρίσουν πίσω, εκτός αν συνέβαινε τέτοιο γεγονός, που να επέβαλλε τη ματαίωση της αποστολής.

Σε ό,τι αφορά την αποστολή αεροπορικών δυνάμεων και προπαινητών μιας Μοίρας «Φάντομ», που προέβλεπε το σχέδιο Αμύνης (Κ), διαπιστώθηκε ότι: Αν και η Μοίρα ήταν σε πλήρη ετοιμότητα από τις 19 Ιουλίου, και ενώ στην Κύπρο διαδραματιζόνταν τα γεγονότα της εισβολής, εντούτοις δεν στάλθηκε για βοήθεια στην Κύπρο και προσβολή της τουρκικής αποβατικής δύναμης, κατά την πρώτη φάση της εισβολής, οπότε η κατάσταση θα άλλαζε άρδην. Μόλις στις 22 του μηνός, γύρω στις 11.07 η ώρα, ύστερα από

πάλι ανακαλείται από το Αρχηγείο Ενόπλων Δυνάμεων με τον ίδιο τρόπο, όπως και προηγουμένως, μετά από δυο λεπτά.

Στην κατ' αντιπαράσταση εξέταση των τριών ηγετών της Χούντας, ο Μπονάνος επέμενε ότι δεν έδωσε διαταγή να μην απογειωθούν τα «Φάντομ», ο Παπανικολάου όμως επέμενε ότι τρεις φορές πήρε διαταγή από το Αρχηγείο. Η αλήθεια, σύμφωνα με την Επιτροπή της Βουλής, πρέπει να βρίσκεται στη μέση. Δηλαδή, ο Παπανικολάου πήρε τρεις φορές διαταγή από το Αρχη-

γό, άφηνε την Κύπρο στο έλεος των εισβολέων. Στις 9 η ώρα το πρωί ο στρατηγός Μπονάνος είχε συνάντηση με τον Πρόεδρο, Στρατηγό Φαίδωνα Γκιζίκη, τον Πρωθυπουργό, Αδαμάντιο Ανδριτσόπουλο και τον ταξίαρχο Ιωαννίδη. Αμέσως μετά κάλεσε σε σύσκεψη τους Αρχηγούς και Υπαρχηγούς των Όπλων, για να εξετάσουν πάλι το ενδεχόμενο του πολέμου με την Τουρκία. Η σύσκεψη τελείωσε στη 1 μ.μ. η ώρα, χωρίς να ληφθεί πάλι καμιά απόφαση. Όλα δείχναν ότι η Χούντα δεν ήταν σε θέση να πάρει απόφαση. Και η αδράνειά της επέτρεπε στους εισβολείς να προελαύνουν ανενόχλητοι.

Στο μεταξύ, ο Σίσκο, ο οποίος πηγαίνοερχόταν στην Αθήνα και την Άγκυρα για να πετύχει αποτροπή του πολέμου, που θα τίνεζε στον αέρα τη Νοτιοανατολική Πτέρυγα του ΝΑΤΟ, είχε πληροφορίες από ελλαδικούς και στρατιωτικούς κύκλους ότι ξέσπασαν διαφωνίες στους κόλπους της στρατιωτικής ηγεσίας και άλλους στρατιωτικούς ηγέτες. Επιβεβαιωτική των πληροφοριών ήταν και η ενέργεια του Διοικητή του Γ Σώματος Στρατού, αντιστρατήγου Ιωάννη Ντάβου, να μετακινήσει προς τα βόρεια σύνορα τα στελέχη και μονάδες που πρόσκειντο στον Ιωαννίδη. Κατά τις ίδιες πληροφορίες, ο Ντάβος απείλησε ότι «θα κατέβαινε στην Αθήνα», υπονοώντας ν' ανατρέψει την κυβέρνηση. Το μεγάλο ατύχημα ήταν ότι οι διχογνωμίες αυτές, και άλλες διαφωνίες μεταξύ των ανώτατων στελεχών των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, ήταν γνωστές στους Αμερικανούς, που ενώ υποτίθεται ότι εκτελούσαν ρόλο μεσολαβητή μεταξύ δυο κοινών φίλων και συμμάχων, στην πραγματικότητα

ενεργούσαν υπέρ των Τούρκων.

Η φιλοτουρκική στάση επιβεβαιώνεται και από τον Γεώργιο Μαύρο, Υπουργό τότε των Εξωτερικών, ο οποίος στο υπόμνημά του στην Επιτροπή της Βουλής των Ελλήνων για τον Φάκελο της Κύπρου, τονίζει και τα εξής: «Θυμάμαι σχεικά ότι ο Κάλαχαν (Υπουργός Εξωτερικών της Βρετανίας), την παραμονή του Απύλα II, μου είπε ότι ο Κίσινγκερ ήτο απρόθυμος να ασκήσει πίεση επί της Τουρκίας, προκειμένου να εμποδίσει προέλαση των στρατευμάτων της στην Κύπρο. Η στάση αυτή του Κίσινγκερ έδινε στον Κάλαχαν, ο οποίος ισχυρίζεται ότι η χώρα του αδυνατούσε να ενεργήσει μονομερώς, χωρίς την υποστήριξη των ΗΠΑ ή των Ηνωμένων Εθνών, το αναγκαίο πρόσχημα για ν' αποφύγει ν' αναλάβει τις ευθύνες, που απέρρεαν από το γεγονός ότι η Μεγάλη Βρετανία ήταν -και είναι- Εγγυήτρια Δύναμη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Όλες λοιπόν αυτές τις κινήσεις και εξελίξεις παρακολουθούσαν από κοντά και προσωπικά ο Αμερικανός Υπουργός Εξωτερικών Κίσινγκερ με τον βοηθό του τον Σίσκο, που προσπαθούσαν ν' αποφύγουν τον ελληνοτουρκικό πόλεμο. Μεθόδευαν τις εξελίξεις στον Ελληνικό Στρατό και φρόντιζαν για τα συμφέροντα της Νοτιοανατολικής Πτέρυγας του ΝΑΤΟ, ενώ παράλληλα απέφευγαν να εμποδίσουν την προώθηση των εισβολέων στην Κύπρο. Έτσι, ο Σίσκο, το πρωί της Κυριακής, 21ης Ιουλίου, επισκέφθηκε τον Ειζεβίτ, στον οποίο έδωσε μήνυμα του Κίσινγκερ και τα μεσάνυχτα της Κυριακής προς Δευτέρα (21-22 Ιουλίου) ήταν στην Αθήνα.

*Την επόμενη Κυριακή το Ε' Μέρος.

Την επόμενη μέρα, ενώ οι Τούρκοι εισβολείς εξακολουθούσαν να πλήττουν αλύπητα την Κύπρο και να καταλαμβάνουν, μετά από άνισες μάχες, κυπριακά εδάφη, η ελλαδική στρατιωτική ηγεσία, συγχυσμένη και ανήμπορη ν' αντιδράσει, άφηνε την Κύπρο στο έλεος των εισβολέων

εισήγηση του Αρχηγού Αεροπορίας, αντιπέραρχου Παπανικολάου, δόθηκε εντολή απογείωσης, αλλά η εντολή ακυρώθηκε από τον Αρχηγό Ενόπλων Δυνάμεων, Στρατηγό Μπονάνο, ο οποίος, κατ' αντιπαράσταση με τον Παπανικολάου, είπε ότι έλαβε απαγορευτική διαταγή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Στρατηγό Γκιζίκη. Η διαταγή προέβλεπε την απογείωση αριθμού αεροσκαφών, ενώ είχαν ετοιμασθεί 20 και υπήρχε υποχρέωση για 18 από το Σχέδιο Αμύνης Κύπρου. Στις 12.24 ώρα της ίδιας ημέρας, και πάλι από εισήγηση του Παπανικολάου, διατάσσεται νέα απογείωση των αεροσκαφών από τον Στρατηγό Μπονάνο, αλλά και

γείο, όχι, όμως, ονομαστικά από τον Μπονάνο, αλλά από κάποιον άλλο, να μην πετάξουν «Φάντομ» στην Κύπρο. Ίσως από τον Ιωαννίδη ή κάποιον δικό του αξιωματικό, που υπηρετούσε στο Αρχηγείο. Η ουσία όμως του θέματος είναι ότι ελληνικά αεροπλάνα δεν πέταξαν στην Κύπρο και οι Τούρκοι αφέθηκαν ανεμπόδιστοι να εγκληματούν σε βάρος του Κυπριακού Ελληνισμού.

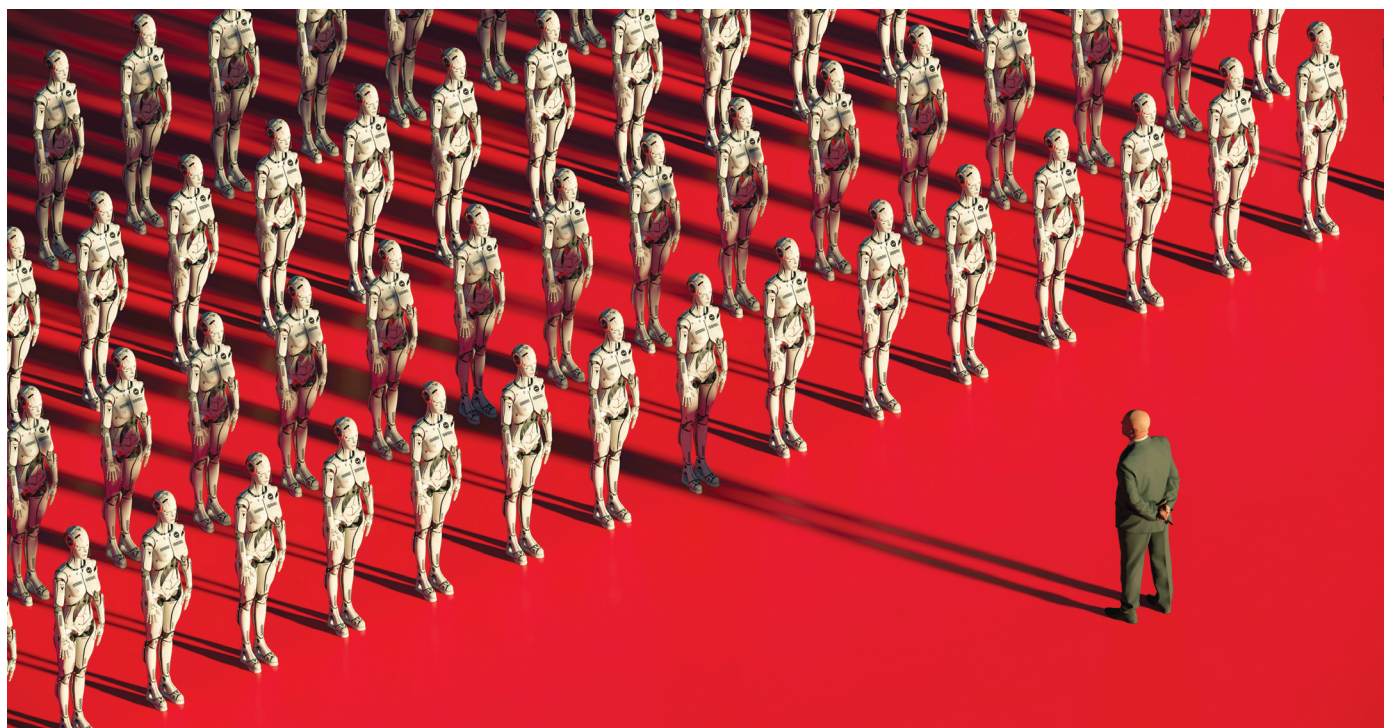
Την επόμενη μέρα, ενώ οι Τούρκοι εισβολείς εξακολουθούσαν να πλήττουν αλύπητα την Κύπρο και να καταλαμβάνουν, μετά από άνισες μάχες, κυπριακά εδάφη, η ελλαδική στρατιωτική ηγεσία, συγχυσμένη και ανήμπορη ν' αντιδράσει,

“

Η ΝΕΑ ΤΑΞΗ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

Στρατοί με «Ρομπότ Δολοφόνους»

Ηθικά, πολιτικά και νομικά διλήμματα εν όψει

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

Η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας στον 21ο αιώνα έχει φέρει σημαντικές αλλαγές σε πολλούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, με την Τεχνητή Νοημοσύνη (ΤΝ) να είναι μία από τα καινοτόμα επιτεύγματα. Σήμερα, η ΤΝ έχει ενσωματωθεί σε πολλές πτυχές της καθημερινής ζωής, από τους προσωπικούς βοηθούς στα smartphones μέχρι τα αυτοκίνητα που οδηγούνται αυτόνομα. Ήταν λοιπόν αναπόφευκτο οι στρατιωτικές βιομηχανίες ν' αρχίσουν να πειραματίζονται με αυτήν την τεχνολογία, χρησιμοποιώντας την για τη δημιουργία νέων τύπων όπλων. Αυτά τα όπλα, που λειτουργούν με ΤΝ, ονομάζονται αυτόνομα και έχουν προκαλέσει πολλές αντιδράσεις. Ορισμένοι ανθρωπιστικοί Οργανισμοί τα έχουν χαρακτηρίσει ως «Ρομπότ Δολοφόνους» (Killer Robots), εξαιτίας της απρόβλεπτης φύσης τους και του φόβου ότι μπορεί να οδηγήσουν σε ανεπανόρθωτες αρνητικές συνέπειες για την ανθρωπότητα. Συνεπώς εγείρονται τα εξής ερωτήματα: 1. Τι είναι τα αυτόνομα όπλα; 2. Πώς έχουν χρησιμοποιηθεί στα πεδία των μαχών; 3. Ποια ηθικά, νομικά και πολιτικά διλήμματα δημιουργούνται;

Τι είναι τα αυτόνομα όπλα;

Τα αυτόνομα όπλα είναι μηχανές που λειτουργούν χωρίς την ανάγκη ανθρώπινης παρέμβασης. Χρησιμοποιούν αλγορίθμους ΤΝ και αισθητήρες για να εντοπίσουν και να εξουδετερώσουν στόχους. Σε αντίθεση με τα παραδοσιακά μη επανδρωμένα αεροσκάφη (UAV) και drones, τα οποία απαιτούν χειροκίνητη καθοδήγηση από έναν χειριστή, τα αυτόνομα όπλα λειτουργούν ανεξάρτητα, αφού έχουν προγραμματιστεί εκ των προτέρων να στοχεύουν συγκεκριμένα «προφίλ στόχου». Χρησιμοποιούν τεχνολογίες αναγνώρισης προσώπου και άλλες μεθόδους για να επιλέξουν τον στόχο και να τον εξουδετερώσουν. Ορισμένα από αυτά τα όπλα έχουν τη δυνατότητα να «αισθάνονται» πιθανούς κινδύνους και να επιτίθενται πρώτα, χαρακτηριστικό που χρησιμοποιείται κυρίως σε αποστολές αναγνώρισης. Επιπλέον, τα αυτόνομα όπλα δεν περιορίζονται μόνο σε επιθετικές ενέργειες, αλλά

μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για αμυντικούς σκοπούς. Παρά τις σημαντικές τεχνολογικές εξελίξεις, ένα όπλο με πλήρη θανατηφόρα αυτονομία δεν έχει αναπτυχθεί ακόμη, καθώς η χρήση τους παραμένει περιορισμένη και απαιτεί την έγκριση ή την επίβλεψη ενός διοικητή κατά τη διάρκεια της αποστολής.

Παραδείγματα και πραγματικές συγκρούσεις

Η χρήση των αυτόνομων όπλων στον σύγχρονο πόλεμο είναι ακόμα περιορισμένη, λόγω του καινοτόμου χαρακτήρα τους και της ανάπτυξης των τεχνολογιών τους. Ωστόσο, οι πρώτες εφαρμογές αυτών των όπλων έχουν ήδη γίνει σε διάφορες συγκρούσεις, με χώρες όπως η Κίνα, το Ισραήλ, η Νότια Κορέα, η Ρωσία, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Ηνωμένες Πολιτείες να αναπτύσσουν και να χρησιμοποιούν αυτά τα συστήματα. Στον συνεχιζόμενο πόλεμο στην Ουκρανία και σ' εκείνον της Γάζας,

η χρήση αυτόνομων όπλων έχει αποκαλύψει τις δυνατότητές τους και τις εξελίξεις που έχουν γίνει.

Ο πόλεμος στην Ουκρανία

Από την αρχή του πολέμου στην Ουκρανία, η χώρα έχει χρησιμοποιήσει αυτόνομα όπλα και μηχανές που λειτουργούν με ΤΝ για να καταγράψουν την πορεία του πολέμου και να αμυνθούν εναντίον των ρωσικών κυβερνοεπιθέσεων. Τα drones Saker Scout, για παράδειγμα, μπορούν αυτόνομα να εντοπίσουν και να επιτεθούν σε 64 διαφορετικούς τύπους ρωσικών στρατιωτικών εξοπλισμών, ακόμα και σε περιοχές όπου οι ραδιοπαρεμβολές εμποδίζουν τη λειτουργία άλλων drones. Το 2023, η Ουκρανία χρησιμοποίησε μαζικά drones για να πλήξει ρωσικά πλοία στο λιμάνι της Σεβαστούπολης, στην περιοχή της Κριμαίας.

Η Ρωσία, από την άλλη, έχει επενδύσει επίσης σε αυτόνομα όπλα και τεχνολογίες ΤΝ. Η Ρωσία έχει

αναπτύξει μια σειρά από drones, όπως το Orion UAV, το οποίο χρησιμοποιείται για επιτήρηση και μάχες. Το 2023, η Ρωσία εξαπέλυσε μια μεγάλη επίθεση με drones στην πόλη του Κιέβου, τα περισσότερα από τα οποία ήταν ιρανικής προέλευσης. Επίσης, έχει αναπτύξει «αιωρούμενα πυρομαχικά» ή «καμικάζι drones», τα οποία αιωρούνται πάνω από μια περιοχή και, μόλις εντοπίσουν τον στόχο, συντρίβονται πάνω του.

Ο πόλεμος στη Γάζα

Στον πόλεμο στη Γάζα, το Ισραήλ χρησιμοποίησε το Iron Dome, ένα από τα πιο ισχυρά αυτόνομα συστήματα αεράμυνας στον κόσμο. Το Iron Dome έχει αποδειχθεί εξαιρετικά αποτελεσματικό στην προστασία από πυραύλους και ρουκέτες, αποτρέποντας επιθέσεις κατά πόλεων και στρατηγικών στόχων. Επιπλέον, το Ισραήλ χρησιμοποίησε drones για να επιτύχουν αναγνωριστικές αποστολές στα υπόγεια τούνελ της Χαμάς. Τα drones αυτά έχουν αισθητήρες που αποφεύγουν τις συγκρούσεις με τα τοιχώματα των τούνελ και λογισμικό αναγνώρισης για πλοήγηση, μειώνοντας τις απώλειες ζωών.

Ζητήματα που προκύπτουν από τη χρήση αυτόνομων όπλων

Η ανάπτυξη των αυτόνομων όπλων έχει εγείρει σημαντικά ζητήματα, τα οποία συζητούνται διεθνώς. Αυτά τα ζητήματα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε ηθικά και νομικά.

Ηθικά και πολιτικά διλήμματα

Το κύριο ηθικό ζήτημα που δημιουργούν τα αυτόνομα όπλα είναι η έλλειψη ανθρώπινης παρέμβασης. Οι μηχανές, σε αντίθεση με τους ανθρώπους, δεν διαθέτουν συναισθήματα ή ηθικό κώδικα, πράγμα που τα καθιστά επικίνδυνα για την ανθρωπότητα. Δεν έχουν την ικανότητα ν' αποφασίσουν αν θα πρέπει να χαρίσουν τη ζωή ενός ατόμου ή όχι, απορρίπτοντας έτσι την ανθρώπινη αξία και ηθική. Επιπλέον, τα αυτόνομα όπλα ενδέχεται να είναι μεροληπτικά, στοχεύοντας σε αθώους ανθρώπους λόγω φυλετικών ή άλλων προκαταλήψεων, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε διεθνή εγκλήματα όπως κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου.

Νομικά διλήμματα

Το κύριο νομικό ζήτημα που εγείρουν τα αυτόνομα όπλα είναι η λογοδοσία. Όταν ένα αυτόνομο όπλο παραβιάζει το Διεθνές Ποινικό Δίκαιο, ποιος είναι υπεύθυνος; Θα είναι ο στρατιωτικός αξιωματικός που διευθύνει την αποστολή ή ο εφευρέτης του αλγορίθμου που προκάλεσε το λάθος; Η έλλειψη νομοθεσίας που να ρυθμίζει τη χρήση και τη λογοδοσία των αυτόνομων όπλων έχει δημιουργήσει ένα νομικό κενό, το οποίο πρέπει να καλυφθεί άμεσα, προκειμένου ν' αποφευχθούν μελλοντικές κατάρχειες και παραβιάσεις του Διεθνούς Δικαίου.

Διακοπές από χρυσάφι

Πόσα χρειάζεται μια οικογένεια για να παραθερίσει στην Κύπρο;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Ο εγχώριος τουρισμός στην Κύπρο παρουσιάζει άνοδο τα τελευταία χρόνια, απο-
τ ε λ ω ν τ α s

σημαντική επιλογή για χιλιάδες οικογένειες Κυπρίων που αναζητούν ανάπαυση, διασκέδαση και ανανέωση, χωρίς να εγκαταλείπουν το νησί τους. Το 2025, η τάση αυτή ενισχύεται περισσότερο, καθώς η αβεβαιότητα σε διεθνές επίπεδο, τα αυξανόμενα έξοδα ζωής, ο πληθωρισμός και το κόστος ενέργειας κάνουν τον εγχώριο τουρισμό μια σοφή επιλογή για μια οικογενειακή απόδραση. Όμως, για ένα μεγάλο μερίδιο συμπολιτών μας, οι διακοπές στην Κύπρο είναι από «χρυσάφι».

Προφανώς, η επιλογή τοπικών προορισμών ενισχύει και την οικονομία του τόπου, συμβάλλει στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και δίνει την ευκαιρία σε μικρούς και μεγάλους να γνωρίσουν καλύτερα την ιδιαίτερη φυσιογνωμία της κυπριακής φύσης και της τοπικής παράδοσης.

Η διαμονή έχει διακυμάνσεις στην τιμή

Ένα από τα βασικά ζητήματα, που απασχολούν τα νοικοκυριά πριν από τη λήψη απόφασης για διακοπές, είναι ο προϋπολογισμός, το «μπάζει». Τα τελευταία στοιχεία της αγοράς και έρευνες του 2025 υπογραμμίζουν ότι το κόστος εξακολουθεί ν' αποτελεί τον καθοριστικότερο παράγοντα στις επιλογές των οικογενειών. Η διαμονή, ως το κορυφαίο έξοδο, έχει διακυμάνσεις στην τιμή. Για παράδειγμα, ένα δωμάτιο ή διαμέρισμα μεσαίας κατηγορίας για τέσσερα άτομα κατά την υψηλή περίοδο κοστίζει περίπου 220 έως 250 ευρώ τη βραδιά. Η επιλογή πολυτελών καταλυμάτων ή ιδιαίτερα δημοφιλών τουριστικών προορισμών μπορεί να εκπνάζει το ποσό στις 2.000 ευρώ και άνω για μία εβδομάδα. Η διαμονή για επτά διανυκτερεύσεις ξεκινά περίπου από τα 950 ευρώ, ενώ η τιμή ανεβαίνει ανάλογα με την τοποθεσία, τον τύπο καταλύματος και την περίοδο κράτησης.

Πόσο κοστίζουν η ψυχαγωγία και οι καθημερινές ανάγκες

Το δεύτερο σημαντικό έξοδο είναι αυτό που σχετίζεται με τη διαβίωση και τη διασκέδαση κατά τη διάρκεια των διακοπών. Οι ντόπιες οικογένειες, σύμφωνα με στοιχεία

και εμπειρικές εκτιμήσεις, ξοδεύουν περίπου 300 ευρώ ημερησίως για φαγητό, μεταφορές, ψυχαγωγία και βασικές καθημερινές ανάγκες. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει τόσο τρία κύρια γεύματα, όσο και σνακ, καφέδες, μικροέξοδα για είσοδο σε αξιοθέατα, θεματικά πάρκα ή άλλες δραστηριότητες που προσθέτουν αξία και ζωντάνια στις διακοπές. Ο εβδομαδιαίος προϋπολογισμός συνοψίζεται σε ένα εύρος 1.000–2.000 ευρώ για όσους επιδιώκουν άνεση, ενώ για πολυτελείς επιλογές το ποσό μπορεί να υπερβεί τα 2.200 ευρώ.

Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει το πώς διαμορφώνεται η στάση των οικογενειών απέναντι στο ζήτημα των διακοπών. Σύμφωνα με δημοσκόπηση του 2025, το 21% των νοικοκυριών στοχεύουν σε προϋπολογισμό κάτω από 1.000 ευρώ, το 15% περιορίζονται στα 500 ευρώ, ενώ το εντυπωσιακό 34% επιλέγουν να δαπανήσουν πάνω από 2.000 ευρώ για τις διακοπές τους. Πρόκειται για μια ευρεία διασπορά, που αντανακλά τόσο τα διαφορετικά οικονομικά δεδομένα, όσο και τις ιδιαίτερες προσδοκίες και επιθυμίες κάθε οικογένειας. Άλλοι αναζητούν πολυτέλεια και ανέσεις, άλλοι απλότητα και επιστροφή στην παράδοση, αλλά οι περισσότεροι έχουν υπ' όψιν τα οικονομικά όρια που τους θέτει η εποχή.

Οι παράγοντες που καθορίζουν το ποσό που θα δαπανηθεί

Το τελικό ποσό κάθε οικογένειας εξαρτάται και από άλλους, παράλληλους παράγοντες. Ο τύπος καταλύματος παίζει κεντρικό ρόλο. Είναι ξενοδοχείο, διαμέρισμα, βίλα ή Airbnb; Οι ευέλικτες επιλογές, όπως τα διαμερίσματα με κουζίνα, επιτρέπουν μεγαλύτερο έλεγχο στο φαγητό και τη διαχείριση των εξόδων. Αναμφισβήτητο, η τοποθεσία καθορίζει το ύψος της δαπάνης για τις διακοπές. Παραλιακές πόλεις όπως ο Πρωταράς, η Αγία Νάπα και η Πάφος έχουν υψηλότερες τιμές, σε σύγκριση με τα ορεινά χωριά του Τροόδου ή λιγότερο ανεπτυγμένες

παράκτιες κοινότητες που προσφέρουν περισσότερο προσιτές λύσεις.

Η διάρκεια της διαμονής και η εποχικότητα επηρεάζουν άμεσα το συνολικό ποσό των διακοπών. Πολλές οικογένειες, επιλέγοντας περισσότερες ημέρες, επωφελούνται από εκπτώσεις λόγω πολυήμερης διαμονής, ενώ οι σύντομες αποδράσεις σε χαμηλής ζήτησης περιόδους κοστίζουν αισθητά λιγότερο. Ο τρόπος μετακίνησης, κυρίως με ιδιωτικό αυτοκίνητο, κρατά το κόστος σχετικά περιορισμένο, ενώ διευκολύνει την εξερεύνηση του νησιού χωρίς επιπλέον έξοδα για μεταφορές. Το ποσοστό του προϋπολογισμού που αφιερώνεται στη δραστηριότητα, τη διασκέδαση

“

Ο εβδομαδιαίος προϋπολογισμός συνοψίζεται σε ένα εύρος 1.000–2.000 ευρώ για όσους επιδιώκουν άνεση

και τα αξιοθέατα εξαρτάται από τα ενδιαφέροντα της κάθε οικογένειας. Συνήθως τα παιδιά τρέφουν αγάπη για τα πάρκα, οι έφηβοι θέλουν διασκέδαση, ενώ οι γονείς επιθυμούν στιγμές χαλάρωσης ή εκπαίδευσης μέσα από μουσεία και τοπικές πολιτιστικές δράσεις.

Η έγκαιρη κράτηση των διακοπών έχει βαρυσήμαντο ρόλο

Σημαντικό στοιχείο αποτελεί ο σωστός σχεδιασμός και η ενημέρωση για να περιοριστεί το κόστος, χωρίς, ωστόσο, να περιοριστούν οι εμπειρίες. Η έγκαιρη κράτηση, ειδικά εκτός σεζόν, εξασφαλίζει προσφορές και καλύτερες επιλογές. Οι λιγότερο τουριστικές περιοχές ή τα αγροτουριστικά καταλύματα συνδυάζουν αυθεντικότητα και προσιτές τιμές. Οργανώνοντας τα γεύματα εντός καταλύματος και αγοράζοντας φρέσκα τοπικά προϊόντα, περιορίζονται τα

έξοδα, ενώ ταυτόχρονα ενισχύεται η τοπική αγορά και ξεχωρίζει η αυθεντική εμπειρία. Υπάρχουν αμέτρητες δραστηριότητες χωρίς κόστος, όπως πεζοπορίες στη φύση, ελεύθερες παραλίες, επισκέψεις σε δημόσια πάρκα, συμμετοχή σε τοπικά φεστιβάλ ή σε παραδοσιακές γιορτές, που εκμηδενίζουν τα έξοδα, αλλά εμπλουτίζουν πραγματικά τις οικογενειακές διακοπές.

Ο προγραμματισμός ενός οικονομικού ταξιδιού στην Κύπρο προϋποθέτει την κατανόηση των ιδιαίτερων δυνατοτήτων και εμποδίων που παρουσιάζει η εγχώρια τουριστική αγορά. Η δυναμική του τουριστικού προϊόντος διαμορφώνεται όχι μόνο από τις επίπεδες τιμές στα καταλύματα και τις υπηρεσίες, αλλά και από την ευρύτερη δομή της τοπικής οικονομίας. Οι τιμές των καταλυμάτων, για παράδειγμα, αυξάνονται κατακόρυφα κατά τις περιόδους υψηλής ζήτησης, οδηγώντας τους ντόπιους ταξιδιώτες να μετατοπίζονται χρονικά τις διακοπές τους ώστε να επωφελούνται από τις προσφορές εκτός σεζόν.

Αξίζει, ακόμη, να υπογραμμιστεί η σημασία των πακέτων διακοπών «όλα σε ένα», τα οποία περιλαμβάνουν διαμονή, πλήρη διατροφή ή ημιδιατροφή και κάποιες δραστηριότητες. Τα τελευταία χρόνια, τέτοιου τύπου πακέτα απευθύνονται σε Κυπρίους καταναλωτές, προσφέροντας σαφές οικονομικό πλεονέκτημα, καθώς περιορίζουν τα απρόβλεπτα έξοδα. Σύμφωνα με τους παράγοντες της αγοράς, οικογένειες που επέλεξαν πακέτο διακοπών σε ξενοδοχεία με ημιδιατροφή ή πλήρη διατροφή διαπίστωσαν καλύτερο έλεγχο του τελικού προϋπολογισμού, κάτι που είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε περιόδους οικονομικής αβεβαιότητας.

Κρίσιμη παράμετρος του σύγχρονου τουριστικού προγραμματισμού είναι η αξιοποίηση της τεχνολογίας. Οι κρατήσεις μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών, η σύγκριση τιμών σε δημοφιλείς ιστοσελίδες και η αναζήτηση προσφορών σε

εξειδικευμένες ομάδες κοινωνικής δικτύωσης επιτρέπουν στον καταναλωτή να αξιοποιήσει κάθε διαθέσιμη προσφορά. Η ενημέρωση για ειδικές εκπωπικές περιόδους, οι προσφορές της «τελευταίας σιγής» και τα loyalty programs των τουριστικών επιχειρήσεων αποτελούν εργαλεία που δύνανται να μειώσουν το συνολικό κόστος ακόμη και κατά 15–25%, ανάλογα με την εποχή και τη διαθεσιμότητα.

Οι διακοπές στο εσωτερικό είναι επένδυση στον πολιτισμό

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι καλοσχεδιασμένες διακοπές μπορούν να αποτελέσουν πολύτιμη ευκαιρία επανασύνδεσης και συνοχής για τις κυπριακές οικογένειες. Μέσα σε ένα πειστικό καθημερινό πρόγραμμα, οι διακοπές προσφέρουν τον απαιτούμενο χρόνο για πραγματική επικοινωνία, απόλαυση της φύσης, εκμάθηση πολιτιστικών στοιχείων, ακόμα και εθελοντισμό, είτε πρόκειται για δράσεις περιβάλλοντος είτε για συμμετοχή σε τοπικά δρώμενα. Οι οικογενειακές διακοπές γίνονται έτσι επένδυση στη σχέση των μελών, αλλά και επένδυση στον ίδιο τον πολιτισμό του τόπου.

Μια επιπλέον διάσταση, που αναδεικνύεται στη συζήτηση, αφορά τη συμβολή της τοπικής γαστρονομίας και των πολιτιστικών δράσεων στη διαμόρφωση της τουριστικής δαπάνης. Η ανάδειξη της κυπριακής κουζίνας μέσα από τοπικές ταβέρνες, καφενεία και φεστιβάλ προσφέρει αυθεντικές εμπειρίες με συγκριτικά χαμηλό κόστος, ειδικά διανυκτερεύοντας εκτός τουριστικού «κέντρου». Η συμμετοχή σε δωρεάν ή χαμηλού κόστους πολιτιστικές εκδηλώσεις και τοπικά πανηγύρια αποτελεί πρακτική που προωθείται τόσο από τις τοπικές Αρχές όσο και από τους ίδιους τους κατοίκους, ως μέσο προσέγγισης του τουρισμού με γνώμονα τη βιωσιμότητα και την παράδοση.

Συνοψίζοντας, ο εγχώριος τουρισμός στην Κύπρο το 2025 είναι ένας ζωντανός θεσμός που προσαρμόζεται στις σύγχρονες οικονομικές συνθήκες, αλλά παράλληλα αναβαθμίζεται ποιοτικά χάρη στους ποικίλους προορισμούς και στις εμπειρίες που προσφέρει. Ο προϋπολογισμός για τις οικογένειες διαμορφώνεται άμεσα σε 1.000 και 2.000 ευρώ για άνετες διακοπές μιας εβδομάδας, με τα πολυτελή ταξίδια να ξεπερνούν τα 2.200 ευρώ. Ωστόσο, η ουσία παραμένει πως με καλή ενημέρωση, έγκαιρο σχεδιασμό και συνετή διαχείριση, ακόμη και οι πιο περιορισμένοι οικογενειακοί προϋπολογισμοί μπορούν να μετατραπούν σε αξέχαστες καλοκαιρινές εμπειρίες, που ενδυναμώνουν τις ρίζες, τις αναμνήσεις και τις σχέσεις όλων των μελών της οικογένειας.

Στην Κύπρο του φόβου και της ατιμωρησίας

Μια κοινωνία, που μαθαίνει να ζει με τον φόβο της εγκληματικότητας

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Τα τελευταία χρόνια, η κυπριακή κοινωνία παρακολουθεί με αυξανόμενη ανησυχία τη σταδιακή άνοδο των σοβαρών εγκλημάτων, την ίδια ώρα που οι πολίτες εκφράζουν έντονο προβληματισμό για την αίσθηση ασφάλειας στους δρόμους και τις γειτονιές τους. Η συχνότητα εγκλημάτων, όπως οι ληστείες, η διακίνηση ναρκωτικών, η ενδοοικογενειακή βία και οι δολοφονίες, προκαλεί εύλογα ερωτήματα για τα βαθύτερα κοινωνικά, θεσμικά και οικονομικά αίτια αυτής της επικίνδυνης μεταβολής.

Κεντρικό ρόλο στο φαινόμενο φαίνεται να διαδραματίζει η έξαρση της χρήσης και διακίνησης ναρκωτικών, η οποία όχι μόνο ενισχύει τον υπόκομο αλλά και τροφοδοτεί μία συνεχή ανακύκλωση της εγκληματικότητας. Οι κρατικοί μηχανισμοί -από την πρόληψη μέχρι τη σωφρονιστική πολιτική- φαίνεται να παρουσιάζουν σοβαρές ανεπάρκειες, καθώς απουσιάζει μια συνεκτική, επιστημονικά

τεκμηριωμένη εθνική στρατηγική, που να αντιμετωπίζει την εγκληματικότητα σε βάθος χρόνου.

Παράλληλα, η συγκέντρωση πληθυσμού στα μεγάλα αστικά κέντρα, με τη Λεμεσό και τη Λευκωσία να καταγράφουν τα υψηλότερα ποσοστά εγκλημάτων, καταδεικνύει την πίεση που δέχεται ο κοινωνικός ιστός των πόλεων. Το έγκλημα -όπως σημειώνεται συχνά από ειδικούς- δεν διαπράττεται απ' όλους το ίδιο. Πιο ευάλωτοι εμφανίζονται οι νέοι, οι εξαρτημένοι από ουσίες και άτομα που

της ρομαντικής θεώρησης και όχι σε τεκμηριωμένα ευρήματα. Ωστόσο, η διαφθορά, η έλλειψη δομών ψυχικής υγείας και κοινωνικής στήριξης, η υποτυπώδης ενσωμάτωση αλλοδαπών που ζουν νόμιμα στη χώρα και η απουσία σοβαρής πρόληψης δημιουργούν ένα έδαφος γόνιμο για την εξάπλωση της παραβατικότητας.

Ένα άλλο, σύγχρονο στοιχείο που συνδέεται με την εγκληματική συμπεριφορά -ιδιαίτερα στους νέους- είναι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Πέραν της καταγραφής

“

«Όταν η Πολιτεία αποτυγχάνει να προλάβει, το έγκλημα δεν περιμένει - οργανώνεται»

έχουν ήδη εμπλακεί στον κύκλο της παρανομίας.

Αν και συχνά γίνεται λόγος για τη σύνδεση φτώχειας και εγκλήματος, ορισμένοι εγκληματολόγοι υπογραμμίζουν πως αυτή η ανίληψη ανήκει περισσότερο στη σφαίρα

και διασποράς βίντεο παραβατικής συμπεριφοράς, δεν είναι λίγες οι φορές που τέτοιες πλατφόρμες έχουν λειτουργήσει παρακινητικά, όταν παρέχουν λεπτομέρειες που εκθειάζουν ή προβάλλουν την «επιτυχία» σοβαρών εγκλημάτων.

Η Αστυνομία, παρόλο που επιδεικνύει ικανοποιητικά ποσοστά εξιχνίασης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έρχεται αντιμέτωπη με σύγχρονες προκλήσεις και περιορισμούς που δυσχεραίνουν το έργο της. Επιπλέον, μορφές εγκλήματος όπως τα οικονομικά αδικήματα και η ενδοοικογενειακή βία -ιδίως μεταξύ μεταναστευτικών κοινοτήτων- παραμένουν κατά κανόνα σιωπηλές και «αόρατες» στη δημόσια σφαίρα.

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η σταθεροποίηση και διείσδυση του οργανωμένου εγκλήματος, που στηρίζεται εν μέρει και από τις εστίες διαφθοράς εντός θεσμών. Παρά τις προσπάθειες και επιτυχίες των αρμόδιων Αρχών, απουσιάζουν ολοκληρωμένες και σταθερές δομές για την ουσιαστική καταπολέμηση τέτοιων φαινομένων.

Το διεθνές προφίλ της Κύπρου, εξάλλου, έχει πληγεί σημαντικά από αλληπάλληλα σκάνδαλα που ήρθαν στο φως της δημοσιότητας, ενισχύοντας την εικόνα μιας χώρας όπου η διαφθορά και η απωμωχία παγιώνονται.

Ωστόσο, δεν λείπουν και τα αισιόδοξα παραδείγματα. Η εφαρμογή του προγράμματος «Κοινότητες που

Νοιάζονται» («Communities That Care») στη Λευκωσία, την περίοδο 2010-2016, απέδειξε στην πράξη ότι η πρόληψη μπορεί να είναι αποτελεσματική, όταν γίνεται με επιστημονική μεθοδολογία και ολιστική προσέγγιση: από το παιδί, στην οικογένεια, το σχολείο και την τοπική κοινότητα, σε αгаστική συνεργασία με την Αστυνομία.

Σε αυτό το πλαίσιο, επιχειρούμε να ριξουμε φως στα αίτια, τις ευθύνες αλλά και τις πιθανές λύσεις για το φαινόμενο της εγκληματικότητας στην Κύπρο, μέσα από μία εις βάθος συνέντευξη με τον διακεκριμένο καθηγητή στο Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Κύπρου, Ανδρέα Καπαρδή, που γνωρίζει καλά την κυπριακή πραγματικότητα και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κοινωνία μας.

Ποιοι είναι οι βασικοί λόγοι που οδηγούν στην αύξηση των σοβαρών εγκλημάτων τα τελευταία χρόνια στην Κύπρο;

(α) Η σημαντική αύξηση των ατόμων που κάνουν χρήση ή εμπορεύονται ναρκωτικά,

(β) η αποτυχία των κρατικών υπηρεσιών να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά μέτρα για τη μείωση της ζήτησης παρανόμων ναρκωτικών,

(γ) η αποτυχία του κράτους να επενδύσει σε μία αποτελεσματική σωφρονιστική προσέγγιση στη βάση μίας εθνικής στρατηγικής για τη μείωση της εγκληματικότητας με μέτρα άμεσα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα και, τέλος,

δυσκολεύουν όμως λόγω της συνεχούς εξέλιξης των εγκλημάτων και επειδή η Αστυνομία μας στερείται εξουσίες που έχει η Αστυνομία σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Ποιες μορφές εγκλήματος παραμένουν «αόρατες» ή δεν καταγγέλλονται συχνά;

Τα οικονομικά εγκλήματα και η ενδοοικογενειακή βία και ιδίως μεταξύ αλλοδαπών.

Ποια είναι η σημερινή εικόνα του οργανωμένου εγκλήματος στην Κύπρο;

Το οργανωμένο έγκλημα είναι καλά εδραιωμένο στην Κύπρο, υποβοηθούμενο από τη διαφθορά. Έχει γίνει κάποια σημαντική πρόοδος στην αντιμετώπισή του από τις Αρχές του κράτους αλλά και άλλα μπορούν να γίνουν, ώστε να περιοριστεί το πεδίο δράσης του.

Υπάρχουν επαρκείς δομές καταπολέμησης φαινομένων; Και ποιες είναι;

Όχι, δεν υπάρχουν.

Πώς επηρέασαν τα σκάνδαλα που έχουν δει το φως της δημοσιότητας με την πάροδο του χρόνου τη διεθνή εικόνα της Κύπρου στον τομέα της εγκληματικότητας;

Κακοχαρκτηρίζεται η Κύπρος ως μία χώρα διαφθοράς και ελλειμματικής ποινικής δικαιοσύνης.

Ποιες μορφές πρόληψης εγκλήματος θεωρείτε πιο αποτελεσματικές; Υπάρχουν καλά παραδείγματα από άλλες χώρες που μπορούμε να ακολουθήσουμε;

Το παρεμβατικό πρόγραμμα «Κοινότητες που Νοιάζονται»/ «Communities That Care/CTC, που εφαρμόστηκε στην Λευκωσία με μεγάλη επιτυχία το 2010-2016, αντιμετωπίζει την αντικοινωνική συμπεριφορά και την εγκληματικότητα σφαιρικά ταυτόχρονα στο επίπεδο του παιδιού, της οικογένειας, τους σχολείου και της τοπικής κοινότητας σε συνεργασία με την τοπική Αστυνομία.

(δ) ο παράγοντας αλλοδαποί, που διαπράττουν ποινικά αδικήματα.

Γιατί η Λεμεσός και η Λευκωσία εμφανίζουν τις υψηλότερες αναλογίες εγκληματικότητας ανά κάτοικο; Ποιοι τοπικοί παράγοντες παίζουν ρόλο;

Είναι οι δύο πόλεις με τον μεγαλύτερο πληθυσμό και η εγκληματικότητα είναι ποσοστιαία του μεγέθους του πληθυσμού. Επίσης, είναι γνωστό ότι η εγκληματικότητα είναι χειρότερη στα αστικά κέντρα.

Υπάρχουν συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες που εμπλέκονται περισσότερο ή επηρεάζονται περισσότερο από την εγκληματικότητα;

Επηρεάζονται κυρίως άτομα νεαρής ηλικίας, χρήστες ναρκωτικών και άλλοι που συνεχίζουν μία καριέρα στο έγκλημα.

Πώς επηρεάζει η οικονομική ανασφάλεια ή η ακρίβεια τη συμπεριφορά και την αύξηση των εγκλημάτων;

Είναι μία ρομαντική ιδέα που δεν ισχύει στην εγκληματολογία ότι η φτώχεια και η στέρηση προκαλούν αύξηση στο έγκλημα.

Ποιος είναι ο ρόλος των κοινωνικών μέσων δικτύωσης στην παρακίνηση ή καταγραφή εγκλημάτων, ειδικά στους νέους;

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης υποβοηθούν αυτούς που έχουν ήδη μια ροπή προς το έγκλημα όταν δίνουν λεπτομέρειες για την «αμοιβή» σοβαρών εγκλημάτων όπως

“

«Δεν είναι μόνο οι αριθμοί που τρομάζουν. Είναι η αίσθηση ότι τίποτα δεν αλλάζει»

μία ληστείας. Καλό είναι να μην αναφέρουν το ποσό που κλάπηκε.

Η έλλειψη ψυχικής στήριξης και δημόσιων δομών επηρεάζει την εγκληματικότητα; Αν ναι, πώς;

Η έλλειψη δομών και προγραμ-

μάτων στήριξης ατόμων που διαπράττουν ποινικά αδικήματα σίγουρα συμβάλλει στον υποτροπιασμό τους.

Είναι επαρκής η αστυνομική παρουσία και η πρόληψη εγκλήματος σε ευάλωτες περιοχές;

Ο πιο αποτελεσματικός ανασταλτικός παράγοντας στην εγκληματικότητα είναι η συνείδηση ενός ατόμου. Όταν μία κοινωνία βασίζεται στην παρουσία της Αστυνομίας, ελπίζοντας να περιορίσει το έγκλημα, έχει χάσει το παιχνίδι. Σε μία κοινωνία, όπου η διαφθορά είναι ενδημική, χρειάζεται καλύτερη επένδυση

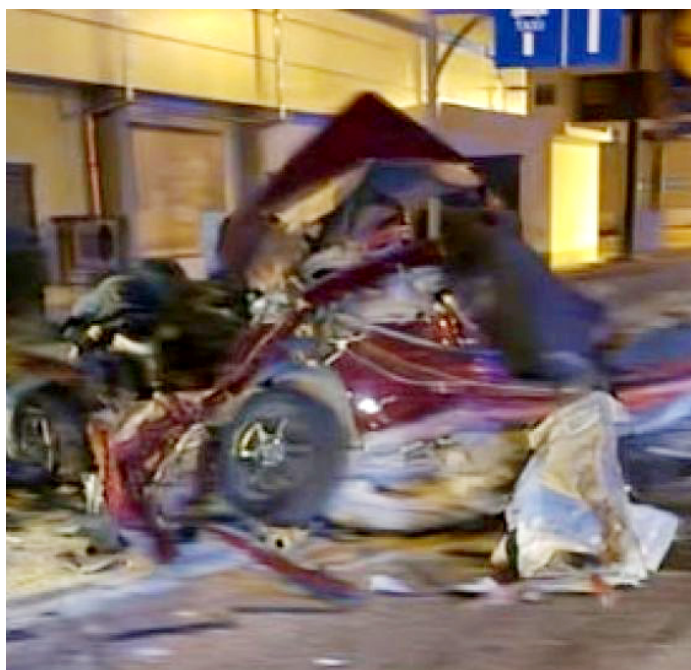
στη σωστή κοινωνικοποίηση των παιδιών και εφήβων και την ορθή ενσωμάτωση των αλλοδαπών που βρίσκονται νόμιμα στη χώρα μας, καθώς και μία εθνική πολιτική για τη μείωση της ζήτησης και χρήσης των ναρκωτικών βασισμένη σε επιστημονική εμπειρογνωμοσύνη.

Πώς αξιολογείτε τη διαδικασία εξιχνίασης υποθέσεων; Υπάρχει πρόοδος ή αδράνεια;

Η Αστυνομία Κύπρου συγκρίνεται πολύ καλά στα ποσοστά εξιχνίασης του εγκλήματος σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Τα πράγματα

“ Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Το μόνο συναίσθημα που μπορεί να νιώσει κάποιος βλέποντας τις εικόνες από τη σκηνή του θανατηφόρου τροχαίου στη Λεωφόρο Λάρνακος, στην Αγλαντζιά, είναι ο απόλυτος συγκλονισμός. Το όχημα του άτυχου Κυριάκου Αντωνίου μετατράπηκε σε μian άμορφη μάζα σιδηρικών. Τα όνειρα του 20χρονου, δυστυχώς, κόπηκαν βίαια... προτού προλάβει να τα ζήσει.

Ανεβασμένα μανίκια, κατεβασμένα χέρια

Πριν ακόμη οβήσει πλήρως η καταστροφική πυρκαγιά της Μαλιάς, άναψαν οι αναμενόμενες φωτιές μεταξύ της αντιπολίτευσης και της Κυβέρνησης, με την πρώτη να ζητά ανάληψη ευθυνών και παραιτήσεις, και τη δεύτερη να επικρίνει την πρώτη για προσπάθεια κεφαλαιοποίησης μιας φυσικής καταστροφής.

Τις πρώτες ώρες της εκδήλωσης της πυρκαγιάς, τα κόμματα της αντιπολίτευσης έδειξαν κάποια αυτοσυγκράτηση. Αλλά ένωθες ότι ήταν έτοιμα, μόλις ελεγχθεί η φωτιά, να κάψουν την Κυβέρνηση επί της πυράς. Και αυτό έκαναν.

Εντάξει, είμαστε και σε προεκλογική περίοδο, σου λένε τα κόμματα, για να μη μας ρίξουνε εμάς μαύρο οι ψηφοφόροι στην πτενέκκα το 2026, να ρίξουμε εμείς όσο πιο πολύ μαύρο μπορούμε στην Κυβέρνηση Χριστοδουλίδη, δείχνοντας τα κατάμαυρα 120 τετραγωνικά χιλιόμετρα καμένης γης.

Από το Προεδρικό, όμως, υπενθυμίζουν ότι είχε και ο ΔΗΣΥ στο παθητικό του τη μεγάλη πυρκαγιά στον Αρακαπά, το 2021, που κατέκαυσε 55 τετραγωνικά χιλιόμετρα και είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο τεσσάρων Αιγυπτίων εργατών. Ο ΔΗΣΥ ήταν Κυβέρνηση και στην προηγούμενη μεγάλη πυρκαγιά, στη Σολιά, το 2016, που κατέκαυσε κάπου 20 τετραγωνικά χιλιόμετρα και είχε ως τραγική συνέπεια τον θάνατο δύο δασοπροσβεστών.

Από την Πινδάρου ανταπαντούν στο Προεδρικό «εντάξει, είχαμε κι εμείς τις πυρκαγιές μας, αλλά η δικιά σας ήταν διπλάσια από τις δικές μας»!

Για τις επικρίσεις του ΑΚΕΛ, η απάντηση του Προεδρικού παραπέμπει στην τραγωδία στο Μαρί, με τους 13 νεκρούς και την ανείπωτη καταστροφή.

Τέλος πάντων, καλά είναι να θυμούνται όλοι ότι διαχρονικά είχαν τις ευθύνες τους για τις μεγάλες καταστροφές στον τόπο, αλλά κανένας δεν τις ανέλαβε.

Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να τις αναλάβει ούτε η σημερινή Κυβέρνηση, στη βάρδια της οποίας έτυχε η καταστροφικότερη πυρκαγιά στην Ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πολύ περισσότερο, που στις αρχές Ιουνίου ο κυβερνητικός εκπρόσωπος διαβεβαίωνε ότι «η φεινή αντιπυρική περίοδος βρίσκει την Κυπριακή Δημοκρατία περισσότερο προετοιμασμένη και ενισχυμένη από ποτέ», ενώ τρεις περίπου εβδομάδες πριν από την πυρκαγιά της Μαλιάς, η Υπουργός Γεωργίας δήλωνε ότι, λόγω του αυξημένου κινδύνου για πυρκαγιές εξαιτίας της ανομβρίας, «ξεκινήσαμε εδώ και μήνες τη μάχη της φεινής αντιπυρικής περιόδου με σηκωμένα τα μανίκια». Ναι! Τα μανίκια τους ήταν σηκωμένα, αλλά την κρίσιμη στιγμή αντιμετώπισαν την καταστροφή με χέρια κατεβασμένα...

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

Οι ευθύνες υπάρχουν, χωρίς «πλήρεις εκθέσεις»

Όσο ακούς τις προσωπικές ιστορίες όσων βρέθηκαν μέσα στην πύρινη λαίλαπα της ημιορεινής Λεμεσού, που βγαίνουν στα κανάλια και τις αφηγούνται, τόσο περισσότερο πείθεται ότι το κράτος ήταν απόν. Την ώρα που απελπισμένοι άνθρωποι ζητούσαν βοήθεια, δεν την είχαν. Την ώρα που χρειάζονταν καθοδήγηση, δεν την εύρισκαν. Την ώρα που κινδύνευαν να καούν ζωντανοί, δεν είχαν κάποιον να τους βγάλει από τις φλόγες και αναγκάστηκαν να αυτοσχεδιάζουν.

Αυτών των ανθρώπων τις «εκθέσεις» έπρεπε ν' ακούσει ο Πρόεδρος, μαζί με τις «πλήρεις εκθέσεις» που ζήτησε απ' όλα τα εμπλεκόμενα Τμήματα, για «αξιολόγηση του ρόλου και της εμπλοκής τους στη διαχείριση των πυρκαγιών», ώστε «στη βάση αυτών των εκθέσεων να αποφασιστούν και τα μετέπειτα βήματα», όπως ανέφερε ο ίδιος στο διάγγελμά του.

Η κύρια χρησιμότητα των εκθέσεων αυτών, πιστεύω, έγκειται στο να εντοπισθούν τα κενά, οι παραλείψεις, οι ελλείψεις, οι αναποτελεσματικές τακτικές, τέλος πάντων όλα όσα οδήγησαν στην πρωτοφανή καταστροφή, ώστε να γίνουν οι ανάλογες διορθωτικές κινήσεις.

Έχω, όμως, και μian απορία. Σε πρακτικό επίπεδο, πώς θα γίνει αυτό; Όλες αυτές τις «πλήρεις εκ-

θέσεις», που θα μαζευτούν, ποιος θα τις μελετήσει και θα τις αξιολογήσει; Ο ίδιος ο Πρόεδρος; Δεν νομίζω. Διότι χρειάζονται ειδικές γνώσεις και εμπειρογνώμοσύνη για να τις διεξέλθει κάποιος και να καταλήξει σε συμπεράσματα. Μήπως θα συσταθεί κάποια ειδική επιτροπή εμπειρογνώμωνων; Αυτό είναι και το πιο λογικό. Και μια τέτοια επιτροπή θα πρέπει να καταλήξει σε συμπεράσματα και να προβεί σε εισηγήσεις τάχιστα, διότι μια νέα μεγάλη πυρκαγιά μπορεί να ξεσπάσει από στιγμή σε στιγμή, με τις συνθήκες ξηρασίας που επικρατούν.

Δεν ξέρω αν από τη μελέτη αυτών των εκθέσεων, πέρα από

τον εντοπισμό των κενών στη διαδικασία πυρόσβεσης, θα μπορούν να επισημανθούν και ευθύνες και να καταλογισθούν.

Ούτως ή άλλως, πολιτικές ευθύνες υπάρχουν και δεν χρειάζονται «πλήρεις εκθέσεις» και ειδικές επιτροπές για ν' αναληφθούν ή να αποδοθούν.

Πάντως, μέχρι τη στιγμή που γράφεται το κείμενο αυτό, οι πολιτικές ευθύνες ούτε έχουν αναληφθεί ούτε έχουν αποδοθεί. Ίσως υπάρχει κάτι σχετικό στο μυαλό του Προέδρου. Μόνον ο ίδιος ξέρει. Ελπίζουμε τις επόμενες ημέρες να γίνει πιο... ξεκάθαρος.

ΜΠΟΞΕΡ

Συντονιστικό χωρίς... συντονισμό

Μετά την τραγική εμπειρία της προηγούμενης μεγάλης πυρκαγιάς, του Αρακαπά, το 2021, θα περίμενε κανένας ότι τα τέσσερα χρόνια που μεσολάβησαν μέχρι σήμερα θα ήταν αρκετά για να θωρακιστεί η Κύπρος καλύτερα έναντι του κινδύνου νέων μεγάλων πυρκαγιών. Η πρωτοφανής καταστροφή από την πυρκαγιά της Μαλιάς απέδειξε ότι αυτό δεν συνέβη.

Δεν υπήρξε ο απαραίτητος συντονισμός όλων των εμπλεκόμενων, προφανώς δεν είχαμε στη διάθεσή μας επαρκή πιπιτικά μέσα και φωνάζαμε (πάλι) «βουράτε γειτόνοι» περιμένοντας βοήθεια από τις γειτονικές χώρες, δεν φροντίσαμε να έχουμε όσο το δυνατόν περισσότερες αντιπυρικές ζώνες, φαίνεται ότι δεν λειτούργησαν σωστά τα «έξυπνα» συστήματα έγκαιρης ανίχνευσης φωτιάς, τέλος πάντων δεν έγιναν όλα όσα έπρεπε να γίνουν για να αντιμετωπιστεί ο εφιάλτης.

Περιμένουμε τώρα από τις αρμόδιες υπηρεσίες να κάνουν εφαρμοσμένες εισηγήσεις, ώστε να μην ξαναζήσουμε ανάλογη συμφορά, ίσως και μέσω της δημιουργίας ενός Υφυπουργείου Πολιτικής Προστασίας.

Υπενθυμίζουμε ότι, μετά την καταστροφική πυρκαγιά της Σολιάς (2016), είχαν γίνει μελέτες και κατατεθεί εισηγήσεις, αλλά φαίνεται ότι έμειναν στο συρτάρι. Μεταξύ άλλων είχε προταθεί

τότε η δημιουργία μεταφερόμενου Συντονιστικού Κέντρου, για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στο έργο της πυρόσβεσης.

Όταν ξέσπασε η άλλη μεγάλη πυρκαγιά, του Αρακαπά, πέντε χρόνια αργότερα, δεν είχε ακόμη δημιουργηθεί το Συντονιστικό Κέντρο. Έτσι, μετά την πυρκαγιά, ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Νίκος Αναστασιάδης, «έδωσε σαφείς οδηγίες για επαναπροκήρυξη της προσφοράς και άμεση αγορά μεταφερόμενου Συντονιστικού Κέντρου Ελέγχου, η οποία για λόγους εγειρόμενων ενστάσεων δεν είχε προωθηθεί». Αχ αυτές οι προσφορές! Δεν αφήνουν τίποτε να κινηθεί.

Τέλος πάντων, το Συντονιστικό Κέντρο έγινε τελικά και το είδαμε

εν δράσει και στην πυρκαγιά της Μαλιάς. Αλλά φαίνεται ότι μέσα στο Συντονιστικό δεν υπήρξε και ο ανάλογος... συντονισμός.

Να μην ξεχάσουμε και το ιλαροτραγικό φαινόμενο, το Συντονιστικό Κέντρο να αναγκαστεί δύο φορές... να εγκαταλείψει τους χώρους στους οποίους είχε μεταφερθεί, για να μην καεί κι αυτό από τη φωτιά!

Α! Και το άλλο ιλαροτραγικό που παρατηρήθηκε ήταν η μαζική... παρέλαση πολιτικών προσώπων έξω από το Συντονιστικό, την ώρα που καίγονταν το σύμπαν. Τουλάχιστον να έπαιναν και καμιά σίκλα να πάνε να ρίξουνε λίγο νερό στη φωτιά, να το εκμηψούν και οι ψηφοφόροι. Αλλά περιορίστηκαν να ρίχνουν μόνο... δηλώσεις.

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

Προεδρικό μήνυμα από το δάσος Τροόδους

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας επέλεξε τον χώρο έξω από την προεδρική κατοικία στο Τρόδος, περιστοιχιζόμενος από τους κοινοτάρχες των καμένων χωριών, για να απευθύνει το διάγγελμά του προς τον κυπριακό λαό.

Ήταν όντως ένα αχρείαστο και άτοπο επικοινωνιακό σόου, αλλά εμείς δεν θα σταθούμε σ' αυτό. Θα σταθούμε στη σημειολογία, η οποία, όμως, οδηγεί σε σοβαρό προβληματισμό. Το εμβληματικό δάσος του Τροόδους, από το οποίο εξέπεμψε τα μηνύματά του ο Πρόεδρος, πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο της έγνοιας όλων. Από τον ίδιο τον Πρόεδρο, μέχρι τους αρμόδιους υπουργούς, μέχρι τους επικεφαλής όλων των Υπηρεσιών που εμπλέκονται στην πυρόσβεση, μέχρι τις τοπικές Αρχές, αλλά μέχρι και τον κάθε πολίτη αυτού του τόπου.

Ο «πνεύμονας» του Τροόδους δίνει ζωή σε ολόκληρη την Κύπρο. Αν καταφέρουμε να τον καταστρέψουμε κι αυτόν, θα είμαστε ένοχοι για το μεγαλύτερο περιβαλλοντικό (και όχι μόνον) έγκλημα σ' αυτήν τη μικρή χούφτα γης. Αν χάσουμε τον «πνεύμονα» του Τροόδους, τι αέρα θα βάζουμε πια στους πνευμονές μας;

Κι αν καεί, μη κακόν, το δάσος Τροόδους, τι θα πούμε στα παιδιά μας; Ότι αυτό το δάσος επέζησε

χιλιάδες χρόνια και το «σκοτώσαμε» εμείς λόγω ανικανότητας;

Η πρόληψη είναι η λέξη-κλειδί. Γι' αυτό θα πρέπει να υπάρξει (ελπίζω ήδη να υπάρχει) συγκεκριμένο και ολοκληρωμένο σχέδιο διάσωσης ειδικά του μοναδικού αυτού μας δάσους. Αλλά, βεβαίως, και του άλλου σημαντικού μας «πνεύμονα», του πανέμορφου δάσους της Πάφου. Αν κάνουμε εδώ συγκεκριμένη αναφορά στο δάσος Τροόδους, είναι ακριβώς επειδή ο Πρόεδρος έδωσε το σήμα του από εκεί, μετά την τραγωδία της Μαλιάς. Οι ίδιες σκέψεις μας ισχύουν και για το δάσος Πάφου.

Θα πρέπει να υπάρχει συνεχής επιτήρηση με τη χρήση σύγχρονης

τεχνολογίας, ειτοιμότητα για άμεση παρέμβαση όλων των πυροσβεστικών δυνάμεων, επαγρύπνηση, μόνιμη παρουσία πυπτικών μέσων στην περιοχή και άλλα μέτρα που έχουν ευθύνη οι αρμόδιες υπηρεσίες να θέσουν σε εφαρμογή.

Πολύ περισσότερο που υπήρξαν τις τελευταίες ημέρες και κάποιες πληροφορίες για οργανωμένο σχέδιο εμπρησμών, ειδικά στο Τρόδος.

Δεν σημαίνει ότι επειδή αποτεφρώθηκαν 120 τετραγωνικά χιλιόμετρα στην πυρκαγιά της Μαλιάς, «ξοφλήσαμε» με τις φεινές πυρκαγιές και ο πύρινος επιήλτης θα πάει διακοπές. Κάθε άλλο!

ΜΠΟΞΕΡ

Πόσα παράλογα ν' αντέξουμε;

Βάλθηκαν να μας τρελάνουν σ' αυτόν τον τόπο, λες και δεν μας έφθαναν οι καλοκαιρινοί καύσωνες.

*Ε, μα δεν είναι να βαράς το κεφάλι σου στον τοίχο, όταν αυτός που είχε οριστεί, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Γεωργίας, ν' αναλάβει ρόλο υπεύθυνου συντονιστή «για την άμεση ενεργοποίηση των μηχανισμών για την πρόληψη και αντιμετώπιση των πυρκαγιών», την ώρα που καιγόταν η ορεινή Λεμεσός, βρισκόταν στην... Αυστραλία, εκπροσωπώντας τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σε επείγουσες εκδηλώσεις; Ως εάν να μην εύρισκαν κάποιον άλλον αξιωματούχο να στείλουν κατακαλόκαιρα. Ποιος εγκέφαλος το σκέφτηκε αυτό και έκανε ποζαύλιν και τον δικό μας εγκέφαλο (μαζί με 120 τετραγωνικά χιλιόμετρα);

*Δεν είναι να παθαίνεις ψυχικό τραλαλά όταν παρακολουθείς την πορεία της εξωφρενικής υπόθεσης του πρώην Επιτρόπου Εθελοντισμού, Γιάννη Γιαννάκη, ο οποίος παραιτήθηκε από το 2021 επειδή πλαστογράφησε τον βαθμό απολυτηρίου του, καθώς και το πτυχίο του, αλλά ακόμα η δίκη του... συνεχίζεται, εδώ και τέσσερα χρόνια; Ξαν ένα κωμικό σίριαλ, η δίκη του Γιαννάκη πέρασε από τόσες πολλές αναβολές, που κατήντησε πραγματική κοροϊδία. Με

προδικαστικές ενστάσεις και δίκες εντός δίκης, με αλληπάλληλες αλλαγές δικηγόρου, με αιτήματα για εξαίρεση δικαστού, με πρόφαση ασθένειες, με επίκληση δημοσιευμάτων και τέλος πάντων με ό,τι θυμόταν, κατάφερε να παίρνει συνεχείς αναβολές. Το νέο επεισόδιο του σίριαλ έχει οριστεί... για αύριο. Εν τω μεταξύ, ο κ. Γιαννάκης εξακολουθεί να λαμβάνει το 50% των απολαβών του, μέχρι να ολοκληρωθεί η δικαστική διαδικασία. Είπατε τίποτε;

*Δεν είναι να αναζητάς ηρεμικά χάπια, όταν προσπαθείς να βρεις άκρη με τα ενεργειακά θέματα στη μικρομεγαλονοσία μας; Πάρτε το τερματικό στο Βασιλικό. Εκεί που ο Υπουργός Ενέργειας

διαβεβαίωνε (το 2024) τη Βουλή ότι «θεωρείται ρεαλιστικό η όλη υποδομή του τερματικού να ολοκληρωθεί στο τέλος του 2025», τώρα μαθαίνουμε ότι η ολοκλήρωση της υποδομής μετατίθεται για τα... τέλη του 2028 με αρχές του 2029. Υπενθυμίζουμε ότι είμαστε ακόμη στο 2025 και μέχρι τότε θα εξακολουθήσουμε να πληρώνουμε το πιο ακριβό ρεύμα στην Ευρώπη. Α! Και μια και θα πληρώνουμε για το ρεύμα, ας πληρώνουμε και τα εκατομμύρια για το περιβόητο καλώδιο της ηλεκτρικής διασύνδεσης Κύπρου-Κρήτης, έστω και αν το έργο δεν ολοκληρωθεί ποτέ.

*Ε, είναι να μην είσαι έτοιμος να φορέσεις ζουρλομανδύα;

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

ART AERI “ Κώστας Μόντης

Ο Κώστας Μόντης γεννήθηκε στις 18 Φεβρουαρίου 1914 και πέθανε την 1 Μαρτίου 2004, σε ηλικία 90 ετών. Ήταν Κύπριος συγγραφέας. Υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους Ελληνοκύπριους ποιητές και συγγραφείς.

Γεννήθηκε το 1914 στην κατεχόμενη σήμερα Αρμόχωστο, παιδί του Θεόδουλου Μόντη και της Καλομοίρας Μπατίστα. Στα 18 του έφυγε για την Αθήνα για να σπουδάσει νομική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Επέστρεψε στην Κύπρο το 1937. Συνέβαλε στον Κυπριακό Απελευθερωτικό Αγώνα (1955-59), συμμετέχοντας ως πολιτικός καθοδηγητής των μελών της ΕΟΚΑ.

Ο Κώστας Μόντης ήταν αντεπιτελλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Ποιητής, μυθιστοριογράφος και συγγραφέας θεατρικών έργων, θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες συγγραφείς του 20ού αιώνα και συγκεκριμένα της μεταπολεμικής περιόδου. Πολλά από τα έργα του έχουν μεταφραστεί στα Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά, Ολλανδικά, Σουηδικά, Ρωσικά και σε άλλες γλώσσες. Το 1980 τιμήθηκε με τον τίτλο του «δαφνοστεφούς ποιητή» (Poet Laureate) από την Παγκόσμια Ακαδημία Τεχνών και Πολιτισμού. Το 1984 προτάθηκε για το βραβείο Νόμπελ. Το 1997 ανακηρύχθηκε επίτιμος διδάκτωρ της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κύπρου. Ανάλογη τιμή δέχτηκε από το Πανεπιστήμιο Αθηνών το 2001.

Συγγραφέας πολυγραφότατος, βαθιά προβληματιζόμενος για το παρόν και το μέλλον της ιδιαίτερης του πατρίδας, της Κύπρου. Πολλά από τα έργα του αναφέρονται στον αγώνα των Κυπρίων για απελευθέρωση από την Αγγλία και Ένωση με την Ελλάδα, την πορεία της νήσου μετά την Ανεξαρτησία, με σημαντικό σταθμό την τουρκική

εισβολή και την έκτοτε κατοχή μεγάλου μέρους της Κύπρου.

Μερικά από τα γνωστότερα του έργα είναι το «Γράμμα στη Μπέρα», «Σαγμές», «Μία Νουβέλα για τον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ», ο «Αφέντης Μπατίστας», ένα ιστορικοαυτοβιογραφικό μυθιστόρημα, το οποίο κέρδισε το πρώτο βραβείο μυθιστορήματος στην Εθνική Εταιρεία Ελλήνων Συγγραφέων της Κύπρου.

Ο μουσικοσυνθέτης Μάριος Τόκας, προσωπικός φίλος του ποιητή, μελοποίησε μερικά από τα έργα του Κώστα Μόντη αναφερόμενα στην τουρκική εισβολή του 1974.

Το έτος 2014 ανακηρύχθηκε στην Κύπρο «Έτος Μνήμης Κώστα Μόντη», σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Τον ποιητή τίμησε και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, η οποία το 2014 κυκλοφόρησε αναμνηστικό αργυρό νόμισμα με τη συμπλήρωση 100 χρόνων από τη γέννησή του και 10 χρόνων από τον θάνατό του. Επιλέχθηκε προσωπογραφία του ποιητή σε προχωρημένη ηλικία που αντανάκλα την ωριμότητα των στοχασμών του διακεκριμένου και βραβευμένου ποιητή. Το 2014 κυκλοφόρησε επίσης από τις Εκδόσεις Άνευ, βιβλίο αφιερωμένο στη ζωή και το έργο του Κώστα Μόντη με τίτλο «Η Ποίηση είναι υπεράνω της Γλώσσας», που περιλαμβάνει οκτώ εργασίες για το πεζογραφικό και ποιητικό του έργο. Στο βιβλίο υπάρχουν και τρία διηγήματα του Μόντη, που δημοσιεύθηκαν με το ψευδώνυμο Κώστας Άλκιμος στην εφημερίδα «Ελευθερία» το 1935. Η υπεύθυνη των Εκδόσεων Άνευ, Ντίνα Κατσούρη, αναφέρεται στην ποιητική της αλληλογραφία και συναντήσεις με τον ποιητή και σημειώνει: «Εκείνο που μου έκανε εντύπωση, καθώς μιλούσαμε, ήταν μια ακαθόριστη θλίψη που υπήρχε στο βλέμμα του και μια ανείπωτη πίκρα».

Για περισσότερες πληροφορίες αποστέλλετε στο www.artaeri.com.

Μακαρίου 71, Α/σία.

Η διακυβέρνηση στις οικογενειακές επιχειρήσεις και το δίλημμα της συν-διοίκησης

Όταν οι ιδρυτές καλούνται να παραδώσουν τα ηνία στους απογόνους τους

ΠΕΝΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ*

Ενα συχνό και ιδιαίτερα ευαίσθητο ζήτημα, που ανακύπτει στο πλαίσιο των οικογενειακών επιχειρήσεων, αφορά τη διαδικασία της διαδοχής και την επιλογή του νέου ηγέτη. Σενάρια κατά τα οποία οι ιδρυτές, έχοντας αφιερώσει δεκαετίες προσπαθειών, καλούνται να παραδώσουν τα ηνία στους απογόνους τους, είναι ιδιαίτερα κοινά. Όταν δε πρόκειται για περισσότερα του ενός άτομα -όπως δύο αδέρφια με διαφορετικές δεξιότητες και προσωπικότητες αλλά κοινή φιλοδοξία για συνέχιση και εξέλιξη του έργου- το δίλημμα της ηγεσίας καθίσταται πολυσύνθετο και συναισθηματικά φορτισμένο.

Η έννοια της εταιρικής διακυβέρνησης σε αυτό το πλαίσιο αποκτά κρίσιμη σημασία. Η συν-διοίκηση (dual leadership) προτείνεται συχνά ως εναλλακτική λύση, προκειμένου να διασφαλιστεί η ισορροπία συμμετοχής περισσότερων μελών της οικογένειας στη διοίκηση της επιχείρησης. Παρά

τα ενδεχόμενα οφέλη της -όπως η συνένωση συμπληρωματικών ικανοτήτων, η ταυτόχρονη εποπτεία διαφορετικών τομέων ή γεωγραφικών περιοχών και η ενίσχυση της διαφάνειας μέσω αμοιβαίας λογοδοσίας- η εφαρμογή της

απαιτεί αυστηρές προϋποθέσεις.

Οι βασικοί όροι επιτυχίας ενός τέτοιου μοντέλου περιλαμβάνουν:

- τη σαφή κατανομή αρμοδιοτήτων,
- τον ξεκάθαρο καθορισμό των ορίων εξουσίας,
- την υιοθέτηση σταθερού πλαισίου διαδικασιών λήψης αποφάσεων,
- τη θεσμοθέτηση μηχανισμών λογοδοσίας,
- και, κυρίως, την ύπαρξη εμπιστοσύνης και θεσμικής συνεργασίας μεταξύ των συνδιοικούντων.

Η ιστορική αναδρομή αποδεικνύει ότι η έλλειψη στρατηγικής διακυβέρνησης μπορεί να οδηγήσει στην υπονόμευση της διαχρονικής βιωσιμότητας ακόμη και των πλέον εύρωστων οικογενειακών επιχειρήσεων, ιδιαίτερα όταν η σκυτάλη μεταβιβάζεται από την πρώτη (την ιδρυτική) γενιά στη δεύτερη. Το χαρακτηριστικό παράδειγμα της οικογένειας Vanderbilt στις Ηνωμένες Πολιτείες καταδεικνύει με σαφήνεια ότι η συσσώρευση πλούτου δεν εγγυάται τη διαιωνισή του - η εν λόγω οικογένεια, με πλήθος επιχειρήσεων, ήταν από τις πλέον εύπορες στις αρχές του 20ού αιώνα, μέσα σε διάστημα 2-3 γενεών όλος ο πλούτος εξαφανίστηκε. Η απουσία θεσμικής πειθαρχίας, επενδυτικού ορθολογισμού και ενιαίου οράματος ενδέχεται να οδηγήσουν ακόμη και στην πλήρη απομείωση της οικογενειακής περιουσίας εντός ολίγων γενεών.

Το ζήτημα της διαδοχής δεν περιορίζεται σε τεχνικές ή οργανωτικές παραμέτρους. Στις

οικογενειακές επιχειρήσεις, οι αποφάσεις αυτές περιπλέκονται από τις ανθρώπινες σχέσεις, τα συναισθήματα και την ανάγκη διατήρησης της οικογενειακής συνοχής. Η επιλογή του μοντέλου συν-διοίκησης θα πρέπει, επομένως, να βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια και να υποστηρίζεται από ένα δομημένο σύστημα διακυβέρνησης, σχεδιασμένο με γνώμονα τόσο την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα όσο και την ενδοοικογενειακή ισορροπία.

Η αποτελεσματική διακυβέρνηση αποτελεί θεμέλιο λίθο για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των οικογενειακών επιχειρήσεων. Το

γενεακό επίπεδο.

Η εμπλοκή έμπειρων εξωτερικών ανεξάρτητων, συμβούλων κρίνεται σε πολλές περιπτώσεις απαραίτητη, ιδίως όταν τα μέλη της οικογένειας αδυνατούν να προσεγγίσουν το ζήτημα νηφάλια, λόγω συναισθηματικών δεσμεύσεων ή πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων.

Επιπλέον, είναι σημαντικό να συμφωνηθούν από νωρίς βασικοί κανόνες που αφορούν την οικογενειακή επιχείρηση, να δημιουργηθεί ένα οικογενειακό συμβούλιο και να ξεχωρίζουν οι ρόλοι ανάμεσα σε ιδιοκτησία και διοίκηση.

Η ενουνειδιστική και θεσμικά οργανωμένη μετάβαση της ηγε-

ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

Το Δικηγορικό Γραφείο **Ανδρέας Σ. Αγγελίδης** δ.ε.π.ε., με έδρα τη Λευκωσία, προκηρύσσει **1 κενή θέση δικηγόρου και 2 κενές θέσεις ασκούμενων δικηγόρων** για άμεση και πλήρη εργοδότηση, στο Τμήμα Διοικητικού Δικαίου και στο Τμήμα Επαρχιακού Δικαστηρίου.

Απαιτούμενα Προσόντα:

- Πτυχίο Νομικής & Άδεια άσκησης δικηγορικού επαγγέλματος στην Κύπρο.
- Τουλάχιστον **3 χρόνια** αποδεδειγμένης Δικαστηριακής και Έξω-δικαστηριακής πείρας, σε Ανώτατο και/ή Διοικητικά Δικαστήρια και/ή Επαρχιακά, σύνταξη δικογράφων, συμφωνιών, αιτήσεων προσωρινών διαταγμάτων και άλλων νομικών εγγράφων.
- Πείρα στο Διοικητικό Δίκαιο απαραίτητη θα θεωρηθεί πλεονέκτημα.
- Ικανότητα σε παροχή Νομικών Συμβουλών και Γνωματεύσεων.
- Πείρα σε χειρισμό ακροάσεων απαραίτητη.
- Άριστη γνώση της ελληνικής και πολύ καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας.
- Πολύ καλή γνώση Η/Υ (Word, Excel, Outlook).
- Πολύ καλές ικανότητες έρευνας, μελέτης και οργάνωσης.
- Ευχάριστος και ακέραιος χαρακτήρας με ήθος, υπευθυνότητα, εχεμύθεια, ειλικρίνεια, επαγγελματισμό και συναδελφική αλληλεγγύη.
- Επαγγελματικό προσόν θα θεωρηθεί πλεονέκτημα.

Αναλόγως προσόντων θα προσφερθεί ελκυστικό πακέτο απολαβών, περιλαμβανομένου 13ου μισθού.

Κάθε αίτηση, με το βιογραφικό σημείωμα, θα τυχάνει απόλυτης εμπιστευτικότητας.

Τα βιογραφικά θα πρέπει να συνοδεύονται από επιστολή εκδήλωσης ενδιαφέροντος και να αποσταλούν με Τίτλο Κενή Θέση Δικηγόρου, στην ηλεκτρονική διεύθυνση angelideslaw@hotmail.com, το αργότερο μέχρι τις 5 Αυγούστου 2025.

Η ενουνειδιστική και θεσμικά οργανωμένη μετάβαση της ηγεσίας διασφαλίζει τη μακροχρόνια ευημερία της επιχείρησης, διατηρώντας την ενότητα της οικογένειας και ενισχύοντας τις προοπτικές διατήρησης και διεύρυνσης του πλούτου και του οράματος για τις επόμενες γενιές

μοντέλο της συν-διοίκησης μπορεί ν' αποτελέσει ένα λειτουργικό σχήμα, υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζεται με θεσμική ακρίβεια και στρατηγική προνοητικότητα. Αντιθέτως, η πρόχειρη ή συγκινησιακά καθοδηγούμενη επιλογή του ενδέχεται να προκαλέσει συγκρούσεις, καθυστερήσεις και τελικά αποσταθεροποίηση, τόσο σε οργανωτικό όσο και σε οικο-

ογενειακό επίπεδο. Η εμπλοκή έμπειρων εξωτερικών ανεξάρτητων, συμβούλων κρίνεται σε πολλές περιπτώσεις απαραίτητη, ιδίως όταν τα μέλη της οικογένειας αδυνατούν να προσεγγίσουν το ζήτημα νηφάλια, λόγω συναισθηματικών δεσμεύσεων ή πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων.

**Διοικητικός Σύμβουλος, Restructuring and Debt Advisory, Επικεφαλής τομέα Οικογενειακών Επιχειρήσεων, KPMG Κύπρου*

ΤΑΣΟΣ
ΓΙΑΣΕΜΙΔΗΣ

Η πρόσφατη εμπορική συμφωνία ανάμεσα στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρωπαϊκή Ένωση αποτέλεσε μια ιδιαίτερα σημαντική εξέλιξη στο πεδίο των διεθνών οικονομικών σχέσεων, ιδίως σε μια περίοδο κατά την οποία η παγκόσμια αγορά χαρακτηρίζεται από μεταβλητότητα, ανακατατάξεις και εντεινόμενο ανταγωνισμό. Παρά την αρχική παρουσίασή της ως μιας συμβιβαστικής και αμοιβαία επωφελούς ρύθμισης, η συμφωνία άφησε περιθώρια για κριτική, τόσο ως προς το περιεχόμενό της όσο και ως προς τη στρατηγική της διαχείριση από ευρωπαϊκής πλευράς.

Κεντρικό σημείο προβληματισμού υπήρξε η πρόβλεψη για αύξηση των δασμών στις ευρωπαϊκές εξαγωγές οχημάτων προς τις Ηνωμένες Πολιτείες, από το προηγούμενο επίπεδο του 2,5% στο νέο όριο του 15%. Παρότι ο αριθμός αυτός παραμένει κάτω από τις πιο δυσμενείς εκτιμήσεις που είχαν διατυπωθεί στο παρελθόν, συνιστά εντούτοις μια σημαντική επιβάρυνση για τους Ευρωπαίους κατασκευαστές.

Η συγκεκριμένη ρύθμιση δεν επηρεάζει μόνο τα άμεσα κέρδη των μεγάλων αυτοκινητοβιομηχανιών. Αντίθετα, έχει βαθύτερες επιπτώσεις σε ολόκληρο το οικοσύστημα της ευρωπαϊκής μεταποίησης: από τους μικρούς προμηθευτές εξαρτημάτων, μέχρι τα logistics και τους εργαζομένους οι οποίοι εξαρτώνται από αυτήν την αλυσίδα. Επιπλέον, προκαλεί αβεβαιότητα ως προς τις μακροπρόθεσμες δυνατότητες της Ευρώπης να διατηρήσει τη βιομηχανική της ανταγωνιστικότητα σε έναν κόσμο όπου η βιομηχανική πολιτική επανέρχεται στο προσκήνιο ως εργαλείο ισχύος.

Η συμφωνία

Αξίζει να σημειωθεί πως η Ε.Ε. έχει επενδύσει διαχρονικά στην προώθηση του ελεύθερου εμπορίου και της πολυμερούς συνεργασίας, στη βάση κοινών κανόνων και θεσμικού διαλόγου. Η τρέχουσα συμφωνία όμως μοιάζει να αποκλίνει από αυτήν τη φιλοσοφία, καθώς προέκυψε μέσα από έναν γρήγορο και μάλλον μονομερή διάλογο, χωρίς ουσιαστική διαβούλευση με τα κράτη-μέλη, χωρίς σοβαρή κοινωνική συζήτηση και χωρίς εμφανή εξασφάλιση συμμετρικών ανταλλαγμάτων. Το γεγονός ότι υπογράφηκε χωρίς το πλήρες θεσμικό βάθος της Ε.Ε., σε ένα ημιεπίσημο περιβάλλον, δημιουργεί εντυπώσεις ελλιπούς προετοιμασίας ή ακόμα και εοπευσμένης αποδοχής εξωτερικών όρων.

Εκτός από τα θέματα της αυτοκινητοβιομηχανίας, η συμφωνία περιλαμβάνει και ρυθμίσεις

στον τομέα της ενέργειας και των επενδύσεων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεσμεύεται για ενισχυμένες εισαγωγές υδρογονανθράκων φυσικού αερίου (LNG) από τις Ηνωμένες Πολιτείες, καθώς και για επιτάχυνση των διαδικασιών έγκρισης αμερικανικών ενεργειακών έργων. Παρότι τέτοιες κινήσεις ενισχύουν τη διαφοροποίηση των ενεργειακών πηγών της Ευρώπης, κάτι ιδιαίτερα κρίσιμο στη «μεταρωσική εποχή», εντούτοις δεν συνοδεύτηκαν από ισοδύναμες δεσμεύσεις των ΗΠΑ για διευκολύνσεις στις ευρωπαϊκές εξαγωγές ή για συμμετοχή ευρωπαϊκών εταιρειών σε δημόσια έργα στις ΗΠΑ.

Το ζήτημα δεν είναι μόνο αριθμητικό ή τεχνικό, αλλά και συμβολικό. Το μήνυμα το οποίο εκπέμπεται είναι πως η Ε.Ε. βρίσκεται σε αμυντική θέση, προσφέροντας περισσότερα απ' όσα διαπραγματεύεται, χωρίς να προβάλλει με σαφήνεια τις δικές της προτεραιότητες. Αυτό ενισχύει τον προβληματισμό σε αρκετές ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, όπου παρατηρείται κόπωση απέναντι σε μια Ευρωπαϊκή Επιτροπή που δείχνει περισσότερο πρόθυμη ν' ακολουθήσει παρά να ηγηθεί.

Επιπτώσεις

Οι οικονομικές επιπτώσεις της συμφωνίας αναμένεται να γίνουν περισσότερο εμφανείς με την πάροδο του χρόνου. Σύμφωνα με κάποιες πρώτες εκτιμήσεις, το νέο εμπορικό καθεστώς μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια χιλιάδων θέσεων εργασίας στον βιομηχανικό τομέα της Ευρώπης, ιδίως στη Γερμανία, την

Ιταλία και τη Σλοβακία, χώρες με έντονη εξαγωγική παρουσία στον τομέα των οχημάτων. Παράλληλα, η μείωση της εξωστρέφειας σε συνδυασμό με τις υφιστάμενες δημοσιονομικές πιέσεις ενδέχεται να περιορίσει τη δημοσιονομική ευελιξία κρατών που ήδη αντιμετωπίζουν προκλήσεις.

Από γεωπολιτικής σκοπιάς,

“

Η συμφωνία με τις ΗΠΑ θα μπορούσε ν' αποτελέσει ευκαιρία ενίσχυσης των σχέσεων, υπό την προϋπόθεση ότι θα συνοδευόταν από ισότιμη συμμετοχή και ανταποδοτικότητα. Όμως, με τον τρόπο που εξελίχθηκε, μοιάζει περισσότερο με μονομερή παραχώρηση παρά με αμοιβαία συμφωνία

η συμφωνία επιβεβαιώνει πως οι ΗΠΑ κινούνται με ξεκάθαρη στρατηγική, προωθώντας ενεργά την επανεκβιομηχάνιση και την ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής μέσω επιθετικής πολιτικής κινήτρων. Η Ευρώπη, αντίθετα, δίνει την εντύπωση ότι διαχειρίζεται περισσότερο, παρά χαράσσει πολιτική. Δεν πρόκειται απαραίτητα για έλλειψη προθέσεων ή ικανοτήτων, αλλά για έναν συνδυασμό θεσμικής πολυ-

πλοκότητας, εσωτερικών διαφωνιών και διστακτικότητας στην ανάληψη πρωτοβουλιών που ξεπερνούν τα εθνικά συμφέροντα.

Η Προέδρος της Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, βρίσκεται στο επίκεντρο αυτής της συζήτησης. Από την αρχή της θητείας της προώθησε μια ευρωπαϊκή ατζέντα για την πράσινη μετάβαση, την ψηφιακή καινοτομία και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής στρατηγικής αυτονομίας. Ωστόσο, η συμφωνία αυτή δημιουργεί την εντύπωση ότι οι καλές προθέσεις δεν μεταφράζονται πάντα σε πρακτικά αποτελέσματα. Η απουσία σαφών ανταλλαγμάτων, η περιορισμένη αντίσταση στις αμερικανικές επιδιώξεις και η απουσία ενεργού συμμετοχής των κρατών-μελών δημιουργούν ερωτήματα ως προς τον πραγματικό συσχετισμό ισχύος.

Δεν πρόκειται για μια «ήττα», αλλά για ένα σήμα κινδύνου: η Ευρώπη χρειάζεται νέα εργαλεία πολιτικής και θεσμική ανανέωση για να μπορέσει να διαπραγματεύεται ως ισότιμος εταίρος σε ένα περιβάλλον που γίνεται όλο και πιο ανταγωνιστικό. Η επιστροφή στη λογική της προστασίας του βιομηχανικού δυναμικού δεν σημαίνει απομάκρυνση από τις αρχές του ελεύθερου εμπορίου, αλλά προσαρμογή στη νέα πραγματικότητα. Η Ευρώπη δεν μπορεί να παραμείνει ανοιχτή όταν οι βασικοί της εταίροι επιλέγουν όλο και πιο εσωστρεφείς στρατηγικές.

Στο εσωτερικό της Ε.Ε., ορισμένα κράτη-μέλη έχουν ήδη εκφράσει την ανάγκη για επανεξέταση της εμπορικής πολιτικής. Η Γαλλία

προτείνει πιο ενεργό χρήση ρητρών ανταποδοτικότητας, ενώ άλλες χώρες επιδιώκουν την αναβάθμιση των εργαλείων οικονομικής διπλωματίας. Παράλληλα, ανεξάρτητοι οικονομολόγοι τονίζουν ότι η Ένωση πρέπει να ενισχύσει την κοινή στρατηγική της στα θέματα βιομηχανικής πολιτικής και να εστιάσει στη στήριξη των τεχνολογιών αιχμής που θα καθορίσουν την επόμενη φάση της παγκόσμιας ανάπτυξης.

Επιβαρυντικά ενεργεί και το γεγονός ότι το ευρώ έχει ενισχυθεί έναντι του δολαρίου, παρά τις μειώσεις των επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, κάτι που κάνει τα ευρωπαϊκά προϊόντα ακριβότερα (δασμοί συν 10%-15% λόγω της συναλλαγματικής ισοτιμίας). Την ίδια στιγμή η ΕΚΤ καλείται να ισορροπήσει μεταξύ της ενίσχυσης της ισοτιμίας του ευρώ, των προβλημάτων στην ανάπτυξη της οικονομίας στην Ευρωζώνη και στις ενδεχόμενες νέες πληθωριστικές πιέσεις.

Το μήνυμα που προκύπτει από την παρούσα συμφωνία είναι ξεκάθαρο: χωρίς σαφή στρατηγική, χωρίς εσωτερική συνοχή και χωρίς αποφασιστική πολιτική ηγεσία, η Ευρώπη κινδυνεύει να μετατραπεί σε ρυθμιστή της παγκόσμιας αγοράς, χωρίς να έχει ανάλογη επιρροή στις εξελίξεις. Η συμφωνία με τις ΗΠΑ θα μπορούσε ν' αποτελέσει ευκαιρία ενίσχυσης των σχέσεων, υπό την προϋπόθεση ότι θα συνοδευόταν από ισότιμη συμμετοχή και ανταποδοτικότητα. Όμως, με τον τρόπο που εξελίχθηκε, μοιάζει περισσότερο με μονομερή παραχώρηση παρά με αμοιβαία συμφωνία.

ΟΤΑΝ Η ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΓΙΝΕΤΑΙ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ:

Η Ε.Ε. σε ρόλο θεατή

Η Ευρώπη κινδυνεύει να μετατραπεί σε ρυθμιστή της παγκόσμιας αγοράς, χωρίς να έχει ανάλογη επιρροή στις εξελίξεις

ΑΝΑΖΗΤΕΙΤΑΙ ΠΡΟΣΙΤΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ

Εστίες με το σταγονόμετρο, ενοίκια στα ύψη

Εκπρόσωποι των φοιτητών μιλούν στη «Σ»

ΜΑΡΙΑ
ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ
karaiskoum@
sigmatv.com

Κοστίζει ακριβά η φοιτητική στέγη στην Κύπρο, με το πρόβλημα να ταλαιπωρεί χιλιάδες φοιτητές και τις οικογένειές τους. Τα ενοίκια έχουν εκτοξευθεί, με το ετήσιο κόστος σε πολλές περιπτώσεις να ακουμπά ή ακόμη και να ξεπερνά τις €10.000, και αυτό μόνο για διαμονή. Από την άλλη, οι φοιτητικές εστίες σε Λευκωσία και Λεμεσό προσφέρονται με το σταγονόμετρο, καθώς ο αριθμός είναι ελάχιστος σε σύγκριση με τη ζήτηση.

Μέλη των φοιτητικών ενώσεων και παρατάξεων μιλούν στην εφημερίδα «Σημερινή» και σκιαγραφούν τις δυσκολίες στην εξεύρεση φοιτητικής στέγης. Κοινό σημείο αναφοράς αποτελεί το γεγονός ότι οι φοιτητές, τόσο των ιδιωτικών όσο και των δημόσιων πανεπιστημίων, αντιμετωπίζουν οικονομικές πιέσεις, με τους πλείστους να εργάζονται με μερική απασχόληση παράλληλα με τις σπουδές τους, προκειμένου να καλύψουν ένα μέρος του κόστους ζωής. Υπάρχει, παράλληλα, μερίδα φοιτητών που πηγαινοέρχονται καθημερινά από την οικογενειακή τους κατοικία, είτε με το αυτοκίνητό τους, κάτι που επίσης συνεπάγεται υψηλό κόστος, ή με τα λεωφορεία, τα οποία δεν καλύπτουν αποτελεσματικά τις ανάγκες τους.

Εστίες ούτε για δείγμα στο Πανεπιστήμιο Κύπρου

Ο Αλέξης Παναγιώτου, μέλος της γραμματείας της Προοδευτικής Κίνησης Φοιτητών, υπογράμμισε ότι το στεγαστικό πρόβλημα δεν είναι κάτι καινούριο, αλλά κυριαρχεί τα τελευταία χρόνια στα προβλήματα των φοιτητών.

Όσον αφορά το Πανεπιστήμιο Κύπρου αλλά και ευρύτερα τα πανεπιστήμια στη Λευκωσία, το ζήτημα με το στεγαστικό πρόβλημα δεν είναι κάτι που εμφανίστηκε φέτος, ταλαιπωρεί τους φοιτητές τα τελευταία τρία με τέσσερα χρόνια.

Ειδικότερα, όπως είπε, το Πανεπιστήμιο Κύπρου διαθέτει μόλις 207 κλίνες για μερικές χιλιάδες φοιτητές. Αν και οι τιμές είναι προσιτές, το πρόβλημα έγκειται στο ότι η προσφορά δεν καλύπτει ούτε στο ελάχιστο τη ζήτηση, με τους φοιτητές να στρέφονται αναγκαστικά στην ελεύθερη αγορά, όπου οι τιμές ανέβηκαν σημαντικά τα τελευταία χρόνια.

«Τα ενοίκια είναι απρόσιτα. Οι τιμές για ένα στούντιο κυμαίνονται μεταξύ €700 και €800, με ελάχιστες περιπτώσεις να πέφτουν στα €600», ανέφερε.

Ο Αλέξης Παναγιώτου πρόσθεσε ότι πολλοί φοιτητές διαμένουν στο πατρικό τους, ωστόσο καλούνται να

πληρώσουν το κόστος καυσίμων, το οποίο είναι επίσης υψηλό, και ενδέχεται εν τέλει να φτάσει σε επίπεδα συγκρίσιμα με το ενοίκιο ενός διαμερίσματος.

«Από την άλλη, τα μέσα μαζικής μεταφοράς είναι δομημένα με τέτοιο

εισιτήριο. Εκτός από το κομμάτι του χρόνου που απαιτείται, είναι και το κομμάτι της ταλαιπωρίας», τόνισε ο Αλέξης Παναγιώτου, μέλος της γραμματείας της Προοδευτικής Κίνησης Φοιτητών.

Την ίδια ώρα, επισήμανε ότι το

τον ιδιωτικό τομέα, που λόγω της ζήτησης αυξάνει συνέχεια τις τιμές του και την ίδια ώρα έχουμε και μία Κυβέρνηση που δεν κάνει τίποτα για να προστατεύσει τους φοιτητές και τις οικογένειές τους», κατέληξε.

Στούντιο από «χρυσάφι» πληρώνουν οι φοιτητές του ΤΕΠΑΚ

Περιορισμένες είναι οι εστίες και στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ), στη Λεμεσό, με τις τιμές των ενοικίων να είναι ακόμη πιο ακριβές και να μην υπάρχει στούντιο κάτω από €800.

Η πρόεδρος της Φοιτητικής Ένωσης του ΤΕΠΑΚ (ΦΕΤΕΠΑΚ), Αντρεα Βλάχου, εξήγησε στη «Σ» ότι το κόστος στέγας είναι δυσβάστακτο για τους φοιτητές και τις οικογένειές τους. Συγκεκριμένα, το ενοίκιο για ένα στούντιο στη Λεμεσό, μαζί με τους λογαριασμούς κυμαίνεται στα €1.000 τον μήνα, ποσό που μεταφράζεται σε €12.000

Αλέξης Παναγιώτου: «Υπήρχε πλάνο για ανέγερση εστιών, το οποίο δεν προχώρησε ποτέ. Δεν υπάρχει θέληση από πλευράς Κυβέρνησης να λύσει το ζήτημα»

τρόπο που καθιστούν δύσκολη τη χρήση τους από τους φοιτητές. Για παράδειγμα, ένας φοιτητής που μένει στη δυτική ή ορεινή Λευκωσία μπορεί να χρειαστεί ν' αλλάξει τρία με τέσσερα λεωφορεία, πληρώνοντας ξεχωριστό εισιτήριο για κάθε διαδρομή, αφού δεν υπάρχει ενιαίο

πρόβλημα της στέγας οφείλεται και στην απουσία πολιτικής βούλησης

«Υπήρχε πλάνο για ανέγερση εστιών, το οποίο δεν προχώρησε ποτέ. Δεν υπάρχει θέληση από πλευράς Κυβέρνησης να λύσει το ζήτημα. Αυτή τη στιγμή έχουμε

pwc

We accelerate what's possible
so you can
turn vision into value

επείως. Ταυτόχρονα, οι εστίες είναι γύρω στις 250 για περίπου 3.000 φοιτητές.

«Στα στούντιο δεν υπάρχει τύποτα πιο χαμηλό από €800 σε όλες τις περιοχές της Λεμεσού. Οι φοιτητές νοικιάζουν και σε περιοχές όπως ο Ύψωνας, τα Πολερίδια και η Μέσα Γειτονιά, συνεπώς χρειάζονται και αυτοκίνητο για να μετακινούνται. Στο κέντρο της πόλης, κοντά στο ΤΕΠΑΚ, οι τιμές για τα στούντιο είναι γύρω στα €1.000. Αλλά και αυτά, είναι ελάχιστα σε αριθμό και διαθεσιμότητα», ανέφερε η Αντρεα Βλάχου.

Σημείωσε, επίσης, ότι υπάρχει και μια μερίδα φοιτητών που δεν μετακομίζουν Λεμεσό, διαμένουν στις πόλεις τους, και πηγαionoέρχονται καθημερινά, γεγονός πολύ δύσκολο, όπως το χαρακτήρισε, για έναν φοιτητή.

«Αν, για παράδειγμα, κάποιος είναι από το Παράλιμνι, πρέπει ν' αλλάξει δύο λεωφορεία για να φτάσει στη Λεμεσό. Αν το μάθημα ξεκινά στις 8:30 το πρωί, πρέπει πρώτα να πάρει λεωφορείο για τη Λάρνακα και στη συνέχεια άλλο για Λεμεσό. Ακόμη και από τη Λευκωσία, που υπάρχει απευθείας γραμμή, πρέπει να ξυπνήσει στις 5 το πρωί και το αργότερο μέχρι τις 6 να βρίσκεται στη στάση λεωφορείου», είπε η πρόεδρος της ΦΕΤΕΠΑΚ.

Η Αντρεα Βλάχου υπέδειξε ότι, υπό τις παρούσες συνθήκες,

η συγκατοίκηση αποτελεί μια πιο οικονομική επιλογή για τους φοιτητές, παραμένει όμως μια λύση υψηλού κόστους, αφού τα ενοίκια για διαμερίσματα δύο υπνοδωματίων κυμαίνονται από €1.100

μέχρι €1.300 και σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμη πιο υψηλά.

«Υπάρχει περίπτωση διαμερίσματος με τέσσερα υπνοδωμάτια, κοινή κουζίνα και σαλόνι και κοστίζει €690 το άτομο. Είναι παράλογη

η τιμή», σημείωσε χαρακτηρισικά. Όσον αφορά τις σχολές του ΤΕΠΑΚ στην Πάφο, εκεί, σύμφωνα με την Αντρεα Βλάχου, τα ενοίκια κυμαίνονται στα €600, αλλά δεν υπάρχουν αρκετές επιλογές στην περιοχή κοντά στο πανεπιστήμιο.

Στα €800 η διαμονή στην Έγκωμη

Στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας οι εστίες, οι οποίες είναι μικρά στούντιο, κοστίζουν μεταξύ €700 και €800, ποσό στο οποίο περιλαμβάνονται το νερό, το ρεύμα, το

διαδίκτυο, καθώς και πρόσβαση σε γυμναστήριο, όπως ανέφερε στη «Σ» ο πρόεδρος της Φ.Π.Κ. Πρωτοπορίας, Αντρέας Γρηγορίου.

«Οι εστίες είναι αρκετές σε αριθμό, αλλά δεν φτάνουν για όλους τους φοιτητές. Είναι περιορισμένες και αν ένας φοιτητής έρθει τον Αύγουστο, σίγουρα δεν θα μπορεί να βρει», διευκρίνισε.

Οι φοιτητές που δεν διαμένουν στις εστίες και ενοικιάζουν στην περιοχή καλούνται να καταβάλουν ενοίκια που φτάνουν έως και τα €800 για ένα μονάρι.

«Αν προσθέσουμε το ρεύμα, νερό και διαδίκτυο, στο τέλος απαιτούνται €1.000 ευρώ τον μήνα για το διαμέρισμα», πρόσθεσε.

Ανέφερε, παράλληλα, ότι μερίδα φοιτητών επιλέγουν την συγκατοίκηση καθώς οι τιμές των διαμερισμάτων των δύο υπνοδωματίων είναι σχεδόν ίδιες με αυτά του ενός υπνοδωματίου και κυμαίνονται στα €800-€1.100.

«Οι τιμές έχουν ξεφύγει, ειδικά στην Έγκωμη. Υπάρχουν φοιτητές που επιλέγουν άλλες περιοχές που είναι ελαφρώς πιο χαμηλές οι τιμές των ενοικίων. Για παράδειγμα, κάποιος ενοικιάζει στον Σιρόβολο. Ωστόσο, οι πρωτοετείς φοιτητές που δεν έχουν άδεια οδήγησης, επιλέγουν αναγκαστικά διαμέρισμα κοντά στο πανεπιστήμιο, όπου τα ενοίκια είναι πιο ακριβά», είπε ο Αντρέας Γρηγορίου.

‘Αντρεα Βλάχου: «Το ενοίκιο ενός στούντιο στη Λεμεσό μαζί με τους λογαριασμούς κυμαίνεται στα €1.000 τον μήνα, ποσό που μεταφράζεται σε €12.000 ετησίως, και αυτό αποτελεί μόνο το κόστος στέγασης»

ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ

Έκθεση και Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις - Έξι μήνες μέχρι 30 Ιουνίου 2025

Έκθεση για τους Έξι Μήνες Μέχρι 30 Ιουνίου 2025

Στις 24 Ιουλίου 2025, το Διοικητικό Συμβούλιο της «Τσιμεντοποιία Βασιλικού Δημόσια Εταιρεία Λτδ» ενέκρινε τα οικονομικά αποτελέσματα του Συγκροτήματος για το πρώτο εξάμηνο του έτους που έληξε στις 30 Ιουνίου 2025.

Οικονομικά αποτελέσματα

Τα έσοδα για το πρώτο εξάμηνο του 2025 ανήλθαν σε €78.762.000, παρουσιάζοντας αύξηση σε σύγκριση με τα €69.108.000 της αντίστοιχης περιόδου του 2024. Η άνοδος αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση του συνολικού όγκου πωλήσεων.

Παρόλο που οι τιμές ενέργειας κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους παρέμειναν κάτω των προσδοκιών, η Εταιρεία διατηρεί προληπτική στάση προκειμένου να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στο συνεχώς μεταβαλλόμενο ενεργειακό περιβάλλον. Έχει εφαρμοστεί ένα ευρύ φάσμα δράσεων συγκράτησης κόστους σε όλο τον οργανισμό, με στόχο τη βελτίωση της λειτουργικής αποδοτικότητας και τη διατήρηση της κερδοφορίας.

Παράλληλα, η Εταιρεία υλοποιεί στοχευμένες κεφαλαιουχικές δαπάνες, επικεντρωμένες στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και την αύξηση της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων. Οι πρωτοβουλίες αυτές ευθυγραμμίζονται με τη μακροπρόθεσμη στρατηγική μας για μείωση της εξάρτησης από συμβατικά ορυκτά καύσιμα και ενίσχυση της δέσμευσης μας για μείωση εκπομπών άνθρακα μέσω βιώσιμων παραγωγικών πρακτικών.

Στα έξοδα του 2024 περιλαμβάνεται το ποσό των €5.070.950 που καταβλήθηκε στην Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού ("ΕΠΑ") ως διοικητικό πρόστιμο, το οποίο επιβλήθηκε στην Εταιρεία στις 24 Φεβρουαρίου 2023, για την υποτιθέμενη υπερβολική τιμολόγηση του γκρι τσιμέντου στην εγχώρια αγορά κατά την περίοδο 2013-2018. Η πληρωμή αυτή έγινε με την πλήρη επιφύλαξη κάθε νόμιμου δικαιώματος, εν αναμονή της εκδίκασης της προσφυγής της Εταιρείας στο Διοικητικό Δικαστήριο για την ακύρωση της απόφασης της ΕΠΑ.

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω παραγόντων, το κέρδος της περιόδου ανήλθε σε €19.510.000, έναντι €11.625.000 την αντίστοιχη περίοδο του 2024.

Συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα

Οι συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα για το πρώτο εξάμηνο του 2025 παρουσιάζονται στη σημείωση 4 των ενοποιημένων ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων.

Κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες

Οι κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα παρουσιάζονται στη σημείωση 5 των ενοποιημένων ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων.

Προοπτικές για το έτος

Τα καύσιμα, η ενέργεια και το κόστος δικαιωμάτων εκπομπών συνεχίζουν να αποτελούν βασικούς παράγοντες κόστους στην παραγωγή τσιμέντου. Παρόλο που οι τιμές ενέργειας έχουν υποχωρήσει σε σχέση με προηγούμενες περιόδους, η συνεχιζόμενη μεταβλητότητά τους εξακολουθεί να αποτελεί παράγοντα κινδύνου για τον κλάδο. Η Εταιρεία παρακολουθεί στενά τις τάσεις της αγοράς και παραμένει προληπτική στη διαχείριση πιθανών επιπτώσεων στις δραστηριότητές της.

Αν και τα επιτόκια έχουν μειωθεί σε σχέση με τα περσινά υψηλά επίπεδα, οι επιπτώσεις τους στη γενικότερη οικονομική δραστηριότητα και στις επενδυτικές αποφάσεις εξακολουθούν να διαμορφώνονται. Επιπλέον, οι γεωπολιτικές αβεβαιότητες στην ευρύτερη περιοχή ενδέχεται να συνεχίσουν να επηρεάζουν τη ζήτηση στον κατασκευαστικό τομέα και τη σταθερότητα της αγοράς.

Η Εταιρεία διατηρεί την έμφαση στη διαχείριση κόστους, στη λειτουργική αποδοτικότητα και στην προώθηση της στρατηγικής της για βιώσιμη ανάπτυξη. Υλοποιούνται στοχευμένες επενδύσεις με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την επιτάχυνση της αντικατάστασης παραδοσιακών καυσίμων με εναλλακτικές πηγές, ενισχύοντας έτσι τη μακροπρόθεσμη περιβαλλοντική και οικονομική ανθεκτικότητα της Εταιρείας.

Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων και Λοιπών Συνολικών Εσόδων

Έξι μήνες μέχρι 30 Ιουνίου 2025

	Έξι μήνες που έληξαν 30 Ιουνίου	
	2025 €000	2024 €000
Εισοδήματα	78.762	69.108
Κόστος πωλήσεων	(51.977)	(45.528)
Μικτά κέρδη	26.785	23.580
Άλλα λειτουργικά έσοδα	1.265	997
Έξοδα διανομής	(3.224)	(2.772)
Έξοδα διοίκησης	(2.522)	(2.326)
Διοικητικό πρόστιμο	-	(5.071)
Άλλα λειτουργικά έξοδα	(647)	(764)
Κέρδος από εργασίες πριν τα έξοδα χρηματοδότησης	21.657	13.644
Έσοδα χρηματοδότησης	92	233
Έξοδα χρηματοδότησης	(109)	(359)
Καθαρά έξοδα χρηματοδότησης	(17)	(126)
Ζημία από επενδυτικές δραστηριότητες	-	(4)
Μερίδιο κέρδους από συνδεδεμένες εταιρείες	763	557
Κέρδος πριν τη φορολογία	22.403	14.071
Φορολογία	(2.893)	(2.446)
Κέρδος περιόδου	19.510	11.625
Λοιπά συνολικά έσοδα		
Κέρδος από μεταβολή εύλογης αξίας σε χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε δίκαιη αξία μέσω άλλων συνολικών εισοδημάτων	35	107
Λοιπά συνολικά έσοδα για την περίοδο	35	107
Συνολικά έσοδα για την περίοδο	19.545	11.732
Κέρδη που αναλογούν σε:		
Μετόχους Εταιρείας	19.510	11.625
Δικαιώματα μειοψηφίας	-	-
19.510	11.625	
Συνολικά έσοδα που αναλογούν σε:		
Μετόχους Εταιρείας	19.545	11.732
Δικαιώματα μειοψηφίας	-	-
19.545	11.732	
Βασικά και αναπροσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή (σεντ)	27,1	16,2

Οι Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις για την περίοδο από 1 Ιανουαρίου μέχρι 30 Ιουνίου 2025 δεν είναι ελεγμένες από τους κατά νόμο ορισμένους ελεγκτές της Εταιρείας.

Αντίγραφο ολόκληρου του κειμένου των Ενοποιημένων Ενδιάμεσων Οικονομικών Καταστάσεων για την πρώτη εξαμηνία του 2025 είναι διαθέσιμο προς τους μετόχους και το επενδυτικό κοινό εν γένει, στο Εγγεγραμμένο Γραφείο της Εταιρείας, 1Α Λεωφόρος Κυριάκου Μάτση, 4^{ος} Όροφος Μέγαρο Κουπάτι, 1082 Λευκωσία και στην ιστοσελίδα www.vassiliko.com.

Εγγεγραμμένο Γραφείο: Λεωφ. Κυριάκου Μάτση 1Α, 1082 Λευκωσία – Κύπρος,
Ταχυδρομική Διεύθυνση: Τ.Θ.: 22281, 1519 Λευκωσία – Κύπρος, Τ: +357 22 458 100, Φ: +357 22 762 741
Εγκαταστάσεις Τσιμεντοποιίας: Βασιλικό, Τ: +357 24 845 555, Φ: +357 24 332 651, E: investors@vassiliko.com, W: www.vassiliko.com

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ:

Επικοινωνιακό πυροτέχνημα ή ανατροπή ισορροπιών;

Η Παλαιστίνη είναι ένα κράτος που ταυτόχρονα υπάρχει και δεν υπάρχει

ΓΙΑΝΝΗΣ
ΓΙΩΡΓΑΛΛΗΣ

Γαλλία και Μεγάλη Βρετανία, σε μια προσπάθεια να πιέσουν το Ισραήλ, απειλούν ότι θα αναγνωρίσουν το παλαιστινιακό κράτος. Το γεγονός ότι δεν είναι οι πρώτες χώρες που θα το πράξουν, δεν αφαιρεί τίποτα από τη σημασία της κίνησης, αφού πρόκειται για τις σημαντικότερες Δυτικές Δυνάμεις που μέχρι στιγμής έχουν στηρίξει επισήμως την αναγνώριση της Παλαιστίνης. Το ζήτημα που εξετάζεται όμως είναι εάν πρόκειται για κίνηση ουσίας ή επικοινωνιακό τρικ, μιας και η στάση της κοινής γνώμης πλέον είναι αρνητική προς το Ισραήλ, λόγω της φρίκης που συντελείται στη Γάζα. Από τη μια, για μερίδα αναλυτών, η κίνηση αυτή θεωρείται συμβολική και γίνεται για να ασκήσει διπλωματική πίεση προς τον Βενιαμίν Νετανιάχου για να «μαλακώσει» τη στάση του. Από την άλλη, όμως, υπάρχει η άποψη ότι η αναγνώριση του παλαιστινιακού κράτους ενδέχεται ν' αλλάξει τις ισορροπίες μεταξύ της Φατάχ και της Χαμάς.

Αλλάζει η στάση της Δύσης

Μπορεί οι ανακοινώσεις από τη Γαλλία και τη Βρετανία να ακούγονται εντυπωσιακές, εντούτοις η αναγνώριση του παλαιστινιακού κράτους ενδέχεται να έχει ελάχιστες άμεσες επιπτώσεις επί του πεδίου είτε στο Ισραήλ είτε στα παλαιστινιακά εδάφη. Ωστόσο, αναδεικνύουν την υποβόσκουσα ρωγμή στη Δυτική στήριξη προς το Ισραήλ, η οποία μέχρι πρότινος θεωρείτο αδιαπραγμάτευτα συμπαγής.

Όσο περισσότερο διαρκεί ο πόλεμος στη Γάζα και όσο αυξάνονται τα θύματα μεταξύ των αμάχων και επιδεινώνεται η ανθρωπιστική κρίση, τόσο διευρύνεται η ρωγμή αυτή. Πολιτικοί σε διάφορες χώρες δείχνουν πλέον μεγαλύτερη ευαισθησία στην έντονα μεταβαλλόμενη κοινή γνώμη, η οποία σε πολλές περιπτώσεις έχει στραφεί κατά της ισραηλινής εκστρατείας στη Γάζα.

Η πάγια θέση των μεγάλων

Δυτικών δυνάμεων ήταν πως η αναγνώριση πρέπει ν' αποτελεί το επιστέγασμα μιας συνολικής ειρηνευτικής συμφωνίας με το Ισραήλ. Αυτό το διπλωματικό consensus, το οποίο βρισκόταν υπό πίεση τα τελευταία χρόνια, φαίνεται πλέον να καταρρέει. Τις προηγούμενες ημέρες, ο Βρετανός Πρωθυπουργός Κιρ Στάρμερ απείλησε ότι το Ηνωμένο Βασίλειο θα αναγνωρίσει την Παλαιστίνη έως τον Σεπτέμβριο, εκτός εάν το Ισραήλ προχωρήσει σε «ουσιαστικά βήματα» για τον τερματισμό του πολέμου.

Η ανακοίνωση ήρθε λίγες ημέρες μετά την ανάλογη πρόθεση της Γαλλίας, η οποία σχεδιάζει να προχωρήσει σε επίσημη αναγνώριση στο πλαίσιο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ το φθινόπωρο. Το Παρίσι ασκεί έντονη διπλωματική πίεση σε άλλες χώρες ν' ακολουθήσουν και ήδη φαίνεται να βρίσκει ανταπόκριση. Την Τετάρτη, ο Καναδάς ανακοίνωσε πως προτίθεται ν' αναγνωρίσει την Παλαιστίνη, υπό την προϋπόθεση μεταρρυθμίσεων στη διοίκηση της Παλαιστινιακής Αρχής και τη διεξαγωγή εκλογών το 2026, από τις οποίες θα αποκλειστεί η Χαμάς.

Πάντως, η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι οι σημαντικότερες Δυτικές Δυνάμεις που μέχρι στιγμής έχουν στηρίξει

επισήμως την αναγνώριση της Παλαιστίνης. Αμφότερες είναι πυρηνικές δυνάμεις με μόνιμες έδρες στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ και πρώην αποικιοκρατικές δυνάμεις με καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της σύγχρονης Μέσης Ανατολής. Αν μαζί τους συμπλεύσει τελικά και ο Καναδάς, θα είναι τα πρώτα μέλη του G7 που θα προχωρήσουν σε επίσημη αναγνώριση. Αναλυτές εξηγούν ότι πρόκειται για μια καθοριστική στιγμή, καθώς οι αποφάσεις της

Για το Ισραήλ, η σταδιακή μετατόπιση των μέχρι πρότινος «φιλικών» Δυτικών Δυνάμεων προς τη γραμμή της αναγνώρισης παλαιστινιακού κράτους επαναφέρει τον παλιό φόβο της διεθνούς απομόνωσης, παρά τη στήριξη των ΗΠΑ. Σε κάθε περίπτωση, η απώλεια μιας πλήρους, αδιαίρετης στήριξης από τις Δυτικές χώρες, που παραδοσιακά προσέφεραν στρατιωτική, διπλωματική και πολιτική στήριξη, αποτελεί σοβαρό πλήγμα. Αν και πολλές συμμα-

η Παλαιστίνη είναι ένα κράτος που ταυτόχρονα υπάρχει και δεν υπάρχει. Απολαμβάνει ευρεία διεθνή αναγνώριση, διατηρεί διπλωματικές αποστολές σε πολλές χώρες και εκπροσωπείται σε διεθνείς αθλητικές διοργανώσεις, ακόμα και στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Όμως, η διαρκής και ανοιχτή διαμάχη με το Ισραήλ την κρατά σε ένα ιδιότυπο νομικό και πολιτικό καθεστώς.

Δεν διαθέτει αναγνωρισμένα διεθνή σύνορα, δεν έχει επίσημα καθορισμένη πρωτεύουσα και δεν έχει στρατό. Στη Δυτική Όχθη, η Παλαιστινιακή Αρχή, η οποία ιδρύθηκε μετά τις ειρηνευτικές συμφωνίες της δεκαετίας του '90, ασκεί περιορισμένο έλεγχο λόγω της ισραηλινής στρατιωτικής κατοχής. Στη Γάζα, όπου το Ισραήλ θεωρείται επίσης δύναμη κατοχής, μαινεται ένας καταστροφικός πόλεμος.

Σε αυτό το πλαίσιο, η διεθνής αναγνώριση της Παλαιστίνης έχει κυρίως συμβολικό χαρακτήρα. Εκφράζει μια ηθική και πολιτική θέση, χωρίς να επιφέρει ουσιαστικές αλλαγές στο έδαφος.

Και, όμως, η ισχύς του συμβολισμού δεν μπορεί να παραγνωριστεί. Μιλώντας στον ΟΗΕ, ο Βρετανός Υπουργός Εξωτερικών, Ντέιβιντ Λάμι, επεσήμανε πως «το Ηνωμένο Βασίλειο φέρει ιδιαίτερη

Η πάγια θέση των μεγάλων Δυτικών Δυνάμεων ήταν πως η αναγνώριση πρέπει ν' αποτελεί το επιστέγασμα μιας συνολικής ειρηνευτικής συμφωνίας με το Ισραήλ

Γαλλίας και της Βρετανίας μπορεί να προκαλέσουν ένα ντόμινο, το οποίο θα συμπαρασύρει και άλλες χώρες μαζί του.

Από την άλλη, η κυβέρνηση Τραμπ έχει απορρίψει την άποψη ότι η αναγνώριση της Παλαιστίνης θα συμβάλει στην ειρηνική λύση. «Αν το κάνεις αυτό, ουσιαστικά επιβραβεύεις τη Χαμάς», δήλωσε ο Ντόναλντ Τραμπ. «Και εγώ δεν σκοπεύω να το κάνω».

χικές χώρες του Ισραήλ, όπως η Ινδία ή πρώην σοβιετικά κράτη της Ανατολικής Ευρώπης, έχουν ήδη αναγνωρίσει την Παλαιστίνη εδώ και δεκαετίες, η στάση της Γαλλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου συνιστά «μιαν αλλαγή στην παγκόσμια θέση του Ισραήλ».

Πρακτικά τι σημαίνει αναγνώριση

Όπως εξηγεί ανάλυση του BBC,

ευθύνη να στηρίξει τη λύση των δύο κρατών».

Η περιοχή της ιστορικής Παλαιστίνης, την οποία διαχειριζόταν η Βρετανία μέσω εντολής της Κοινωνίας των Εθνών από το 1922 έως το 1948, παραμένει μέχρι σήμερα μια ανολοκλήρωτη διεθνής υπόθεση. Το Ισραήλ ιδρύθηκε το 1948, όμως οι προσπάθειες για τη δημιουργία ενός αντίστοιχου παλαιστινιακού κράτους έχουν ναυαγήσει για πολλούς και σύνθετους λόγους.

Όπως τόνισε ο Λάμι, οι πολιτικοί έχουν συνηθίσει να επαναλαμβάνουν τη φράση «λύση δύο κρατών». Αυτή αναφέρεται στη δημιουργία ενός ανεξάρτητου παλαιστινιακού κράτους δίπλα στο Ισραήλ, εντός των ορίων της Δυτικής Όχθης, περιλαμβανομένης της Ανατολικής Ιερουσαλήμ, και της Λωρίδας της Γάζας, στα εδάφη δηλαδή που προϋπήρχαν του πολέμου του 1967.

Ωστόσο, οι διεθνείς προσπάθειες για την υλοποίηση αυτής της λύσης δεν έχουν αποφέρει αποτέλεσμα. Παράλληλα, η συνεχιζόμενη εποίκιστική πολιτική του Ισραήλ σε μεγάλα τμήματα της Δυτικής Όχθης, πολιτική που είναι παράνομη βάσει του διεθνούς δικαίου, έχει αδειάσει τη φράση «λύση δύο κρατών» από το ουσιαστικό της περιεχόμενο, αφήνοντάς την ως ένα σύνθημα χωρίς αντίκρισμα.

Δυνατότητα ανατροπής των ισορροπιών;

Από την άλλη, ο ερευνητής στο Arab Gulf States Institute, Χουσεΐν Ίμπις, εκτιμά ότι μπορεί να είναι συμβολική η αναγνώριση της Παλαιστίνης, εντούτοις δύναται να διαταράξει τις «ισορροπίες» των δύο αντίπαλων ομάδων που κυριαρχούν στην παλαιστινιακή πολιτική σκηνή.

Εξηγεί ότι η παλαιστινιακή πολιτική είναι, εδώ και δεκαετίες, δι-

χασμένη. Από την πρώτη Ιντιφάντα, την εξέγερση του 1987 κατά της ισραηλινής κυριαρχίας, το πολιτικό τοπίο έχει διαμορφωθεί γύρω από

Παλαιστινιακή Αρχή (ΠΑ), η οποία ασκεί διοίκηση σε περιορισμένες περιοχές της κατεχόμενης Δυτικής Όχθης. Η δεύτερη, η ισλαμιστική

“

Μπορεί μεν να είναι συμβολική η αναγνώριση της Παλαιστίνης, εντούτοις δύναται να διαταράξει τις «ισορροπίες» των δύο αντίπαλων ομάδων, που κυριαρχούν στην παλαιστινιακή πολιτική σκηνή

δύο βασικούς πόλους: τη Φατάχ και τη Χαμάς. Η πρώτη, μια κοσμική, εθνικιστική οργάνωση, ελέγχει την Οργάνωση για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (PLO) και την

Χαμάς, έχει επιβάλει de facto διακυβέρνηση στη Γάζα από το 2007, όταν και εκδίωξε βίαια τη Φατάχ από την περιοχή.

Η απόσταση μεταξύ των δύο

παρατάξεων είναι τεράστια και βαθύτατα ιδεολογική. Η Φατάχ επιδιώκει διαπραγματευτικά μια λύση δύο κρατών, ενώ η Χαμάς στοχεύει στη δημιουργία ενός ισλαμικού κράτους σε ολόκληρη την «ιστορική Παλαιστίνη», δηλαδή στα σημερινά εδάφη του Ισραήλ και των κατεχόμενων περιοχών. Η Φατάχ επενδύει στον διάλογο, η Χαμάς προκρίνει την ένοπλη σύγκρουση. Πέρα από την αμοιβαία αναγνώριση της παλαιστινιακής τους ταυτότητας, λίγα είναι αυτά στα οποία συγκλίνουν.

Ωστόσο, η πολιτική ενίσχυση μιας πλευράς συνεπάγεται σχεδόν πάντα την αποδυνάμωση της άλλης και το Ισραήλ έχει πλήρως ανιληφθεί

και αξιοποιήσει αυτήν τη δυναμική. Για χρόνια, οι ισραηλινές κυβερνήσεις επέτρεπαν και διευκόλυναν τη ροή χρηματοδότησης από το Κατάρ και άλλους χορηγούς προς τη Χαμάς, υποστηρίζοντας ότι τα ποσά προορίζονταν για ανθρωπιστικές ανάγκες. Το Τελ Αβίβ ουδέποτε παραδέχτηκε πως αυτά τα κεφάλαια ενίσχυαν άμεσα τη Χαμάς - η οποία ωστόσο διατηρούσε την κυριαρχία της στη Γάζα με αυτά τα μέσα.

Από το 2007, όταν η ρήξη μεταξύ Φατάχ και Χαμάς κατέστη οριστική, οι διαδοχικές ισραηλινές κυβερνήσεις ακολούθησαν στρατηγική διατήρησης της Χαμάς στην εξουσία, περικλυμένη, αποδυναμωμένη, αλλά παρούσα, μέσω τακτικών πολεμικών επιχειρήσεων. Την ίδια στιγμή, η Φατάχ και η Παλαιστινιακή Αρχή κρατήθηκαν εν ζωή, περιορισμένες και ταπεινωμένες, στις αυτόνομες ζώνες της Δυτικής Όχθης.

Σύμφωνα με τον αναλυτή, σε διαφορετικές συνθήκες, αν υπήρχε έστω ένα υπαρκτό ή πιθανό πλαίσιο διαπραγμάτευσης για λύση δύο κρατών, ίσως να υπήρχαν επιφυλάξεις απέναντι στην κίνηση της Γαλλίας. Θα μπορούσε να προκαλέσει αμφισβήτηση ως προς τις προθέσεις της ή να ωθήσει την παλαιστινιακή πλευρά σε υπερβολές. Όμως, σήμερα καμία ουσιαστική διαδικασία δεν βρίσκεται σε εξέλιξη. Αντίθετα, το Ισραήλ φαίνεται να προετοιμάζεται για την προσάρτηση μεγάλων τμημάτων της Δυτικής Όχθης, κόβοντας κάθε δίοδο προς μια διαρκή ειρήνη.

Η απόφαση της Γαλλίας επαναφέρει τη διεθνή συζήτηση στο ουσιαστικό. Ισραηλινοί και Παλαιστίνιοι ζουν, σε σχεδόν ίσο αριθμό, μέσα σε ένα de facto ισραηλινό κράτος, το οποίο ταυτόχρονα αρνείται τόσο την υπηκοότητα όσο και την ανεξαρτησία σε πέντε εκατομμύρια Παλαιστίνιους των κατεχόμενων εδαφών.

30 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΕΘΝΟΚΑΘΑΡΣΗ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η «Καταιγίδα» που κατέστρεψε την Κράινα

Τον Αύγουστο του 2025 συμπληρώνονται ακριβώς 30 χρόνια από μία από τις πιο τραγικές σελίδες στην ιστορία του σερβικού λαού – τη στρατιωτική επιχείρηση «Καταιγίδα» (Oluja). Η επιχείρηση των στρατιωτικών, αστυνομικών και παραστρατιωτικών δυνάμεων της Κροατίας, υπό το πρόσχημα της «απελευθέρωσης εδαφών», διεξήχθη από τις 4 έως τις 7 Αυγούστου 1995 και είχε ως αποτέλεσμα τον βίαιο εκτοπισμό 250.000 Σέρβων Ορθοδόξων από τη Δημοκρατία της σερβικής Κράινα, περιοχή τότε υπό την προστασία του ΟΗΕ. Στο ευρύτερο πλαίσιο του πολέμου της τότε Γιουγκοσλαβίας (1991-1995), εκτοπίστηκαν συνολικά πάνω από 500.000 Σέρβοι από τη σημερινή επικράτεια της Κροατίας (σύμφωνα με την απογραφή του 1991 οι Σέρβοι αποτελούσαν το 12,2% του πληθυσμού, ενώ στην απογραφή του 2021 μόλις το 3,2%).

Οι ακρίτες

Τρεις δεκαετίες αργότερα, τα τραύματα αυτής της τραγωδίας παραμένουν βαθιά. Στη Σερβία, αλλά και στη σερβική διασπορά παγκοσμίως, η «Καταιγίδα» τιμάται ως ημέρα μνήμης του μαρτυρίου, του ξεριζωμού και της εθνοκάθαρσης του σερβικού λαού. Κάθε χρόνο, στις 4 Αυγούστου, χιλιάδες πρόσφυγες από την Κράινα και απόγονοι Σέρβων που για αιώνες φύλαγαν ως κραινικ (ακρίτες) τα ανατολικά σύνορα της Ευρώπης από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, συγκεντρώνονται για ν' ανάψουν κεριά για τους νεκρούς τους, να θυμηθούν τα κατεστραμμένα τους σπίτια και να υπενθυμίσουν στον κόσμο τη δικαιοσύνη που ποτέ δεν αποδόθηκε.

Η γενοκτονία

Την ίδια στιγμή, στην Κροατία η ίδια ημερομηνία εορτάζεται ως ημέρα νίκης, με κρατικές παρελάσεις, πυροτεχνήματα, ομιλίες αξιωματούχων, μαζικούς εορτασμούς και συναυλίες. Πολύ συχνά οι εκδηλώσεις αυτές συνοδεύονται από τραγούδια των Ούστασε και τον χαιρετισμό «Za dom spremni» («Ετοιμοί για την πατρίδα»), άμεσα συνδεδεμένο με το φασιστικό καθεστώς της Ανεξάρτητης Κροατικής Πολιτείας (1941-1945) – το πιο σκοτεινό κεφάλαιο της κροατικής ιστορίας, όταν οι Ούστασε καταδίωκαν, βασάνιζαν και σκότωναν Σέρβους, Εβραίους και Ρομά (σύμφωνα με εκθέσεις των επίσημων διεθνών επιτροπών μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, τα

θύματα ξεπέρασαν τις 800.000). Οι Ούστασε διαχειρίζονταν ανεξάρτητα το σύμπλεγμα των στρατοπέδων συγκέντρωσης του Γιασένοβατς – το μοναδικό στην Ευρώπη που περιελάμβανε και στρατόπεδο για παιδιά. Η βαρβαρότητα και η γενοκτονική τους πρόθεση προκάλεσαν αποτροπιασμό ακόμη και στους τότε συμμάχους τους – Γερμανούς και Ιταλούς. Ποιέ δεν υπήρξε δικαστικός επίλογος γι' αυτά τα εγκλήματα, γεγονός που μέχρι σήμερα προκαλεί βαθύτατη απογοήτευση στη σερβική κοινή γνώμη.

Η τιμωρία

Τριάντα χρόνια μετά, αντί η 4η Αυγούστου ν' αποτελεί ημέρα νηφά-
λιας ανασκόπησης και πρόσκλησης για συμφιλίωση, μετατρέπεται στην

**Τριάντα χρόνια μετά, αντί η 4η Αυγούστου ν' αποτελεί ημέρα νηφά-
λιας ανασκόπησης και πρόσκλησης για συμφιλίωση, μετατρέπεται στην Κροατία σε θέαμα εθνικιστικού θρι-
άμβου, εμβαθύνοντας έτσι ακόμη περισσότερο το χάσμα ανάμεσα στους λαούς της πρώην Γιουγκοσλαβίας**

“

Κροατία σε θέαμα εθνικιστικού θρι-
άμβου, προσβάλλοντας περαιτέρω τα θύματα και υπενθυμίζοντας ότι η Κροατία, όπως και μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, διέφυγε της τιμωρίας για τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν, εμβαθύνοντας έτσι ακόμη περισσότερο το χάσμα ανάμεσα στους λαούς της πρώην Γιουγκοσλαβίας.

Φέτος, αυτό το όριο ξεπεράστηκε ακόμη πιο δραματικά. Έναν μήνα πριν από τις επίσημες κρατικές εκδηλώσεις, στο Ζάγκρεμπ διοργανώθηκε συναυλία του αμφιλεγόμενου Κροάτη τραγουδιστή Μάρκο Πέρκοβιτς Τόμσον, γνωστού για τη συμμετοχή του στον εμφύλιο πόλεμο και τη μετέπειτα σταδιοδρομία του αφιερωμένη στην εξύμνηση του καθεστώτος των Ούστασε και

την ανοικτή χρήση νεοφασιστικών συμβολισμών. Στη συναυλία, στην οποία παρευρέθησαν δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι, το κοινό φώναζε χαιρετισμούς των Ούστασε και φορούσε μπλουζάκια με το σύνθημα «500.000 έτοιμοι». Το σύνθημα αυτό, προφανώς αναφορά στον αριθμό των Σέρβων προσφύγων κατά τον πόλεμο, αποτέλεσε όχι μόνο άμεση προσβολή για τα θύματα και τους επιζώντες, αλλά και ξεκάθαρο μήνυμα διατήρησης της ιδεολογικής παρακαταθήκης του εγκλήματος και εξύμνησης της λατρείας του πολέμου.

Τα ΜΜΕ της Ευρώπης

Τα περισσότερα ευρωπαϊκά ΜΜΕ και οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα (ΕΕ, Radio Free Europe, Reuters, Gazeta Express, AP News, France 24, το Ευρωπαϊκό Εβραϊκό Κογκρέσο, η ΜΚΟ «Σπίτι Ανθρώπινων Δικαιωμάτων» στην Κροατία και η Συνήγορος του Πολίτη στην Κροατία) καταδίκασαν αυτό το γεγονός ως τη μεγαλύτερη νεοναζιστική και νεοφασιστική συγκέντρωση στην Ευρώπη, προειδοποιώντας για κατάφωρη παραβίαση των θεμελιωδών αξιών της ΕΕ. Ενώ μεγάλο μέρος της Ευρώπης χαρακτήρισε τη συναυλία «ντροπιαστική», «ανησυχητική» και «επικίνδυνη για τη σταθερότητα της περιοχής», τα κροατικά μέσα ενημέρωσης και οι επίσημοι θεσμοί την παρουσίασαν κυρίως ως «λαμπρό γεγονός νεολαίας» και «γιορτή της εθνικής ενότητας».

Συμφιλίωση και λατρεία πολέμου

Αντί για συμφιλίωση και αναγνώριση του πόνου των πολιτών της άλλης θρησκείας, η Κροατία, τριάντα χρόνια μετά την «Καταιγίδα», επιλέγει να οικοδομήσει την ταυτότητά της πάνω στην κουλτούρα της εξύμνησης των δικτών και στη λατρεία του πολέμου. Σε αυτό το πλαίσιο, οι σερβικές μνήμες όχι μόνο δεν γίνονται αποδεκτές, αλλά εκτίθενται στη χλεύη, στην άρνηση και στη συνεχή αναθεώρηση. Η Σερβία δεν ξεχνά τα πάθη και τα δεινά, ούτε την εθνοκάθαρση που ποτέ δεν καταδικάστηκε, εφαρμοσμένη στην πράξη μετά τα ντροπιαστικά λόγια του τότε προέδρου της Κροατίας, Φράνιο Τούτζμαν, που παραπέμπουν στην γενοκτονία: «Να τους καταφέρουμε τέτοια πλήγματα, ώστε οι Σέρβοι να εξαφανιστούν πρακτικά από αυτά τα εδάφη... και ταυτόχρονα να τους «εγγυηθούμε» τάχα πολιτικά δικαιώματα, ενώ τους δείχνουμε τον δρόμο για να φύγουν».

Το Έπος της Τηλλυρίας - Η πρώτη επέμβαση της Τουρκίας στην Κύπρο

ΑΠΟΨΗ
ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
Λ. ΟΜΗΡΟΥ*

61 χρόνια από τότε που η τουρκική αεροπορία βομβάρδιζε την ιερή γη της Τηλλυρίας, σκορπώντας τον όλεθρο ανάμεσα στα χωριά και τους αμάχους. Στις 7, 8, 9 Αυγούστου του 1964, η Τουρκία πραγματοποιεί την πρώτη στρατιωτική επέμβαση στην Κύπρο.

61 χρόνια από τότε. Και η ιστορική αποτίμηση και αξιολόγηση σε όλη της τη διάσταση δεν έχει ακόμα κατατεθεί.

Με τις ηρωικές μάχες της Τηλλυρίας στην ουσία ματαιώθηκε η πρώτη απόπειρα της Τουρκίας να εισβάλει στην Κύπρο. Τουρκοκύπριοι ένοπλοι δημιούργησαν στην περιοχή των Κοκκίνων - Μανσούρας στρατιωτικό προγεφύρωμα, στο οποίο αποβίβαζαν στρατιωτικές δυνάμεις από την Τουρκία και μεγάλες ποσότητες οπλισμού. Πολιτικός στόχος ήταν, αφού ενωθούν με τον θύλακα της Λευκάδας, να δημιουργηθεί μεγάλο καντόνι, το οποίο θα ενωνόταν αργότερα με εκείνο της Λευκωσίας - Κιόνελι για την επιβολή της διχοτόμησης.

Η κατάληψη από Τούρκους ενόπλους, στρατηγικής σημασίας υψωμάτων γύρω από το προγεφύρωμα των Κοκκίνων προκάλεσε την αντεπίθεση των δυνάμεων της Δημοκρατίας, για περιορισμό του προγεφυρώματος. Τα στρατευμένα παιδιά της νεοσύστατης τότε Εθνοφρουράς πολέμησαν με απaráμιλλο θάρρος και ηρωισμό. Νεοσύλλεκτοι στρατιώτες μόλις 20-30 ημερών πολέμησαν με ορμή, αυτοθυσία και γενναϊότητα. Κάτω από φοβερά αντίξοες συνθήκες, νησιωκοί και διψασμένοι, κατελάμβαναν ισχυρότατες στρατιωτικές

θέσεις, τις οποίες διατηρούσαν και μετά τις επιθέσεις της τουρκικής αεροπορίας.

Στις 8 Αυγούστου 1964, περισσότερα από 60 τουρκικά αεροπλάνα εξόρμησαν εναντίον των βορείων ακτών μας από την Πόλη Χρυσόχους ως τη Μόρφου και βομβάρδισαν με αμερικανικές βόμβες «ναπάμ» χωριά και άμαχο πληθυσμό. Κατέκαψαν την ιερή γη της Τηλλυρίας, σκόρπισαν

ρότητα τα χωριά και τον άμαχο πληθυσμό της Τηλλυρίας με ρουκέτες, πολυβόλα και εμπρηστικές βόμβες. Μπορεί η γη της Τηλλυρίας να κατακάνη, αλλά ο επίδοξος εισβολέας δεν πέρασε.

Αντικρίζοντας τις διακοινοτικές ταραχές του 1963-64 από την ιστορική απόσταση έξι και πλέον δεκαετιών, δεν υπάρχει πλέον καμιά αμφιβολία ότι υποδαυλίστηκαν και οργανώθηκαν από την Τουρκία για

“

Η ηρωική θυσία των μαχητών της Τηλλυρίας, όπως και εκείνων της αντίστασης στην προδοσία και το έγκλημα του 1974, πρέπει ν' αποτελέσει οδηγό για μια λύση που θα διασφαλίζει τη συνέχεια της Κυπριακής Δημοκρατίας και τη φυσική και εθνική επιβίωση του Κυπριακού Ελληνισμού

φωτιά και θάνατο, αλλά ο πολιτικός και στρατιωτικός στόχος της Τουρκίας για εισβολή και διχοτόμηση ματαιώθηκε.

Απλοί άνθρωποι του μόχθου και του βιοπορισμού μετατράπηκαν από τη μια στιγμή στην άλλη σε φύλακες κάποιων νέων Θερμοπυλών, για να μην περάσει ο νέος επιδρομέας. Άντρες, γυναίκες, ακόμα και παιδιά έτρεξαν τότε να συνδράμουν τα στρατευμένα νιάτα μας, που δρασκελούσαν νικηφόρα τα υψώματα στον Λωρόβουντο, τη Μανσούρα, το Ακόνι, το Μοσφίλι.

Το φρόνημα έμεινε όρθιο και όταν ακόμα η τουρκική αεροπορία κτύπησε με πρωτοφανή βαρβα-

να προωθήσει τον παλιό στόχο της διχοτόμησης. Μέσω της κατάλυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας και του εθνοτικού διαχωρισμού σε γεωγραφική βάση. Αιχμή του δόρατος της μακρόχρονης πολιτικής της Τουρκίας για προσάρτηση της Κύπρου ήταν αναμφίβολα η τουρκική τρομοκρατική οργάνωση TMT, η οποία ιδρύθηκε στην Αγκυρα από πρώην αξιωματικούς του τουρκικού στρατού. Με δολοφονίες προοδευτικών Τουρκοκυπρίων που επιθυμούσαν συνεργασία με τους Ελληνοκυπρίους, προβοκάτσιες και άλλες τρομοκρατικές ενέργειες, η TMT προσπαθούσε να σκορπίσει το μίσος ανάμεσα

στις δύο κοινότητες, εκτελώντας τις επιταγές της Αγκυρας. Τόσο εξοργιστική ήταν η διχοτομική πολιτική της Αγκυρας, που προκάλεσε την αντίδραση των εντίμων Τούρκων, όπως του πρώτου Πρέσβη της Τουρκίας στην Κύπρο, Νιρβάνα, ο οποίος παραιτήθηκε καταγγέλλοντας τα διαμελιστικά σχέδια της Τουρκίας.

Αλλά και ο μεσολαβητής των Ηνωμένων Εθνών, Δρ Γκάλο Πλάζα, στην έκθεση προς το Συμβούλιο Ασφαλείας αντιτάχθηκε στην τουρκική αντίληψη ότι οι δύο κοινότητες δεν θα μπορούσαν να συμβιώσουν ειρηνικά. Ο ίδιος μεσολαβητής αντέδρασε και στην ιδέα του γεωγραφικού διαχωρισμού των δύο κοινοτήτων, που προτάθηκε τότε για πρώτη φορά από την τουρκική πλευρά, τονίζοντας ότι αυτή προσκρούει σε οικονομικούς, κοινωνικούς και ηθικούς λόγους. Η αναγκαστική μετακίνηση πληθυσμών που θα συνεπαγόταν, είπε ο Γκάλο Πλάζα, ήταν αντίθετη με όλες τις σύγχρονες αρχές καθώς και στην Παγκόσμια Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Αυτό που δεν πέτυχε τότε η Τουρκία, το κατόρθωσε δέκα χρόνια αργότερα, όταν το εσωτερικό μέτωπο το υπονόμεισε η συνωμοσία και προδοσία. Το εγκληματικό πραξικόπημα και οι εθνοπροδότες της Χούντας των Αθηνών έδωσαν στην Τουρκία το πρόσχημα να εφαρμόσει τα από πολλού προγραμματισμένα σχέδιά της εναντίον της Κύπρου.

Ωστόσο, η βίαιη μετακίνηση των πληθυσμών ως αποτέλεσμα του διδυμού εγκλήματος του 1974 και ο επώδυνος συμβιβασμός αποδο-

χής της Ομοσπονδίας το 1977, δεν πρέπει να θεωρείται ότι ανέτρεψαν την επιχειρηματολογία Γκάλο Πλάζα περί του κοινωνικά και ηθικά απαράδεκτου, του γεωγραφικού διαχωρισμού.

61 χρόνια μετά το έπος της Τηλλυρίας, με νωπές τις μνήμες και ανεπούλωτα τα τραύματα, έχουμε χρέος να παραμείνουμε σταθεροί στην υπεράσπιση των βασικών αρχών λύσης του Κυπριακού. Κορυφαίος στόχος πρέπει να είναι ο τερματισμός της κατοχής, η απομάκρυνση των εποίκων και η κατάργηση των αναχρονιστικών εγγυήσεων του 1960, που υπήρξαν η κακοδαιμονία της Κύπρου. Και με μια μετεξέλιξη και όχι κατάργηση της Κυπριακής Δημοκρατίας σε κράτος στο οποίο θα ισχύουν απολύτως όλες οι διεθνείς και ευρωπαϊκές συμβάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών.

Μόνο μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο μπορεί να διασφαλιστεί η αντοχή της λύσης στη δοκιμασία του χρόνου. Αντίθετα, ρυθμίσεις που θα παραβιάζουν έστω και κατ' ελάχιστον, πάνω σε μόνιμη βάση, ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες, θα καταστήσουν την όποια λύση ετοιμόρροπη και απαρχή νέων δεινών για τον Κυπριακό Ελληνισμό.

Η ηρωική θυσία των μαχητών της Τηλλυρίας, όπως και εκείνων της αντίστασης στην προδοσία και το έγκλημα του 1974, πρέπει ν' αποτελέσει οδηγό για μια λύση που θα διασφαλίζει τη συνέχεια της Κυπριακής Δημοκρατίας και τη φυσική και εθνική επιβίωση του Κυπριακού Ελληνισμού.

**Πρώην Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων*

Η πολιτική του κ. Trump και οι διεθνείς Οργανισμοί

ΑΠΟΨΗ
ΔΡ ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΧΙΛΛΕΩΣ
ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ*

Είναι γνωστές οι απόψεις του κ. Trump σχετικά με τους διεθνείς Οργανισμούς και γενικά τη διεθνή οργάνωση της κοινωνίας.

Με την άνοδό του στην εξουσία, οι επιπτώσεις αυτής της πολιτικής έπληξαν τους διεθνείς Οργανισμούς, τον ΟΗΕ και τους εξειδικευμένους του Οργανισμού στην οικονομική πλευρά.

Ο ελβετικός Τύπος αναφέρει ότι αυτό το θέμα λεπτομερώς. Μια εφημερίδα αναφέρει ότι το ίδιο το καντόνι της Γενεύης επηρεάστηκε και ότι τα κτυπήματα εναντίον του ΟΗΕ και των εξειδικευμένων

Οργανισμών στη Γενεύη μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα την κατάργηση 20.000 με 30.000 θέσεων εργασίας (Le Canton Subit fortement la contraction du systeme de cooperation internationale).

Σαν παράδειγμα φαίνεται ότι η Υπάτη Αρμοστεία για τους πρόσφυγες βρίσκεται σε δυσκολίες και ότι επίσης εκατοντάδες θέσεις εργασίας, σύμφωνα με τον Τύπο, βρίσκονται σε κίνδυνο («ONU, HCR: des purges sans precedents a Geneve», αναφορά στον Τύπο).

Ένας από τους εξειδικευμένους Οργανισμούς του ΟΗΕ που επλήγη περισσότερο από την πολιτική

“
Ένας από τους εξειδικευμένους Οργανισμούς του ΟΗΕ που επλήγη περισσότερο από την πολιτική Trump είναι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας

Trump είναι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO, OMS). Με την ανάληψη της εξουσίας ο

κ. Trump ανακοίνωσε την αποχώρηση των ΗΠΑ από το WHO και επίσης απέκοψε τα κονδύλια που θα έδιναν οι ΗΠΑ σ' αυτόν.

Ο Οργανισμός, λόγω της περικοπής της αμερικανικής βοήθειας ελάττωσε τη διευθυντική του ομάδα από 11 σε 6 άτομα. Επίσης, τα τμήματα του Οργανισμού θα περικοπούν στο ήμισυ και θα καταργηθούν και θέσεις εργασίας.

Ο ίδιος ο Οργανισμός στη Γενεύη έχει οικονομικές δυσκολίες και όπως και όλοι σχεδόν οι εξειδικευμένοι Οργανισμοί με έδρα τη Γενεύη, συμπεριλαμβανομένης της Unicef και βέβαια της Γραμματείας

του ΟΗΕ στη Γενεύη. 20% των θέσεων εργασίας, ήτοι 6.900 θέσεις, είναι δυνατόν να καταργηθούν. Όπως φαίνεται από τον ελβετικό γαλλόφωνο Τύπο, η κατάσταση είναι άσχημη.

Το όνειρο της «Διεθνούς Γενεύης» (Geneve Internationale) επηρεάζεται. Δεν είναι, όμως, μόνον αυτό. Για όλον τον κόσμο η υποδομή της Γενεύης είναι χρησιμότητα. Ας ελπίσουμε ότι θα βρεθούν τρόποι να επανέλθει η κατάσταση στα προηγούμενα επίπεδα.

**Νομικός, πολιτικός επιστήμων, διευθυντής και πολιτικός αναλυτής c.a.theodoulou@theodoulou.cy*

Στρατηγική αξιοποίηση της ήπιας ισχύος

ΑΠΟΨΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΡ.
ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ*

Σε έναν κόσμο όπου η διεθνής ισχύς δεν μετριέται πλέον αποκλειστικά με στρατιωτικούς ή οικονομικούς δείκτες, η έννοια της ήπιας ισχύος αποκτά συνεχώς μεγαλύτερη βαρύτητα, ιδιαίτερα για μικρά κράτη που δεν διαθέτουν συμβατικά μέσα εξαναγκασμού ή γεωπολιτικής επιβολής. Ο όρος «ήπια ισχύς», που διατυπώθηκε από τον Αμερικανό θεωρητικό των διεθνών σχέσεων, Joseph Nye, περιγράφει την ικανότητα ενός κράτους να επηρεάζει τις αποφάσεις και τις στάσεις άλλων δρώντων στη διεθνή σκηνή μέσα από τη δύναμη της έλξης και της πειθούς, και όχι μέσα από τον καταναγκασμό ή την άμεση ανταλλαγή συμφερόντων. Σ' αυτό το πλαίσιο, η Κύπρος, μια μικρή μεσογειακή χώρα με έντονη πολιτισμική ταυτότητα, γεωστρατηγική θέση και πολυεπίπεδες διεθνείς σχέσεις, έχει σημαντικά περιθώρια ν' αναπτύξει και να αξιοποιήσει μορφές ήπιας ισχύος, ώστε να ενισχύσει τη διεθνή της παρουσία, να προωθήσει τα εθνικά της συμφέροντα και να συμβάλει ενεργά στη διαμόρφωση του πολιτικού λόγου στην ευρύτερη περιοχή.

Τα βασικά είδη ήπιας ισχύος που μπορεί να επιστρατεύσει ένα κράτος περιλαμβάνουν την πολιτιστική του επιρροή, τις αξίες που εκπροσωπεί και την ποιότητα της εξωτερικής

του πολιτικής. Η Κύπρος διαθέτει πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, που διαπερνά αιώνες ιστορίας και διαλόγου πολιτισμών. Τα μνημεία της, οι αρχαιολογικοί της χώροι, η παράδοση της κυπριακής τέχνης, η γλώσσα και η λογοτεχνία συνιστούν όχι μόνο στοιχεία εθνικής ταυτότητας, αλλά και εργαλεία πολιτιστικής διπλωματίας. Παράλληλα, η σύγχρονη πολιτιστική παραγωγή της Κύπρου, σε πεδία όπως η μουσική, ο κινηματογράφος, τα εικαστικά και το θέατρο, οφείλει να ενισχυθεί και να προωθηθεί συστηματικά στο εξωτερικό μέσα από επιμελημένες πολιτικές εξωστρέφειας, συνεργασίες με διεθνείς φορείς και ανάδειξη καλλιτεχνών που δρουν στη διασπορά ή σε κύκλους υψηλής αισθητικής αποδοχής. Η πολιτιστική προβολή της Κύπρου μπορεί να λειτουργήσει όχι μόνο ως μέσο επιρροής αλλά και ως αντίβαρο στην πολιτική αφήγηση της κατοχής και της διαίρεσης του νησιού, εστιάζοντας στο αφήγημα της ενότητας, της πολυπολιτισμικότητας και της συμβίωσης.

Ένα δεύτερο κρίσιμο στοιχείο ήπιας ισχύος για την Κύπρο είναι η προσήλωση στις θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου, στα ανθρώπινα δικαιώματα και στη δημοκρατία. Ως κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Κύπρος έχει τη δυνατότητα να προβάλει έναν λόγο νομιμότητας, θεσμικής

σταθερότητας και φιλελεύθερου κοσμοπολιτισμού, σε μια περιοχή όπου επικρατούν συχνά αυταρχικά καθεστώτα ή κρατικές δομές υπό κατάρρευση. Η πολιτική της στάση σε διεθνή ζητήματα, όπως η στάση απέναντι στον ρωσοουκρανικό πόλεμο, στο μεταναστευτικό και στην κλιματική αλλαγή, μπορούν να της προσδώσουν θεσμικό κύρος και αξιοπιστία σε επίπεδο συμμαχιών και στρατηγικών εταίρων. Την ίδια στιγμή, η επιμονή της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ειρηνική επίλυση του Κυπριακού, με βάση τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών και το ευρωπαϊκό κεκτημένο, συνιστά από μόνη της μια μορφή ήπιας ισχύος. Η εικόνα της Κύπρου ως χώρας που δεν απαντά στη βία με βία, αλλά παραμένει προσκολλημένη στον διάλογο και στη διπλωματία, προσφέρει ηθική υπεροχή και ενισχύει την πολιτική της θέση στην ΕΕ, στο Συμβούλιο της Ευρώπης και στον ΟΗΕ. Εφόσον η στάση αυτή πλαισιώνεται από συνεκτική στρατηγική επικοινωνίας και δεν μένει στατική ή αμυντική, μπορεί ν' αποτελέσει σοβαρό εργαλείο για διεθνή πίεση προς επανέναρξη ουσιαστικών διαπραγματεύσεων.

Τρίτο και εξίσου σημαντικό πεδίο ήπιας ισχύος είναι η διεθνής παρουσία της Κύπρου μέσω της εκπαίδευσης, της επιστήμης και της εξωτερικής πολιτικής συνεργασίας.

Η αύξηση του αριθμού φοιτητών από ξένες χώρες στα κυπριακά πανεπιστήμια δημιουργεί μια δεξαμενή ανθρώπων με θετική εικόνα για τη χώρα, γεγονός που στο μέλλον ενδέχεται ν' αποδώσει πολιτικά και οικονομικά οφέλη. Η ακαδημαϊκή κινητικότητα, η συμμετοχή κυπριακών ερευνητικών ιδρυμάτων σε διεθνή προγράμματα, η υποστήριξη της διασύνδεσης κυπριακής γνώσης με ευρωπαϊκά και παγκόσμια δίκτυα καινοτομίας, είναι στρατηγικοί άξονες που μπορούν να λειτουργήσουν πολλαπλασιαστικά. Παράλληλα, η δραστηριοποίηση της Κύπρου σε τριμερή και πολυμερή σχήματα συνεργασίας με χώρες της Ανατολικής Μεσογείου, της Μέσης Ανατολής και της Ευρώπης προσφέρει πεδίο για την ανάπτυξη «διπλωματίας ήπιας επιρροής». Οι συνεργασίες αυτές δεν αφορούν μόνο την ενέργεια ή την ασφάλεια, αλλά και την πολιτιστική συνύπαρξη, την προστασία του περιβάλλοντος, την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης και την προώθηση διαπολιτισμικού διαλόγου. Οι πρεσβείες της Κύπρου μπορούν να γίνουν δίαυλοι πολιτιστικής και εκπαιδευτικής εξωστρέφειας, και όχι απλώς εκτελεστικά όργανα διπλωματίας ή υποδοχής αιτημάτων.

Η ήπια ισχύς δεν είναι θεωρητικό εργαλείο ή αφηρημένη έννοια. Είναι πολιτική επιλογή. Για να είναι αποτελεσματική, απαιτεί μακροχρόνιο

σχεδιασμό, διατομεακή συνεργασία, επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο και πολιτιστικούς θεσμούς, καθώς και συντονισμένη δράση ανάμεσα σε υπουργεία, πανεπιστήμια, πολιτιστικά ιδρύματα και την κοινωνία των πολιτών. Απαιτεί επίσης εθνική αφήγηση που να συνδέει την ιστορία με το παρόν, το τραύμα της κατοχής με το όραμα της επανένωσης, την παράδοση με τη σύγχρονη δημιουργικότητα. Η Κύπρος έχει τα εφόδια για κάτι τέτοιο. Εκείνο που συχνά λείπει είναι η συνέπεια στη χάραξη πολιτικής, η συγκέντρωση των απαραίτητων πόρων και η πολιτική βούληση να κινηθεί στρατηγικά πέρα από το άμεσο και το εσωστρεφές. Σ' έναν διεθνή ανταγωνιστικό και ταυτόχρονα εξαρτώμενο χώρο από την εικόνα και την αντίληψη, η ήπια ισχύς μπορεί να γίνει το κρυφό όπλο της Κύπρου. Όχι για να επιβάλει, αλλά για να πείσει. Όχι για να διεκδικήσει με όρους δύναμης, αλλά για να προβάλλει ένα πρότυπο ειρηνικής συνύπαρξης, πολιτιστικής αντοχής και δημιουργικού ρεαλισμού. Στο σύγχρονο γεωπολιτικό περιβάλλον, αυτή η επιλογή δεν είναι απλώς εφικτή. Είναι αναγκαία.

**Πανεπιστημιακός Καθηγητής-Ανθρωπολόγος, πρώην Πρόεδρος, και πρώην Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Ιδρυμάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης (EURASHE).*

14 Αυγούστου - Μια ακόμα μαύρη επέτειος

ΑΠΟΨΗ

ΛΟΡΙΑ ΜΑΡΚΙΔΗ*

Ημέρα μνήμης μιας ακόμα τραγωδίας και βαρβαρότητας από τον Τούρκο εισβολέα σε βάρος μιας μικρής χώρας, ενός ανυπεράσπιστου και προδομένου λαού. Ο λαός θυμάται παρά τις όποιες ύποπτες «παραινέσεις» των σχολών «ρεαλισμού» για προσαρμογή του στις νέες πραγματικότητες, παρά τις ενέργειες, υπογείως και άλλως πως, για παραχάραξη της Ιστορίας του. «Δώστε μου λίγο χρόνο και το Κυπριακό θα λυθεί από μόνο του», έλεγε ο Ραούφ Ντενκτάς στους ξένους συνομιλητές του. Και η τουρκική πλευρά, υιοθετώντας παρελκυστική πολιτική στις διαπραγματεύσεις, ήλπιζε ότι ο χρόνος θα έφερνε τη λήθη, πως δυο γενεές μετά οι Ελληνοκύπριοι θα προσαρμόζονταν στη νέα πραγματικότητα επί του εδάφους και τα παιδιά τους δεν θα είχαν «συναισθηματικό δεσμό» με τις περιουσίες τους στα κατεχόμενα εδάφη.

«Η ιστορική λήθη δεν είναι τυχαίο και φυσικό γεγονός. Εξυπηρετεί σκοπιμότητες και πίσω απ' αυτή βρίσκονται συγκεκριμένες

δυνάμεις και συμφέροντα», γράφει ο Δημήτρης Τσάτσος στο βιβλίο του «Ελληνική Πολιτεία».

14 Αυγούστου 1974. Μια ώρα μετά το ναυάγιο της Διάσκεψης της Γενεύης στις 3.30' το πρωί, που η τουρκική διπλωματία προκάλεσε, η Τουρκία εξαπέλυσε τον Ατίλα 2 κατά των εδαφών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η αεροπορία της βομβάρδιζε αδιακρίτως και ο στρατός εισβολής της προήλαυνε, δίχως να συναντά σημαντική αντίσταση, σε όλα τα μέτωπα από τη Λευκωσία μέχρι την Αμμόχωστο, επεκτείνοντας την κατοχή της. Τα σχέδια των εισβολέων, γνωστά στη χουντική φατρία που κυβερνούσε τότε την Ελλάδα, υλοποιούνταν επί του εδάφους με στόχο τον έλεγχο ολόκληρης της Κύπρου. Ο τότε Υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδος, Γεώργιος Μαύρος, σε δήλωσή του αναφέρθηκε στο σχέδιο της Άγκυρας για δημιουργία ενός κράτους δορυφόρου της στην Κύπρο. Για να επιτευχθεί η υλοποίηση του «οράματος» που η Τουρκική Εθνοσυνέλευση υιοθέτησε ήδη από το 1920, αυτού της επανάκτησης της

Νήσου. Τα σχέδια επεξεργάστηκε αργότερα, το 1956-57, ο Νιχάι Ερίμ στις εκθέσεις που ετοίμασε κατ' εντολήν του πρωθυπουργού Αντνάν Μεντερές.

Απ' όπου πέρασε η τουρκική λαίλαπα άφησε ερείπια, κόλαση και απέραντη ανθρώπινη οδύνη. Με ομαδικές εκτελέσεις αθώων πολιτών, απάνθρωπους βιασμούς κοριτσιών και γυναικών, καταναγκαστική πορνεία, βασανιστήρια στις φυλακές του Ατίλα, λεηλασίες περιουσιών, καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς, βεβήλωση εκκλησιών, κλοπές και πώληση ιερών εικόνων και τέλος με εθνοκάθαρση. Αλλά, την παράνομη εισβολή και τις βιαιότητες του στρατού της, η Άγκυρα ονόμασε «ειρηνευτική επιχείρηση» και έτσι την αποκαλούν μέχρι σήμερα οι διάφοροι Τατάρ των κατεχομένων. «Η δύναμη επιβάλλει την ηθική και την ειρήνη», πρόσβευε ο διαβόητος Χένρι Κίσινγκερ, ο ηθικός αυτουργός του εγκλήματος κατά του κυπριακού λαού. Θέση την οποία εγκολπώθηκαν και οι πολεμοχαρείς ηγέτες της Τουρκίας. Και οι Εγγυήτριες

Δυνάμεις της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας απλοί παρατηρητές της τραγωδίας. Η Βρετανία όχι μόνο δεν αντέδρασε, αλλά έβλεπε να υλοποιείται εύχαρις το, από το 1956, σχέδιό της για διχοτόμηση της Κύπρου, διά χειρός Μπουλέντ Ειζεβίτ. Αξίζει ν' αναφερθεί ότι, τον Νοέμβριο 1956, η Γραμματεία της Βρετανικής Αποικιακής Κυβέρνησης στη Λευκωσία ετοίμασε «Μνημόνιο για πιθανά σχέδια διχοτόμησης της Κύπρου σε δυο ζώνες, ελληνική και τουρκική» με μεταφορά πληθυσμών (Κλέαρχος Α. Κυριακίδης - Η καμουφλαρισμένη διχοτόμηση του 1960, η βίαιη ντε φάκτο διχοτόμηση του 1974 και οι ευθύνες του βρετανικού Κοινοβουλίου - Τετράδια - Άνοιξη - Φθινόπωρο 2024). Στην Αθήνα ο Κωνσταντίνος Καραμανλής συγκάλεσε Πολεμικό Συμβούλιο, στο οποίο συμμετείχαν όλοι οι χουντικοί αρχηγοί των ενόπλων δυνάμεων, οι οποίοι είχαν αγαστή συνεργασία με τη ΣΙΑ στη διενέργεια του πραξικοπήματος, για να μελετήσουν τρόπους αντίδρασης.

Παρών και ο Υπουργός Άμυνας, Ευάγγελος Αβέρωφ. Ο Καραμανλής, μετά από πίεση του Αβέρωφ και τις δικαιολογίες των χουντικών αρχηγών, δέχτηκε την άποψη ότι κάθε αποστολή βοήθειας στην Κύπρο τόσο κατά την εκχειρίδα όσο και κατά τη δραματική προέλαση του Ατίλα 2, ήταν αδύνατη και θα αδυνάτιζε την άμυνα της Ελλάδος στο Αιγαίο και τη Θράκη (Ιδ. Βασίλη Φούσκα - Το Μελάνωμα της Κύπρου - Εκδόσεις Επίκεντρο). «Ήταν, πράγματι, δυνατή η αεροπορική μεταφορά στρατευμάτων από την Ελλάδα; Η απάντηση είναι Ναι. Μπορούσε να γίνει. Και, άλλωστε, αυτό έγινε όταν πέταξε στην Κύπρο στη διάρκεια της νύχτας μια δύναμη καταδρομέων με δεκατέσσερα αεροπλάνα». Γλαύκος Κληρίδης - Η Κατάθεσή μου - τ.4 - σελ. 92. Εις επίρρωσιν της ανωτέρω θέσης, πολιτικοί αναλυτές υποστηρίζουν ότι υπήρχαν όλες οι προϋποθέσεις, τόσο νομικές και πολιτικές όσο και στρατιωτικές, για την ανάπτυξη μιας πολυδιάστατης αποτρεπτικής πολιτικής στην Κύπρο.

**Πρέσβης Ε.Ε.*

Η Κύπρος και η Ημέρα της Νίκης: Μια απουσία που πληγώνει τη διπλωματία και τη μνήμη

ΑΠΟΨΗ “
ΚΡΙΣ
ΜΙΧΑΗΛ

Στις 9 Μαΐου, η Ρωσική Ομοσπονδία και εκατομμύρια άνθρωποι ανά τον κόσμο τιμούν την Ημέρα της Νίκης, την επέτειο της συντριβής του ναζισμού στον Β Παγκόσμιο Πόλεμο ενός γεγονότος που καθόρισε τη μοίρα της σύγχρονης Ευρώπης. Η ρωσική πρεσβεία στην Κύπρο διοργάνωσε, όπως κάθε χρόνο, μια σεμνή και αξιοπρεπή τελετή προς τιμήν των θυμάτων του πολέμου, των ηρώων που θυσιάστηκαν για την ελευθερία και την ειρήνη. Στην εκδήλωση αυτή, παρόντες ήταν εκπρόσωποι διαφόρων ευρωπαϊκών διπλωματικών αποστολών, από κράτη-μέλη της Ε.Ε., τιμώντας την ιστορική αλήθεια και αποδίδοντας σεβασμό στη μνήμη των πεσόντων. Και, όμως, απόντες ήταν γι' ακόμη μια φορά οι επίσημοι εκπρόσωποι της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η εικόνα είναι απογοητευτική: στη ρωσική πρεσβεία, ανακρούεται ο Εθνικός Ύμνος της Κύπρου, κυματίζει η κυπριακή σημαία δίπλα στη ρωσική, και τιμάται η συμβολή της Κύπρου στον κοινό αγώνα κατά του φασισμού. Και, όμως, κανείς δεν εκπροσωπεί επίσημως το κυπριακό κράτος. Ούτε ένας διπλωμάτης, ούτε ένας κυβερνητικός αξιωματούχος, ούτε μια απλή παρουσία εκ μέρους

της Βουλής. Μια σιωπηρή απουσία, που δεν περνά απαρατήρητη.

Η στάση αυτή προκαλεί σοβαρά ερωτήματα για τη συνέπεια και τη σοβαρότητα της κυπριακής εξωτερικής πολιτικής. Όταν χώρες με ξεκάθαρη τοποθέτηση στο ουκρανικό ζήτημα –όπως η Γερμανία ή η Γαλλία– σέβονται την ιστορική αυτή μέρα και συμμετέχουν στους αντίστοιχους εορτασμούς, γιατί η Κύπρος επιλέγει να απουσιάζει; Ποιον εξυπηρετεί αυτή η επιδεικτική αποστασιοποίηση, και ποιο μήνυμα στέλνουμε στους συμμάχους και τους εταίρους μας;

Η Ρωσική Ομοσπονδία, ανεξαρτήτως της σημερινής γεωπολιτικής κατάστασης, υπήρξε για δεκαετίες ένας από τους πλέον σταθερούς υποστηρικτές της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ως μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, ήταν διαχρονικά στο πλευρό μας σε κρίσιμες στιγμές για το εθνικό μας ζήτημα, ασκώντας βέτο ή πίεση όταν άλλες δυνάμεις –όπως το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Ηνωμένες Πολιτείες– κινούνταν σε γραμμές που εξυπηρετούσαν την τουρκική πλευρά. Η νέα, όμως, διεθνής τάση, που διαμορφώνεται με τις ανανεωμένες φιλικές σχέσεις μεταξύ του Προέδρου Πούτιν και του Προέδρου των

ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, προκαλεί νέες ανατροπές στο παγκόσμιο πολιτικό σκηνικό. Οι δύο ηγέτες, παρά τις διαφορές τους, ενίσχυσαν τις διπλωματικές και οικονομικές τους σχέσεις, στέλνοντας μήνυμα ενότητας και συνεργασίας, παρά τις αμφισβητήσεις που υπάρχουν για τις εξωτερικές πολιτικές τους. Αυτή η εξέλιξη μπορεί να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για την Κύπρο, αν καταφέρει να διατηρήσει την ισχυρή συνεργασία με τη Ρωσία, ενώ παράλληλα εξισορροπεί τη σχέση της με την Ουάσινγκτον, χωρίς να επιλέξει στρατόπεδο.

Είναι άραγε φρόνιμο, σε μια εποχή γεμάτη αστάθεια, η Κυπριακή Δημοκρατία να πρωτοστατεί στην αντιρωσική ρητορική; Είναι διπλωματικά σάφρον να αγνοεί μια χώρα που παραδοσιακά υπήρξε φίλη και αρωγός, τη στιγμή που ούτε καν «εχθρικές» χώρες δεν επιλέγουν να διαρρήξουν πλήρως τις σχέσεις τους με τη Ρωσία;

Το χειρότερο σενάριο δεν είναι αδιανόητο: Αν η Ρωσία, απογοητευμένη από τη συνεχή απαξίωση που δέχεται από την κυπριακή Κυβέρνηση, επιλέξει να υποβαθμίσει την πρεσβεία της στη Λευκωσία ή να ενισχύσει τη διπλωματική της παρουσία στα κατεχόμενα, τότε

οι συνέπειες θα είναι βαρύτατες – όχι μόνο σε πολιτικό, αλλά και σε εθνικό επίπεδο.

Η ιστορική μνήμη δεν προσφέρεται για πολιτικά παιχνίδια. Ο σεβασμός προς τις εθνικές επετείους άλλων κρατών δεν είναι «πολυτέλεια» – είναι υποχρέωση. Και όταν αυτή η επέτειος αφορά τη νίκη ενάντια στον φασισμό, η απουσία μας δεν είναι ουδέτερη – είναι προσβολή στη μνήμη και στην ίδια τη δημοκρατική μας ταυτότητα.

Η Κύπρος δεν έχει την πολυτέλεια να υπονομεύει τις σχέσεις της με παραδοσιακούς συμμάχους στο όνομα μιας μονόπλευρης, βραχυπρόθεσμης εξωτερικής πολιτικής. Αν πραγματικά θέλουμε να έχουμε φωνή στα διεθνή φόρα, οφείλουμε να ημπούμε τη μνήμη, να σεβόμαστε τις σχέσεις μας και να σταθμίζουμε τις διπλωματικές μας κινήσεις με υπευθυνότητα και προοπτική.

Υ.Γ.: Όταν η φωτιά καίει τη συνείδηση

Οι πρόσφατες φονικές πυρκαγιές που έπληξαν ξανά τον τόπο μας ανέδειξαν, για μια ακόμη φορά, τις χρόνιες παθογένειες της κρατικής μηχανής στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών. Παρά τις προειδοποιήσεις, τις επιστημονικές προβλέψεις και τις επανειλημμέ-

νες εμπειρίες από προηγούμενες πυρκαγιές, η Κυβέρνηση στάθηκε και πάλι ανεπαρκής. Ο συντονισμός απουσίαζε, τα σχέδια εκκένωσης εφαρμόστηκαν πρόχειρα ή καθυστερημένα και πολλές περιοχές βρέθηκαν ουσιαστικά βοήθητες τις κρίσιμες ώρες. Δεν επιτρέπεται, το 2025, να καταγράφονται ακόμη χαμένες ανθρώπινες ζωές και ολικές καταστροφές περιουσιών σε κατοικημένες περιοχές, που θα έπρεπε να είναι προστατευμένες.

Ωστόσο, εκεί όπου η κρατική διαχείριση υστερεί, η ανθρώπινη αλληλεγγύη μεγαλουργεί. Η Πυροσβεστική Υπηρεσία, με τις πενιχρές της δυνάμεις και μέσα σε ασφυκτικές συνθήκες θερμοκρασίας, ανέλαβε για άλλη μια φορά το δυσανάλογο βάρος της μάχης με τη φωτιά. Τιμούμε βαθύτατα τις υπεράνθρωπες προσπάθειες των πυροσβεστών που, αψηφώντας κίνδυνο και κόπωση, στάθηκαν στο ύψος των περιστάσεων.

Ιδιαίτερη μνεία αξίζει στον Διοικητή της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, ο οποίος, με θάρρος και ειλικρίνεια, παραδέχθηκε αδυναμίες και ελλείψεις. Σε εποχές που η ανάληψη ευθύνης αποτελεί σπάνιο φαινόμενο, αυτή η στάση δείχνει ήθος και πραγματική ευθύνη.

Η τουρκική πολιτική για την Κύπρο σε ιστορική προοπτική

ΑΠΟΨΗ “
ΔΑΝΟΣ Π.
ΣΙΟΥΚΙΟΥΡΟΓΛΟΥ*

Η τουρκική στρατηγική για την Κύπρο δεν είναι συγκυριακή. Το κυπριακό ζήτημα παραμένει ένα από τα πιο σύνθετα γεωπολιτικά προβλήματα της Ανατολικής Μεσογείου. Η Τουρκία δεν αντιμετωπίζει το Κυπριακό ως πρόβλημα προς επίλυση, αλλά ως στρατηγικό εργαλείο γεωπολιτικής επέκτασης. Από την έκθεση του Νιχάτ Ερίμ το 1956, μέχρι το δόγμα του «Στρατηγικού Βάθους» του Νταβούτογλου και την επίμονη πρόταση για λύση δύο κρατών, η τουρκική πολιτική χαρακτηρίζεται από συνέπεια, μακροχρόνιο σχεδιασμό και αδιαλλαξία.

Η περίφημη έκθεση του Νιχάτ Ερίμ, καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου και συμβούλου του τότε Πρωθυπουργού της Τουρκίας, Μεντερές, αποτέλεσε το θεμέλιο της τουρκικής στρατηγικής για την Κύπρο, την αποτροπή της Ένωσης με την Ελλάδα, τη διχοτόμηση ως «μέση λύση», την αναγνώριση δύο ξεχωριστών λαών με δικαίωμα αυτοδιάθεσης και την αύξηση του τουρκοκυπριακού πληθυσμού μέσω εποίκισμού. Ο Ερίμ ήταν μέλος της τουρκικής αναπροσώπησης στις ελληνοτουρκικές συνομιλίες υψηλού επιπέδου στη Ζυρίχη το 1959, από τις οποίες προέκυψε η

συμφωνία για την ίδρυση της ανεξάρτητης Κυπριακής Δημοκρατίας.

Αυτή η στρατηγική εφαρμόστηκε πιστά από το 1963, με την αποχώρηση των Τουρκοκυπρίων από την κυβέρνηση, και κορυφώθηκε με την εισβολή του 1974.

Ο Αχμέτ Νταβούτογλου, πρώην ΥΠΕΞ και Πρωθυπουργός της Τουρκίας, στο βιβλίο του «Στρατηγικό Βάθος», που δεν είναι απλώς θεωρητικό, αλλά αποτελεί οδηγό δράσης για την τουρκική διπλωματία και στρατηγική, περιγράφει την Κύπρο ως κεντρικό γεωστρατηγικό σημείο για την τουρκική επιρροή στην Ανατολική Μεσόγειο. Υποστηρίζει ότι: η Τουρκία πρέπει να ελέγχει την Κύπρο για να είναι παγκόσμια δύναμη, ότι η Κύπρος δεν μπορεί να αφαιρεθεί σε «εχθρικά χέρια» (δηλαδή Ελλάδα/ΕΕ) και ότι η τουρκική εξωτερική πολιτική πρέπει να είναι επιθετική και προληπτική!

Ο όρκος του 1920 των Τούρκων βουλευτών περιλαμβάνει αναφορά στην «προστασία της ακεραιότητας της πατρίδας», η οποία κατά την τουρκική εθνική αφήγηση περιλαμβάνει και την Κύπρο, θεωρώντας την «εθνική υπόθεση» και «αναπόσπαστο μέρος του τουρκικού κόσμου»!

Αυτό εξηγεί γιατί η Τουρκία δεν

αναγνωρίζει την Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά μόνο το ψευδοκράτος, και γιατί κατέληξε να επιμένει σε λύση δύο κρατών.

Η Τουρκία έχει απορρίψει κάθε πρόταση που δεν εξυπηρετεί τον στόχο της γεωπολιτικής κυριαρχίας στο νησί: Απέρριψε την ομοσπονδία ως «ξεπερασμένη», απαιτεί κυριαρχική ιδιότητα και αναγνώριση του ψευδοκράτους και δεν δέχεται αποχώρηση στρατευμάτων ή κατάργηση των εγγυήσεων και επιστροφή των εποίκων στην Τουρκία.

Ακόμα και τα μοντέλα που προτάθηκαν από τη διεθνή κοινότητα –όπως το Σχέδιο Ανάν και η ΔΔΟ– εμπεριέχουν στοιχεία της τουρκικής στρατηγικής: Τα κυριότερα: κατάργηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, διχοτόμηση, διατήρηση εποίκων και στρατού κατοχής, περιορισμένη επιστροφή προσφύγων. Στην 50ή επέτειο της εισβολής, ο Ερντογάν δήλωσε ότι «η ομοσπονδιακή λύση είναι αδύνατη» και ότι η Τουρκία συνεχίζει τις προσπάθειες για λύση δύο κρατών.

Η Αγκυρα ενισχύει οικονομικά το ψευδοκράτος, ενώ ο ΥΠΕΞ Χακάν Φιντάν δήλωσε ότι η λύση δύο κρατών θα φέρει «σταθερότητα και ειρήνη»!

Η Τουρκία ακολουθεί μια συνεπή, επεκτατική και αδιάλλακτη στρατηγική για την Κύπρο εδώ και σχεδόν 70 χρόνια. Από την έκθεση Ερίμ, στο «Στρατηγικό Βάθος» και μέχρι τη σημερινή επιμονή για λύση δύο κρατών, ο στόχος είναι ένας: η ολοκληρωτική γεωπολιτική κατοχή της Κύπρου με πολιτικά, στρατιωτικά και δημογραφικά μέσα.

Ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης συμμετείχε στην άτυπη διευρυμένη συνάντηση στη Νέα Υόρκη (16-17 Ιουλίου 2025), επιδιώκοντας επανέναρξη ουσιαστικών διαπραγματεύσεων εντός του συμφωνημένου πλαισίου των ψηφισμάτων του ΟΗΕ! Ωστόσο, η τουρκική πλευρά παραμένει αμετακίνητη, επιδιώκοντας να επιβάλει τη διχοτόμηση ως «ρεαλιστική λύση» και να μετατρέψει το Κυπριακό σε τετελεσμένο γεωπολιτικό γεγονός.

Η συγκριτική ανάλυση των τριών μοντέλων «λύσεων» δείχνει ότι όλα, σε διαφορετικό βαθμό, νομιμοποιούν τα τετελεσμένα της εισβολής και υπονομεύουν την κυριαρχία της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Σε αυτό το κρίσιμο σημείο, ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας και τα πολιτικά κόμματα οφείλουν να εγκαταλείψουν την πολιτική των ΜΟΕ και των υπο-

χωρήσεων, που ενισχύουν την τουρκική στρατηγική και αδιαλλαξία. Η μόνη εθνικά υπεύθυνη πορεία είναι: η πλήρης διεθνοποίηση του Κυπριακού ως ζητήματος κατοχής και παραβίασης του διεθνούς δικαίου, η καταγγελία της Τουρκίας για τις επεκτατικές της βλέψεις όχι μόνο στην Κύπρο, αλλά και στην Ελλάδα, τη Συρία, το Ιράκ και την Ανατολική Μεσόγειο και η ενίσχυση της στρατηγικής συμμαχίας με την Ε.Ε. και τις ΗΠΑ πάνω σε σωστή βάση –την απελευθέρωση–, με στόχο την αποτροπή της νομιμοποίησης της κατοχής.

Η Τουρκία ακολουθεί μια συνεπή, επεκτατική και αδιάλλακτη στρατηγική, στην οποία επιβάλλεται να αντισταθούμε. Τα μοντέλα λύσης που έχουν προταθεί –Σχέδιο Ανάν και ΔΔΟ– δεν αντιστρατεύονται αυτήν τη στρατηγική, αλλά την εξυπηρετούν συγκαλυμμένα.

Η λύση του Κυπριακού δεν μπορεί να βασίζεται σε συμβιβασμούς που νομιμοποιούν την κατοχή, αλλά σε αρχές δικαίου, κυριαρχίας και πλήρους αποκατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των αναγνωρισμένων πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δηλαδή, στην πλήρη απελευθέρωση.

*Μόνιμος κάτοικος Μεμβορνής

Η Εμπορική «Συμφωνία ΗΠΑ – ΕΕ»: Μια θεσμική υποχώρηση ή μια στρατηγική αναγκαιότητα;

ΑΠΟΨΗ “
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ*

Η πρόσφατη εμπορική συμφωνία μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ανακοινώθηκε στο Turnberry της Σκωτίας από τον Πρόεδρο Donald Trump και την Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ursula von der Leyen, υπερβαίνει τα όρια μιας τεχνικής ρύθμισης εμπορικών διαφορών. Αντιθέτως, ενσαρκώνει μια βαθιά μετάβαση από το μοντέλο του θεσμικού πολυμερούς εμπορίου σε ένα νέο, αμοιβαία επιβεβλημένο καθεστώς διαχειριζόμενης αλληλεξάρτησης, μια εκδοχή «διεθνοποιημένου οικονομικού ρεαλισμού» με έντονη ασυμμετρία.

Η συμφωνία, υπό τον τίτλο «Cooperation Agreement on Reciprocal, Fair and Balanced Trade», προβλέπει έναν ενιαίο δασμό 15% στις περισσότερες ευρωπαϊκές εξαγωγές προς τις ΗΠΑ, αποτρέποντας μια επιβλητική απειλή δασμών 30%. Σε αντάλλαγμα, η ΕΕ προχωρεί στην άρση σχεδόν όλων των δασμών στα αμερικανικά βιομηχανικά προϊόντα, ενώ δεσμεύεται για αγορές αμερικανικής ενέργειας ύψους 750 δισ. δολαρίων έως το 2028, προμήθειες μικροτσιπ ύψους 40 δισ. ευρώ και επενδύσεις ευρωπαϊκών εταιρειών στις ΗΠΑ συνολικής αξίας 600 δισ. δολαρίων. Πρόκειται αναμφισβήτητα για μια συμφωνία όπου η «διαπραγμάτευση» υποκαταστάθηκε από την «επιβολή», με την Ουάσινγκτον να λειτουργεί ως ηγεμονική δύναμη και την ΕΕ ως αμυνόμενος θεσμικός Οργανισμός.

Η ανάλυση της συμφωνίας φανερώνει την απομάκρυνση από τον φιλελεύθερο θεσμικισμό

και την παγίωση ενός αναθεωρητικού ρεαλισμού. Ο Donald Trump αξιοποιεί πλήρως τα εργαλεία του επιθετικού ρεαλισμού, επιδιώκοντας τη μέγιστη εθνική ισχύ και την αναδιάταξη της παγκόσμιας εμπορικής αρχιτεκτονικής υπέρ των ΗΠΑ, μέσω διμερών και ασύμμετρων συμφωνιών. Η Von der Leyen και η ΕΕ, από την πλευρά τους, υποχωρούν σε ένα καθεστώς de facto αποδοχής της αμερικανικής οικονομικής ηγεμονίας, εγκατα-

μία εναλλαγή εξάρτησης (από τη ρωσική κυριαρχία) σε έναν νέο μονομερή προσανατολισμό. Η Von der Leyen επιχειρεί να παρουσιάσει τη δέσμευση ως μεταβατική επιλογή ασφάλειας, με τη συμφωνία να στερείται σαφούς σχεδίου ενεργειακής ανεξάρτησης και διαφοροποίησης. Αντίστοιχα, η συμφωνία στον τεχνολογικό τομέα (μέσω προμηθειών μικροτσιπ και ευρωπαϊκών επενδύσεων σε αμερικανικές εγκαταστάσεις) ενισχύει την κυρίαρχη θέση των

ση, όπως η Γερμανία, και εγείρει ζητήματα ανταγωνιστικότητας.

Στον αγροτικό τομέα, οι ευρωπαϊκές παραχωρήσεις είναι περιορισμένες και στοχευμένες, προστατεύοντας «ευαίσθητους τομείς», μια τακτική που επέτρεψε στη Γαλλία και σε άλλες χώρες να διατηρήσουν πολιτική κάλυψη. Ωστόσο, η συνολική εικόνα ωφελεί κυρίως την Ουάσινγκτον, η οποία εξασφαλίζει μεγαλύτερη πρόσβαση στην ευρωπαϊκή αγορά τροφίμων και προϊόντων χαμηλής επεξεργασίας.

Σε γεωπολιτικό επίπεδο, η συμφωνία δεν αφορά μόνο το διμερές εμπόριο. Εγκαινιάζει μια στρατηγική με επίκεντρο ένα «δυτικό» οικονομικό σύστημα με σαφείς αναφορές σε κοινή αντιμετώπιση των «μη αγοραίων πρακτικών τρίτων χωρών», με την Κίνα στο στόχαστρο. Η αυστηροποίηση των κανόνων προέλευσης, οι κοινοί μηχανισμοί ελέγχου επενδύσεων και εξαγωγών, αλλά και η συνεργασία στον έλεγχο πρώτων υλών συνιστούν το πρώτο βήμα προς έναν θεσμοποιημένο γεωοικονομικό δυτικοκεντρισμό.

Η Ρωσία αποκλείεται από τις ενεργειακές ροές (η Κίνα αποκλείεται από τις υψηλές τεχνολογίες) και η Ευρώπη καλείται να συμβαδίσει με την αμερικανική στρατηγική. Η ΕΕ μοιάζει με «αναγκαίο συνεπιβάτη», και όχι με ισότιμο εταίρο στο νέο αυτό γεωοικονομικό δόγμα.

Η συμφωνία ανέδειξε και τις εσωτερικές ρωγμές της ευρωπαϊκής πολιτικής ενοποίησης:

Η Γαλλία καταγγέλλει «υποταγή» και δηλώνει απογοητευμένη από την έλλειψη θεσμικής αντίστασης. Η Γερμανία τηρεί ρεαλιστική

στάση, εκτιμώντας ότι «αποφεύχθηκε η κλιμάκωση» και οι δασμοί 30%, αποδεχόμενη το κόστος.

Η Ιταλία προχωρεί σε επιφυλάξεις, ζητώντας διευκρινίσεις σε κρίσιμους τομείς όπως η φαρμακοβιομηχανία και τα επώνυμα προϊόντα.

Η Ισπανία παρέχει διστακτική υποστήριξη, αναγνωρίζοντας τη σταθεροποίηση, αλλά υπογραμμίζοντας την απώλεια αρχών.

Οι ανυδράσεις αποκαλύπτουν την αδυναμία της ΕΕ να λειτουργήσει ως ενιαίο γεωπολιτικό σώμα. Η πολυφωνία αντικατοπτρίζει τη θεσμική ασυμμετρία μεταξύ ισχυρών και λιγότερο ισχυρών κρατών-μελών και υπονομεύει τη στρατηγική της αυτονομία.

Η συμφωνία ΗΠΑ – ΕΕ αποτελεί καθρέφτη της νέας εποχής: μιας εποχής όπου η ισχύς υποκαθιστά τον κανόνα δικαίου, και όπου οι εμπορικές σχέσεις γίνονται πεδίο πολιτικής αντιπαράθεσης. Δεν πρόκειται για ήττα ούτε για νίκη, αλλά για μια δυναμική επανατοποθέτηση των σχέσεων των δυο παραγόντων.

Η κρίσιμη πρόκληση για την ΕΕ είναι πλέον υπαρξιακή: «Θα συνεχίσει να αποδέχεται τετελεσμένα υπό πίεση ή θα διεκδικήσει τη θέση της ως γεωοικονομικής δύναμης με στρατηγική αυτοτέλεια; Θα οικοδομήσει νέα θεσμικά αντίβαρα ή θα αναγκαστεί να λειτουργεί σε ένα διεθνές περιβάλλον κυριαρχούμενο από ad hoc συμφωνίες ισχύος;». Η απάντηση δεν θα καθορίσει μόνο την τύχη αυτής της συμφωνίας. Θα προσδιορίσει την ιστορική ταυτότητα της Ευρώπης στον 21ο αιώνα.

* Διεθνολόγος και Πολιτικός Αναλυτής | BSc | MPA | MBA | MSc

Η συμφωνία ΗΠΑ – ΕΕ αποτελεί καθρέφτη της νέας εποχής: μιας εποχής όπου η ισχύς υποκαθιστά τον κανόνα δικαίου και όπου οι εμπορικές σχέσεις γίνονται πεδίο πολιτικής αντιπαράθεσης

λείποντας (είτε προσωρινά είτε μόνιμα) το αφήγημα της «κανονιστικής ισχύος» της Ευρώπης.

Η συμφωνία υπονομεύει ευθέως τη θεσμική τάξη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), με παραβίαση της αρχής της μη-διάκρισης και της συμμετρικής πρόσβασης. Ο ίδιος ο τρόπος επιβολής των όρων (με την απειλή μονομερούς αύξησης των δασμών) παραπέμπει σε εμπορικό εξαναγκασμό, ενισχύοντας το παράδειγμα της «συναίνεσης υπό πίεση».

Η ανάλυση της συμφωνίας από πλευράς ΕΕ για αγορές αμερικανικών ενεργειακών πόρων, αξίας 750 δισ. δολαρίων, συνιστά

ΗΠΑ στον παγκόσμιο τεχνολογικό ανταγωνισμό. Το αποτέλεσμα είναι μια δομική ενίσχυση των Δυτικών αλυσίδων αξίας με τις ΗΠΑ στο κέντρο – μια μορφή τεχνολογικού «hub-and-spoke» συστήματος, όπου η ΕΕ παραμένει κόμβος και όχι πυρήνας.

Ο τομέας της αυτοκινητοβιομηχανίας καταδεικνύει ξεκάθαρα την ανισορροπία της συμφωνίας: οι ΗΠΑ διατηρούν δασμό 15% στις ευρωπαϊκές εξαγωγές οχημάτων, ενώ η ΕΕ αποδέχεται το αμερικανικό καθεστώς 2,5%, επανερχόμενη δηλαδή σε προ-Τραμπ επίπεδα. Η απόφαση αυτή πλήττει χώρες με βιομηχανική εξαγωγική εξάρτη-

Συντονισμός για την καταπολέμηση πυρκαγιών!

Πυρκαγιές! Πάνε τα δάση μας. Μαζί τους, πάνε και η πανίδα και η χλωρίδα του τόπου μας και, κάποτε, πάνε και σπίτια, αυτοκίνητα και άνθρωποι. Προπαντός, άνθρωποι! Και κλαίμε πάνω στ' αποκαΐδια. Πάντα προσπαθούμε να βρούμε τι φταίει και πώς θα αντιμετωπίσουμε κάθε φορά μια νέα πυρκαγιά. Στην πρόσφατη τεράστια πυρκαγιά έγινε μάλιστα λόγος για έλλειψη συντονισμού. Μόλις όμως περάσει λίγος καιρός, τα ξεχνάμε όλα κι ύστερα πάλι απ' την αρχή.

Συσκέψεις γίνονται. Και λέει ο καθένας τη γνώμη του. Κρατούνται πρακτικά, αλλά φαίνεται πως κανένας δεν τα διαβάζει ή δεν τα λαμβάνει υπόψη. Γι' αυτό και δεν αλλάζει τίποτε.

Μεταξύ άλλων, μου φαίνεται ότι φταίει και ο νομοθετικός καταμερισμός των αρμοδιοτήτων σε διάφορα κυβερνητικά τμήματα: Τμήμα Δασών, Πυροσβεστική, Πολιτική Άμυνα, Έπαρχοι κ.ά., που υπάγονται το καθένα σε διαφορετικό Υπουργό. Πώς να υπάρξει σωστός συντονισμός;

Κατά τη γνώμη μου, ένας μόνο Υπουργός θα πρέπει να είναι Υπεύθυνος, ως Συντονιστής, για την καταπολέμηση πυρκαγιών. Σ' αυτόν θα πρέπει πιστεύω να συγκεντρωθούν όλες οι σχετικές αρμοδιότητες για καταπολέμηση πυρκαγιών, που τώρα είναι εγκατασπαρμένες νομοθετικά σε διάφορα Κυβερνητικά Τμήματα και όργανα Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ακολουθώντας, ο εν λόγω Υπουργός

θα εκχωρεί τις αρμοδιότητες αυτές πίσω στα όργανα από τα οποία τις πήρε, πλην όμως τα προαναφερθέντα όργανα δεν θα ασκούν

Κατά τη γνώμη μου, ένας μόνο Υπουργός θα πρέπει να είναι Υπεύθυνος, ως Συντονιστής, για την καταπολέμηση πυρκαγιών

πλέον τις εκχωρηθείσες σ' αυτά αρμοδιότητες με δική τους πρωτοβουλία, αλλά μόνο με δικές του

οδηγίες, τις οποίες ο ίδιος θα δίνει, μετά από διαβουλεύσεις με μια Μόνιμη Μονάδα Συντονισμού, που θα υπάρχει στο Υπουργείο του. Νοείται ότι θα υπάρξει και εφοδιασμός των εμπλεκόμενων οργάνων με το αναγκαίο προσωπικό και πιπτικά και άλλα μέσα καταπολέμησης πυρκαγιών.

Είναι θέμα ενός απλού νομοθετήματος που θα προνοήσει για τα ανωτέρω. Απ' εκεί και πέρα, είναι θέμα προσωπικής ενημέρωσης του Υπουργού, της Μόνιμης Μονάδας Συντονισμού και των οργάνων, στα οποία θα εκχωρηθούν οι σχετικές εξουσίες, ώστε να είναι όλοι έτοιμοι να ενεργούν άμεσα και συντονισμένα με βάση στρατηγικό σχέδιο για καταπολέμηση των πυρκαγιών, αρχίζοντας από τη λήψη μέτρων

πρόληψης πυρκαγιών, την άμεση ειδοποίηση και διαρκή ενημέρωση του κοινού σε περίπτωση πυρκαγιάς και την αποστολή του αναγκαίου προσωπικού και μέσων κατάσβεσης της πυρκαγιάς, μέχρι την ασφαλή μετακίνηση και μέριμνα του απειλούμενου πληθυσμού κ.λπ.

Μόνο τότε θα υπάρξει πραγματικός συντονισμός και αποτελεσματικός έλεγχος για καταπολέμηση των πυρκαγιών. Διαφορετικά, θα συνεχίσει να ισχύει το ρητό «όπου λαλούν πολλοί πτείνοι, αρκεί να ξημερώσει!» Και πάλι θα κλαίμε ανθρώπινα θύματα και απώλεια δασών και περιουσιών, πάνω στ' αποκαΐδια.

* Δικηγόρος, πρώην Εισαγγελέας της Δημοκρατίας

ΑΠΟΨΗ “
ΚΛΑΙΛΙΑ ΤΟΜΠΟΛΗ-
ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ*

4 απινιδωτές στον Δήμο Πάφου από το Blue Heart Foundation

Ο Δήμος Πάφου παρέλαβε τη Δευτέρα, 28 Ιουλίου 2025, τέσσερις (4) απινιδωτές, δωρεά του Blue Heart Foundation, από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου Χρίστο Μαραγκό και την Αναπληρώτρια Πρόεδρο, Εύη Μαραγκού, στο πλαίσιο της παγκύπριας πρωτοβουλίας του Ιδρύματος για την πρόληψη των καρδιακών ανακοπών και την ενίσχυση της δημόσιας ασφάλειας. Η πρωτοβουλία του Ιδρύματος περιλαμβάνει τη δωρεά και εγκατάσταση απινιδωτών σε δημούς και κοινότητες σε ολόκληρη την Κύπρο, σε σημεία εύκολα προσβάσιμα από το κοινό, αφού η ύπαρξη απινιδωτών σε δημόσιους χώρους μπορεί ν' αποδειχθεί σωτήρια σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. Το Blue Heart Foundation δημιουργή-

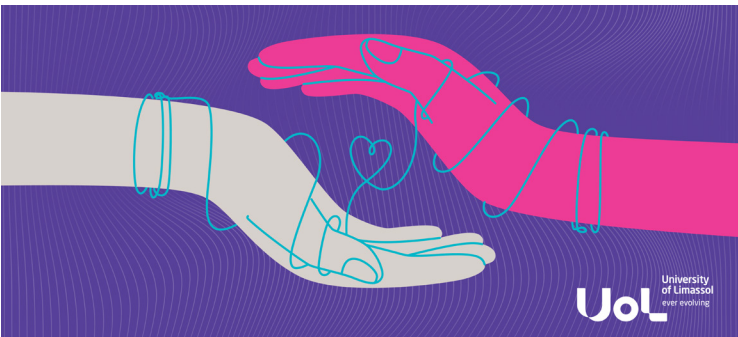

θηκε από τον όμιλο MC Group, με στόχο την κοινωνική προσφορά και την υποστήριξη ευάλωτων ομάδων μέσα από δράσεις ουσίας και αλληλεγγύης. Κατά την παραλαβή των απινιδωτών, ο Δήμαρχος Πάφου, Φαίδωνας Φαίδωνος, εξέφρασε τις θερμές του ευχαριστίες προς τον Πρόεδρο και Αναπληρώτρια Πρό-

εδρο του Ιδρύματος για την ευγενή αυτή προσφορά, σημειώνοντας ότι «η ενίσχυση της ετοιμότητας της πόλης μας σε περιστατικά έκτακτης ιατρικής ανάγκης αποτελεί προτεραιότητα, και η εγκατάσταση απινιδωτών σε δημόσιους χώρους συμβάλλει ουσιαστικά προς αυτήν την κατεύθυνση».

Το Πανεπιστήμιο Λεμεσού στηρίζει τις πυρόπληκτες περιοχές της ορεινής Λεμεσού

Το Πανεπιστήμιο Λεμεσού εκφράζει τα ειλικρινή του συλλυπητήρια προς τις οικογένειες των θυμάτων και τη βαθιά του συμπάρασταση σε όλους τους κατοίκους και τις κοινότητες που πλήγηκαν από τις καταστροφικές πυρκαγιές στην ορεινή Λεμεσό. Με πλήρη συναίσθηση του πόνου, της αγωνίας και των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι πληγέντες, το Πανεπιστήμιο προχώρησε σε οικονομική ενίσχυση του Κυπριακού Ερυθρού Σταυρού, συμβάλλοντας έτσι στο σημαντικό του έργο για την παροχή άμεσης βοήθειας. Παράλληλα, ως ακαδημαϊκή κοινότητα, δηλώνει την ετοιμότητά του να στηρίζει ενεργά τις προσπάθειες ανακούφισης και αποκατάστασης, προσφέροντας ουσιαστική βοήθεια όπου και όπως απαιτείται. Στο πλαίσιο αυτό, ανακοινώνει την παροχή ειδικών

υποτροφιών για νέους και νέες που προέρχονται από οικογένειες που επλήγησαν από τις πυρκαγιές. Συγκεκριμένα: Πλήρης υποτροφία 100% υπό τη μορφή επιχορηγούμενων διδασκτρων, για ένα τέκνο από κάθε οικογένεια που έχει απολέσει την πρώτη της κατοικία, για προπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο Λεμεσού. Η υποτροφία αφορά εισδοχή στο ακαδημαϊκό έτος 2025-2026, αλλά και για τα

επόμενα πέντε ακαδημαϊκά έτη φοίτησης. Επιπλέον υποτροφία 50% υπό τη μορφή επιχορηγούμενων διδασκτρων, για όλη τη διάρκεια των σπουδών, σε προπτυχιακά ή μεταπτυχιακά προγράμματα σε όλους τους πληγέντες. Η χορήγηση των υποτροφιών θα γίνεται κατόπιν υποβολής των απαραίτητων δικαιολογητικών από τις αρμόδιες Αρχές στο Γραφείο Εισδοχής Φοιτητών του Πανεπιστημίου.

Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός και Πανεπιστήμιο Frederick στηρίζουν έμπρακτα τις πληγείσες οικογένειες

Το Πανεπιστήμιο Frederick, σε συνεργασία με τον Κυπριακό Ερυθρό Σταυρό, ανακοινώνει την έναρξη του προγράμματος δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά, ως μέτρο στήριξης των οικογενειών που επλήγησαν από τις καταστροφικές πυρκαγιές στην ορεινή Λεμεσό. Το πρόγραμμα θα λειτουργήσει από τις 4 έως τις 8 Αυγούστου 2025, στον χώρο του Πανεπιστημίου Frederick στη Λεμεσό, και θα διεξάγεται καθημερινά από τις 9:00 έως τις 14:00. Απευθύνεται σε παιδιά προδημοτικής και δημοτικής εκπαίδευσης από πληγείσες οικογένειες, προσφέροντάς τους ένα ασφαλές και δημιουργικό περιβάλλον, με δραστηριότητες που συνδυάζουν τη μάθηση και την ψυχαγωγία. Το

καθημερινό πρόγραμμα περιλαμβάνει πρόγευμα, φρούτο και μεσημεριανό γεύμα. Η συμμετοχή είναι δωρεάν, ενώ η λειτουργία και η ενδεχόμενη επέκταση του προγράμματος θα εξαρτηθεί από την εκδήλωση ικανοποιητικού

ενδιαφέροντος. Δικαιούχοι είναι παιδιά πυρόπληκτων οικογενειών που έχουν καταγραφεί στο αρχείο της Πολιτικής Άμυνας. Πληροφορίες και εγγραφές στο τηλέφωνο 22665166 (ώρες επικοινωνίας: 08:00 – 15:00).

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Καρακώστα Αναστασία, Μετοχίου 63, κοντά στην αμερικάνικη πρεσβεία, τηλ.: 22774950, 99687016.
Κανάρη - Λεωνίδου Μαρία, Λεωφ. Αρχ. Μακαρίου Γ 177 αριστερά, 100 μ. πριν από την υπεραγορά ΚΚΟΛΙΑΣ, Λακατάμεια, με κατεύθυνση από Λευκωσία προς Δευτερά, τηλ.: 22383566, 22358486.
Νικολάου - Πίτερ Ανδρέας, Αγίου Ανδρέα 12, 100 μ. από την εκκλησία Παλουριώτισσας προς Άγιο Αντώνιο, δίπλα από λουκουμάδες Μιχαλάκη, τηλ.: 22430032, 22424078.
Αριστοδήμου Κωνσταντίνου, Λεωφόρος Σταυρού 71 Ε, απέναντι από το περίπτερο Οκτάγωνο, Στρόβολος, τηλ.: 22492929, 22494102.
Αντωνίου Ιωάννης, Γιάννου Κρανιδιώτη 64, Λατσιά, τηλ.: 22481370, 22481233.

ΛΕΜΕΣΟΣ

Δήμου Έλενα, Πάφου 2 Β, Ερήμη, τέλος του αυτοκινητόδρομου, απέναντι από τα είδη υγιεινής Γιώτης Χρίστου, τηλ.: 25935873, 96657403.
Παναγίδου Παυλίνα, Φραγκλίνου Ρούσβελτ 82 Α, κτήριο Κτηματολογίου, δίπλα από τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις, δρόμος LIDL, τηλ.: 25575777, 25257487.
Κέκκος Χαράλαμπος, Αγίας Φυλάξεως 202 Α, πλησίον

κλινικής Χρυσοβαλάντου, τηλ.: 25339810, 25752352.
Τσουλιά Παναγιώτα, Ναυπλίου 28, έναντι πολυκλινικής Υγεία, τηλ.: 25350829, 25715141.
Βασιλείου Ιωάννα, Λεωφ. Γρίβα Διγενή 117, πολυκατοικία Ριαλάς, έναντι Mariel Fashion, τηλ.: 25587780, 99444906.

ΛΑΡΝΑΚΑ

Τσιένκο Βικτώρια, Αρχ. Μακαρίου Γ 31, Μενεού, τηλ.: 24427788, 99864884.
Κυρίτσος Μάριος, Διανέλλου 107, κοντά στην εκκλησία Χρυσοπολίτισσα, τηλ.: 24656514, 24636089.
Ιακωβίδης Σταύρος, Λεωφ. Φανερωμένης αρ. 189-191, πλησίον πρατηρίου Esso, τηλ.: 24637499, 24657045.

ΠΑΦΟΣ

Ανδρέου Ραφαέλα, Λεωφ. Τάφοι των Βασιλέων, Μόρφου, Diamond Complex, κατάσταση 15, απέναντι από το ξενοδοχείο Venus, τηλ.: 26600006.
Επαμεινώνδα Ελένη, Αμπελοκήπων 12, έναντι ΤΕΠΑΚ, περιοχή Παντάνασσας, τηλ.: 26953800.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

Αλαπαή Χριστίνα, Γρίβα Διγενή 8, δίπλα από ΚΕΔΙΠΕΣ - πλατεία Παραλιμνίου, τηλ.: 23742002, 23744155.
Σταυρή Αντιγόνη, Πλατεία Ηρώων αρ.6 Β, Σωτήρα, απέναντι από την Τράπεζα Κύπρου, τηλ.: 23825511.

ΚΕΝΤΡΑ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ ΠΙ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 22502019, ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ, 6-12 Ψαρών, 2408, Έγκωμη.
ΛΕΜΕΣΟΣ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 25200194, MEDITERRANEAN HOSPITAL, Στυγός 9, 3117, Αγία Φύλα.
ΛΑΡΝΑΚΑ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 24636343, ΙΑΤΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ, Παύλου

Βαλδασερίδη 10, 6018, Λάρνακα.
ΠΑΦΟΣ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 26848113, ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ, Βασιλέως Κωνσταντίνου 82, 8021, Πάφος.
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 23849400, ΠΟΛΥΚΛΙΝΙΚΗ ΛΗΤΩ, Λεωφόρος Σωτήρας 8, 5286, Παραλίμνι.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Τελείται την Κυριακή, 10/8/2025, στον ιερό ναό Αγίου Δημητρίου στο Παραλίμνι, το 29ο ετήσιο μνημόσυνο των ηρωομαρτύρων

ΤΑΣΟΥ ΙΣΑΑΚ και ΣΟΛΩΜΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Του μνημοσύνου θα προστεί ο Επίσκοπος Μεσαορίας, Γρηγόριος. Τον επιμνημόσυνο λόγο θα εκφωνήσει ο Δήμαρχος Παραλιμνίου – Δερύνειας, Γιώργος Νικολέττος. Την Κυβέρνηση θα εκπροσωπήσει ο Υφυπουργός Μετανάστευσης και Διεθνούς Προστασίας, Νικόλας Α. Ιωαννίδης. Μετά το μνημόσυνο θ' ακολουθήσει τρισάγιο στο κοιμητήριο και κατάθεση στεφάνων στους τάφους των ηρωομαρτύρων.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Τελούμε την Κυριακή, 10 Αυγούστου 2025, στον ιερό ναό Αγίου Ελευθερίου στα Λατσιά, το ετήσιο μνημόσυνο του πολυαγαπημένου μας

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ από τη Βώνη

Έφεδρου στρατιώτη του 398 Τ.Π., που έπεσε μαχόμενος υπέρ πίστεως και πατρίδος κατά την τουρκική εισβολή τον Αύγουστο του 1974 και η τύχη του αγνοείται μέχρι τον Οκτώβριο του 2009, που ανευρέθησαν τα οστά του σε ομαδικό τάφο στο Τζιάσος. Καλούμε όσους τιμούν τη μνήμη του να παραστούν. Θα ακολουθήσει τρισάγιο στο κοιμητήριο Λατσιών. Μητέρα, σύζυγος, παιδιά, Εγγόνια και αδελφία

ΘΕΟΔΩΡΟΣ
ΚΑΛΚΑΡΙΔΗΣ

Ο ΜΕΧΡΙ ΣΤΙΓΜΗΣ ΑΓΝΩΣΤΟΣ «Χ»

Αs αφήσουμε για λίγο τους ευρωπαϊκούς αγώνες, as περιμένουμε τα πρώτα ματς των Πάφου (5 Αυγούστου), ΑΕΚ, Άρρ και Ομόνοιας (αγωνίζονται όλες την Πέμπτη, 7 Αυγούστου). Σε προηγούμενά μας άρθρα αναλύσαμε ομάδες που δεν είναι στην Ευρώπη και ώρα να δούμε τον ΑΠΟΕΛ. Το να τον δούμε είναι σχετικό, αφού μέχρι στιγμής είναι η μοναδική ομάδα για την οποία δεν έχουμε την παραμικρή οπτική εικόνα. Σε σχέση με τους υπόλοιπους μεγάλους, που δεν έχουν ευρωπαϊκές υποχρεώσεις, μπαίνει σε μία ειδική κατηγορία. Είναι ομάδα που κράτησε μέρος του κορμού, μίκρυνε δραστικά το (τεράστιο) περσινό ρόστερ, έκανε κάποιες μετεγγραφές, αλλά και που θα ποντάρει αρκετά σε νεαρούς. Ντόπιους και μη. Είναι λοιπόν σήμερα ο άγνωστος Χ της σεζόν.

Ο έτοιμος πυρήνας

Αρκετοί παίκτες επιβίωσαν από το περσινό ρόστερ. Οι αποχωρήσεις πολλές. Έμειναν λοιπόν από τους έμπειρους ξένους οι Μπέλες, Μαρκίνιος, Αμπάγκνια, Νιράζις, Μάγιερ. Ο Σλοβένος τερματοφύλακας μπορεί να προσφέρει ασφάλεια. Προσωπικά θεωρώ τον Νιράζις εξαιρετικό κυνηγό. Ο προ διετίας Μαρκίνιος μπορεί να παίξει ρόλο-κλειδί, ο περσινός προκαλεί αμφιβολίες. Για τον Αμπάγκνια, δεν υπάρχει θέμα ποιότητας. Είναι ένας καταπληκτικός μέσος. Το θέμα είναι πότε θα πατήσει γήπεδο και πότε θα πατήσει γερά μετά τον σοβαρότατο τραυματισμό του. Για τον Μάγιερ τα πράγματα είναι ξεκάθαρα. Στη θέση του και νιώθοντας εμπιστοσύνη από τον προπονητή, μπορεί άνετα να καθοδηγήσει την ομάδα. Λαΐφης, Σωτηρίου είναι οι έμπειροι Κύπριοι και έχουν ρόλο να παίξουν, πολύ σοβαρό, στο γήπεδο και σ' αποδυτήρια. Ο Σατοιάς δεν έχει κλείσει ακόμη τα 23, αλλά με 4-5 χρονιές στην ομάδα, μπορεί να θεωρηθεί πλέον έμπειρος και να δώσει λύσεις.

Οι «νεαροί»

Εδώ υπάρχει η διπλή κατηγορία, πάλι με ξένους και ντόπιους. Αλλά και υποκατηγορίες. Σαφέστατα ο Κόρμπου και ο Μαϊόλι είναι σε ένα συγκεκριμένο (υψηλό) επίπεδο, το έδειξαν πέρσι. Σαφέστατα με βάση το ρόστερ θα επωμιστούν μεγαλύτερες ευθύνες στο γήπεδο. Έχουν και οι δύο την ικανότητα ν' ανταποκριθούν. Από τον Μπα περίμενα και περιμένω περισσότερα, as αφήσουμε το γήπεδο να δείξει τι μπορεί να δώσουν οι Μέερ και Απιά. Στους γηγενείς, δυστυχώς, ο πολυτάλαντος Κα-

τριζής τραυματίστηκε σοβαρά. Με βάση τον σχεδιασμό, ο Αντωνίου υπολογίζεται και μάλιστα πολύ. Οπότε έρχεται το κεφάλαιο των επιστροφών. Ο Κούτσακος είναι το πιο hot όνομα, μετά την εξαιρετική σεζόν στην Ομόνοια Αραδίππου και την κλήση στην Εθνική. Γεμάτη χρονιά έκανε και ο Βρόντης. Στον ΑΠΟΕΛ ξέρουν ότι η αλλαγή επιπέδου (και απαιτήσεων) μετά από

δανεισμό δεν είναι εύκολη. Αλλά το ταλέντο υπάρχει, όπως υπάρχει και το παράδειγμα προς μίμηση, ενός πρώην «γαλαζοκίτρινου», του Σταύρου Γαβριήλ.

Οι «καινούργιοι»

Μέχρι τη στιγμή της συγγραφής του άρθρου, ο ΑΠΟΕΛ είχε κάνει τέσσερις κινήσεις ενίσχυσης και είχε στα σκαριά άλλες δύο. Ο

Ντάλσιο είναι ειδική περίπτωση. Ο Αφρικανός ήθελε στον ΑΠΟΕΛ με εξαιρετική επιτυχία. Ένας σύγχρονος μέσος, καταρτισμένος τεχνικά και σωματικά για τη θέση του κεντρικού μέσου. Είναι μετεγγραφή - επιστροφή ελαχίστου ρίσκου. Πραγματικά θα ήθελα να τον δω δίπλα σε έναν υγιή Αμπάγκνια. Βάλτε κάτω τα στοιχεία τους και υπολογίστε. Ο Φραντς Μπρόρσον ήθελε στον Άρρ, ήταν πέρσι στον Αϊρόμπτο

περιπτώσεις. Το αν αγωνίζονταν (οι δύο) στη 2η κατηγορία της Βραζιλίας δεν σημαίνει απολύτως τίποτα, είναι υψηλό το επίπεδο. Σημαντικό και ένα άλλο σημείο. Γενικά οι Βραζιλιάνοι προσαρμόζονται εύκολα στην Κύπρο και στον ΑΠΟΕΛ. Συν το ότι θα έχουν ήδη εδώ και συμπαιριώτες τους. Για την υπόλοιπη ενίσχυση, θα αναμένουμε

Ο προπονητής

Τα έργα και ημέρες του Πάμπλο Γκαρσία ως τεχνικού είναι εκεί και φαίνονται. Σε ΠΑΟΚ, Πανσερραϊκό, Αϊρόμπτο. Αναλαμβάνει ένα εντελώς διαφορετικό πρότζεκτ. Έχει δουλέψει βέβαια ήδη σε μεγάλη ομάδα, αλλά είναι άλλες οι συνθήκες. Ο ΑΠΟΕΛ είναι σε ένα μεταβατικό στάδιο, με πολλές αλλαγές, αρκετούς νεαρούς. Θα αναμένουμε με ενδιαφέρον την εικόνα των «γαλαζοκίτρινων» και το αγωνιστικό τους μοντέλο.

Το «must»

Γενικά ομιλούντες, ο ΑΠΟΕΛ 2025-2026 είναι αυτήν τη στιγμή ένα δύσκολο παζλ. Πότε, πώς και πόσα κομμάτια θα κάτσουν στη θέση τους είναι θέμα χρόνου. Με βάση το ρόστερ, τη δυναμική του συλλόγου, αν όλα δέσουν σε καλό βαθμό, θα παρατάξει μία ανταγωνιστική ομάδα. Εντούτοις, ένα σημείο θα είναι πάντα σημείο αναφοράς. Ρευστότητα, απρόσκοπτη οικονομική καθημερινή λειτουργία, πληρωμές. Αυτό πρέπει να διασφαλιστεί και θα γίνει μόνο μόλις ολοκληρωθεί (και τυπικά) η συμφωνία με τους Βραζιλιάνους.

Πολλές αλλαγές στο ρόστερ, νέος προπονητής και γενικώς η λέξη «μετάβαση» χαρακτηρίζει τον φετινό ΑΠΟΕΛ

Οι φίλοι της ομάδας και όχι μόνο αναμένουν με ενδιαφέρον το αγωνιστικό μοντέλο και επίπεδο που θα παρουσιάσει ο Πάμπλο Γκαρσία

μαζί με τον Πάμπλο Γκαρσία, τον ξέρουμε. Αν θεωρήσουμε πως αντικαθιστά τον Νιβάι, είναι σαφώς βελτίωση. Αν κρίνουμε την περσινή άσχημη χρονιά του Γεωργιανού. Σε ό,τι αφορά τον Σταφυλίδη, καμία αμφιβολία για το επίπεδό του, η αποχή ίσως να τον ζορίσει λίγο στην αρχή. Και πάμε στους εκ Βραζιλίας ορμώμενους. Δεδομένη η μετεγγραφή του Τζοβάνι Μέουρερ. Κεντρικός χαφ. Το ρεπορτάζ έλεγε, επίσης, για πιθανή συμφωνία με τον δεξιό αμυντικό Λέπο και τον μέσο Πραξέντες. Στα χαρτιά, με βάση βιογραφικά φαίνονται καλές